

Nore og Uvdal kommune

Møteinnkalling

Saksnr:	31 - 37
Utvalg:	Kommunestyret
Møtested:	Kommunestyresalen, Kommunehuset, Rødberg
Dato:	23.04.2018
Tidspunkt:	17:00

Orientering og drøfting:

Europaråd kl. 17.00 – 18.00

Saksbehandlingen starter kl. 18.00.

Til saksbehandlingen:

Det vil i slutten av møtet bli forelagt en sak som skal behandles unntatt offentlighet i henhold til Offentleglova § 23 1. ledd:
«Parkeringsplass Vasstulan – forliksavtale».

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 31024023, v/Unni Wetlesen.
Anser noen at de er inhabile i en sak, må det meldes fra om dette. Utvalget vil ta standpunkt til inhabilitetsspørsmålet, jfr. Forvaltningsloven.
Vararepresentanter møter etter nærmere melding.

Møtet vil bli direkteoverført via våre internettsider:

www.nore-og-uvdal.kommune.no

Nore og Uvdal kommune
20.04.18,

Unni Wetlesen
politisk sekretær

Sakskart:

Utvalgs	Sakstittel	Lukket/åpent
----------------	-------------------	---------------------

Saksnr:

PS 31/18	Betingelser for kommunalt næringslån, forslag til endring.	
PS 32/18	Evalueringsav samarbeidet i Kongsbergregionen	
PS 33/18	Mandat og fremdriftsplan for utredning av politisk organisering for perioden 2019-2023	
PS 34/18	Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene	
PS 35/18	Endring av vedtekter for skolefritidsordningen (SFO)	
PS 36/18	Endring av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal	
PS 37/18	Organisering av Kommuneområde helse og omsorg	

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 22.01.2018
Arkiv : 252
Saksmappe : 2018/57
Avd. : Næring, miljø og kommunalteknikk
Saksbehandler : Terje Halland

Endring av retningslinjene for bruk av næringsfondet

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Formannskap	09.04.2018	19/18
Kommunestyret	23.04.2018	31/18

Saken gjelder:

Endring av retningslinjene for bruk av næringsfondet.

Fakta:

Det er på det rene at det i noen få tilfeller har oppstått problemer med tilbakebetaling av næringslån og tap fordi låntaker har gått konkurs. Spesielt gjelder dette når låntaker er ett aksjeselskap. Det er også de siste årene bevilget store lån til utbyggingsprosjekter i landbruket, hvor tilbakebetalingstiden i noen tilfeller kan oppleves urimelig kort.

Kommunen har i siste 10 års-perioden lånt ut 23,6 mill. kr. Bokførte tap i denne perioden er 1,67 mill. kr. I samme periode er det innbetalt 23,9 mill. kr i avdrag.

Bruken av næringsfondet er regulert i vedtektene for fondet, jf. k-sak 28/99 og retningslinjer vedtatt i k-sak 73/10. Disse bygger på Standardvedtekter for kommunale næringsfond (kraftfond), rundskriv H 17/98 og H 1/11 utgitt av Det kongelige kommunal og regionaldepartement.

Etter dagens regler kan investeringslån, etter en konkret vurdering av investeringens art og størrelse, gis med inntil 30 % av kostnadsoverslaget. Oppnås det annen offentlig finansiering reduseres lånet til 20 % av kostnadsoverslaget. Kostnadsoverslaget må minimum være kr 100.000 før søknad behandles.

Lånet gis med følgende betingelser:

Det er normalt rentefritt, i noen større investeringsprosjekter har kommunestyret vedtatt at lånet skal være rentebærende med en rentesats 0,5 % høyere enn plasseringsrenten for næringsfondet. Avdragstiden er tre år og det kan gis inntil tre års avdragsfrihet. Virksomheten som mottar lånet må ha sin forretningsadresse i og være drevet fra kommunen. Lånet gis normalt uten krav til pantesikring.

Lånet likestilles med egenkapital i en eventuell konkurs eller gjeldssaneringssituasjon. Det er ingen begrensing på om lånet gis til enkeltpersonsforetak eller aksjeselskaper. Ved forsinket tilbakebetaling påløper det forsinkelsesrenter i henhold til lov om renter ved forsinket betaling (forsinkelsesrenteloven).

Det er innhentet opplysninger fra enkelte andre kommuner med inntekter fra konsesjonsavgifter, som tilbyr lån som virkemiddel for å skape næringsutvikling. Det er ikke funnet mange kommuner som tilbyr tilsvarende låneordninger (se vedlegg).

Lønnstilskudd til ungdommer tilknyttet NAV

Retningslinjene for lønnstilskudd til bedrifter som ansetter ungdom ble behandlet i kommunestyret 13 april 2015 sak 11/15. Følgende vedtak ble gjort:

«Ordningen med opplærings- og lærlingstilskudd revideres på følgende måte:

Lærlingstilskuddet fastsettes ut fra det tidspunkt lærekontrakt inngås.

Opplæringstilskuddsordningen videreføres, maksimal støtte for hver opplæringskandidat settes til kr 50.000. Utbetaling kan gjøres med inntil 75 % underveis, sluttoppgjør gjøres når det foreligger ansettelseskontrakt med minst ett års varighet.

Når det gjelder ordningen med lønnstilskudd ber Ap om at administrasjonen utarbeider nye retningslinjer som kan legges fram til politisk behandling. Det forutsettes kontakt med NAV og næringslivet som har benyttet ordningen.

Det fastsettes et årlig beløp til ordningen, blir det for mange søkere i forhold til budsjettert beløp, flyttes de til neste budsjettår. Søknadskjemaene revideres.»

Landbruksfond

Kommunalt landbruksfond ble opprettet i 1962 forbindelse med reguleringen av Uvdalsvassdraget. Fondets kapital var ved oppstart kr 100 000. Rentene av fondet skulle nyttes til å fremme jordbruket i kommunen. § 3 i fondets vedtekter lyder:

«Rentemidlene som står til disposisjon kan deles ut til enkeltpersoner som har jordbruket som hovedyrke eller til lag eller felles tiltak der interessentene er jordbrukere og tiltaket har til formål å fremme jordbruket i Nore og Uvdal.» (se vedlegg).

Det foreslås at denne ordningen legges inn i de samme vedtektene som bruk av næringsfondet.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen foreslår disse endringene i retningslinjene:

- Endringer av betingelser for næringslån.
- Opphør av lønnstilskudd til bedrifter som ansetter ungdom som er tilknyttet NAV
- Kommunalt landbruksfond etablert i 1962 legges inn i retningslinjene.

Kommunens næringsfond blir tilført ca. 12 mill. årlig finansiert gjennom konsesjonsavgifter fra vannkraftutbygging.

Kommunalt næringslån har vært benyttet som et virkemiddel til å bistå i å finansiere investeringer i varige driftsmidler for lokale bedrifter og gårdbrukere i en årrekke. Kommunale tilskudd til finansiering av næringsarbeid ble i større grad benyttet tidligere. Under behandling av retningslinjene for bruken av næringsfondet i 2010 ba kommunestyret om at virkemiddelbruken vris over til mer bruk av lån enn tilskudd til næringsformål. Tilbakebetalingstiden ble bestemt til tre år med inntil tre års avdragsfrihet, i noen store bruksutbygginger i landbruket er tilbakebetalingstiden satt til 5 år. I noen tilfeller har låntaker nærmere 0,5 mill. kr i årlige avdrag på kommunale lån. Det kan være krevende i en oppbyggingsfase. Det foreslås derfor å gi mulighet til å vurdere lengre tilbakebetalingstid, opp til 10 år.

Lånets betingelser uten pantesikring og avdragsfrihet i oppstartsfasen har bidratt til å styrke egenkapitalen og hjulpet mange bedrifter og næringsdrivende i oppstarts og investeringsfasen. Kreves det sikkerhet for å yte kommunalt næringslån endres effekten fra å styrke til å svekke egenkapitalsituasjonen i bedriften.

Dersom låntaker er et aksjeselskap ligger kravet i selskapet. Eierne hefter da ikke personlig for mere enn egenkapitalen.

Er låntaker et ansvarlig selskap hefter eier av selskapet for lånet og kommunen har da mulighet til å ta utlegg hos låntaker.

Dette kan virke som en urettferdig ordning. Kommunen følger opp ansvarlige selskaper men må ettergi lån bevilget til aksjeselskaper i en konkurssituasjon. Aksjeselskap etableres normalt for å begrense risikoen for eierne til selskapets egenkapital.

Kommunen har vært i kontakt med enkelte andre kommuner som benytter næringsfond til å styrke lokalt næringsliv. Lån blir sjelden benyttet, men der det bevilges lån er det ulik praksis hva gjelder krav til pantesikring. I noen tilfeller vurderer kommunene forskjellig fra sak til sak. Kreves det pantesikring er det etter annen lånegjeld. Sirdal kommune krevde tidligere pant og har gått bort fra det. Begrunnelsen var at dersom det oppstår det en konkurssituasjon er pantet normalt verdiløst fordi kravet har prioritet etter annen pantesikret gjeld. Tilbakebetalingstiden er ofte 10-15 år.

Innovasjon Norge setter krav til låntakers egenkapital og annen bankfinansiering ved innvilgelse av risikolån. Kundens potensial til å skape verdier og evne til å lykkes står i fokus.

Lov om forsinkelsesrenter gir anledning til et påslag på minst 8 % over Norges Bank sin styringsrente. Forsinkelsesrenten justeres to ganger i året og var ved årsskiftet 8,5 %. Det kan synes som en urimelig høy rente for en bedrift som forsøker å skape næringsvirksomhet og arbeidsplasser og som får problemer med å ivareta sine forpliktelser. Kommunen har ikke som formål å tjene penger på sine næringslån, men å ha en avkastning som opprettholder verdien av kapitalen. Dette kan tale for at kommunen bør kunne kreve en lavere forsinkelsesrente. Samtidig må kommunen da være forberedt på at låntaker ved betalingsproblemer vil kunne nedprioritere kommunen.

Rådmannen mener at et tap på 7 % av utlånt kapital over 10 år ikke er urovekkende høyt. Kommunens usikrede lån gir låntaker en styrket egenkapital, som har stor betydning for å oppnå finansiering fra banker og Innovasjon Norge. Det er flere eksempler på at lån og tilskudd fra kommunen har utlyst betydelige investeringstilskudd fra Innovasjon Norge.

Basert på drøftingen ovenfor foreslås det følgende endringer av retningslinjer for kommunale næringslån:

- Ved lån til aksjeselskaper kreves det dokumentert egenkapital i selskapet på minst 10

% av investeringen dersom lånet skal gis uten pantsikring. Egeninnsats i form av egne arbeidstimer regnes ikke som tilgjengelig egenkapital. Overkurs/goodwill regnes ikke som tilgjengelig kapital.

- Inntil 10 års avdragstid og tre års avdragsfrihet kan innvilges.
- Normalt kreves ingen pantsikring. I særlige tilfeller kan det kreves pantsikring.
- Det kreves normalt ikke renter for næringslån.
- Renter ved forsinket tilbakebetaling av lån foreslås til 4 % over styringsrenten til Norges bank.
- Det foreslås å settes et tak på hvor mye risikolån det kan ytes samlet sett til aksjeselskaper hvert år.

Vedrørende lønnstilskuddsordningen så tillater ikke NAV innsyn i saker som omhandler deres brukere. Det har gjort at kommunen ikke har benyttet denne ordningen de seinere år. Det foreslås derfor at denne ordningen utgår.

Lærling- og opplæringstilskuddsordningen foreslås videreført uten endringer.

Kommunalt landbruksfond opprettet i 1962 i forbindelse med reguleringen av Uvdalsvassdraget foreslås lagt inn i retningslinjene.

Foreslåtte endringer i gjeldende retningslinjer for bruk av næringsfondet fremgår av vedlegg til saken markert med rød.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Retningslinjer for bruk av næringsfondet i Nore og Uvdal kommune med forslag til endringer vedtas.
2. Rammen for hvor mye risikolån som kan bevilges hvert år reguleres i budsjett og økonomiplan arbeidet.

Behandling Formannskap- 09.04.2018:

Mai-Britt Bølviken (Ap) fremmet følgende forslag:

«Side 8; Bedrifter som ansetter ungdom, punkt 10:

Endre til bestått fag - og svenneprøve.»

Forslaget ble enstemmig vedtatt, deretter ble hele forslaget enstemmig vedtatt.

Innstilling Formannskap- 09.04.2018:

3. Retningslinjer for bruk av næringsfondet i Nore og Uvdal kommune med forslag til endringer vedtas.
4. Rammen for hvor mye risikolån som kan bevilges hvert år reguleres i budsjett og økonomiplan arbeidet.

Vedlegg:

- 1 Retningslinjer for bruk av næringsfondet arbeidsdokument revidert 23 mars 2018
- 3 Oversikt over noen andre kommuner som har inntekter fra konsesjonsavgifter som tilbyr lån som virkemiddel til å skape næringsutvikling
- 3 Vedtekter jordbruksfond etablert i forbindelse med reguleringer i Uvdalsvassdraget februar 1962

Retningslinjer for bruk av næringsfondet i Nore og Uvdal kommune
Vedtatt av kommunestyret 11.10.10 i sak 73/10

Forslag til endringer, _endret etter formannskapets behandling 9 april 2018.

Ytre ramme for bruk av næringsfondet i Nore og Uvdal kommune gitt i vassdragsreguleringssaker er regulert av vedtektene for fondet (Jf. Kommunestyresak 27/99 med stadfesting av Fylkesmannen 20.09.99).

Innhold

§ 1.1 Kraftfond	3
§ 1.2 Hjemfallsfond	3
§ 2 Formål	3
§ 3 Støtteformer	3
§ 4 Forholdet til internasjonale forpliktelser på statsstøtteområdet	4
§ 5 Støttevilkår	4
§ 6 Betingelser ved endringer og tilbakebetaling	8
§ 7 Forvaltning	98
§ 8 Klageadgang	9
§ 9 Årsmelding	109
§ 10 Godkjenning av retningslinjene	109
§ 11 Ikrafttredelse	109

§ 1.1 Kraftfond

Fondet kan bare benyttes til lån, herunder ansvarlige lån, og/eller avsettes til garantifond. Avkastningen kan benyttes til tilskudd og til betingede lån.

§ 1.2 Hjemfallsfond

Fondet, samt renter og annen avkastning av dette kan benyttes til tilskudd, lån og/eller avsettes til garantifond.

§ 1.3 Jordbruksfond

Fondets avkastning kan benyttes til tilskudd og/eller lån til felles tiltak som har til formål å fremme jordbruket i Nore og Uvdal.

§ 2 Formål

Kommunens overordnede mål for planperioden 2010-2021 er å bidra til bærekraftig utvikling både lokalt, nasjonalt og globalt. Satsingsområdene er folkehelse og bolyst samt næringsutvikling og arbeidsplasser.

Kraft-/hjemfallsfondet skal fortrinnsvis anvendes til næringsformål, i form av videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet. Dette inkluderer også investeringer i kommunale og regionale fellestiltak.

Det kan ikke gis støtte til investeringer i ikke-varige driftsmidler, sanering av gjeld eller løpende drift i private bedrifter. Midlene kan heller ikke benyttes til løpende drift av kommunen med unntak av avlønning av tiltakskonsulent/næringssjef samt avdrag på lån.

Alle næringer skal stilles like ved tildeling av næringsfondet, men kompetanserettede tiltak og tiltak som bidrar til økt sysselsetting for kvinner og ungdom i kommunen gis prioritet. For øvrig skal prioriteringer følge vedtatte kommuneplan og næringsplan/handlingsplan. Støtte til andre gode næringstiltak vil også kunne vurderes.

Søker må synliggjøre at tiltaket faller inn under formålet og/eller kommunens vedtatte planer og/eller overordnede planer (fylkesplaner mv.)

§ 3 Støtteformer

Støtte kan gis som tilskudd eller lån.

Etter konkret vurdering kan kombinasjon av lån og tilskudd gis til samme tiltak. Støtteform er uansett begrenset av tilgjengelige midler jf. vilkårene i §§ 1.1 og 1.2.

Det kan stilles garanti for kommunale tiltak i den grad slike er gyldige garantiformål i henhold til kommunelovens § 51, jf. departementets forskrifter om kommunal garantistillelse.

Til større investeringer skal investeringslån være hovedvirkemiddel etter en konkret helhetsvurdering av investeringens art og størrelse.

Til andre tiltak og mindre investeringer benyttes tilskudd som hovedvirkemiddel. Det kan gis etablerertilskudd ved etablering av ny virksomhet.

Ungdom som starter egen bedrift eller overtar og driver gårdsbruk kan søke om etablererstipend. ~~Stipendet er beskrevet i NMK-sak 49/05, endret i NMK-sak 90/05 og sist endret i NMK-sak 2/09.~~

Det kan ytes tilskudd til bedrifter som ansetter ungdom eller tar inn ungdom på lærlingkontrakt. ~~Ordningen er beskrevet i kommunestyresak 32/05.~~

Søker må selv angi hvilken finansieringsform som er mest ønskelig, spesielt i forhold til framtidig kapitalbehov.

§ 4 Forholdet til internasjonale forpliktelser på statsstøtteområdet

Støtten må være i samsvar med EØS avtalens regelverk for offentlig støtte, Lov om offentlig støtte LOV-1992-11-27-117 og Forskrift om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte FOR-2008-11-14-1213. Samlet offentlig støtte må ikke overstige 200 000 euro i løpet av tre år jf EØS-avtalens regler for offentlig støtte.

Prosjekter i kommunal regi, som nærings-, tiltaks- og infrastrukturprosjekter omfattes ikke av reglene for offentlig støtte, jf. 1. ledd.

§ 5 Støttevilkår

Søker må være over 18 år. Virksomheten må være registrert i og drives fra kommunen.

Søker må fylle ut og underskrive egenerklæring som bekrefter at søker/virksomheten:

- ✓ ikke er dømt for økonomiske misligheter siste to år
- ✓ for tiden ikke ilagt konkurskarantene
- ✓ ikke er under rettslig etterforskning i økonomiske saker
- ✓ godkjenner at rådmannen kan innhente kredittopplysninger om søkeren/virksomheten

Oppdatert skatteattest og attest om merverdiavgift skal vedlegges søknaden. Eventuelle uriktige opplysninger / hemmeligholdelse av nødvendige eller relevante opplysninger kan medføre heving av bevilgningen eller krav om umiddelbar tilbakebetaling på et senere tidspunkt.

Tiltaket som det søkes støtte til skal normalt ikke være igangsatt før bevilgning eventuelt gis. En eventuell gjennomføring av hele eller deler av tiltaket før søknad om støtte skal opplyses i søknaden.

Søker må ha utarbeidet detaljert plan, og tiltaket må ikke stride mot lover og regler. Kostnadene baseres på standardpriser eller beregnet av objektiv part med forutsetninger for slik kostnadsberegning. Forhold vedrørende økonomi og sysselsetting må synliggjøres, også for de nærmeste årene etter gjennomføringen.

Det må synliggjøres at tiltaket er ledd i en utvikling av foretaket, med sannsynlig og god avkastning i et langsiktig perspektiv. Fullfinansiering må dokumenteres før tiltaket igangsettes, med mindre annet kommer klart fram av vedtaket. Søker er selv ansvarlig for å skaffe nødvendig informasjon og materiell i forbindelse med søknaden.

Etter bevilgningsdato har virksomheten tre år på å gjennomføre tiltaket. Bevilgningen blir da automatisk inndratt, med mindre det innen fristen søkes om og gis utsettelse. Etter hvert som tiltaket dokumenteres gjennomført, kan det anmodes om inntil fire del utbetalinger, basert på godkjent kostnadsoverslag. 25 % av totalbeløpet skal uansett holdes tilbake inntil tiltaket er gjennomført og dokumenteres i henhold til plan og vedtak.

Ved vesentlige endringer underveis i prosjektet eller behov for ekstra tid til gjennomføring skal det på forhånd søkes om bevilgningen fortsatt kan opprettholdes. Skjer det større endringer i forhold vedrørende virksomheten, skal dette umiddelbart og skriftlig underrettes om. Kommunen kan ved nytt vedtak, av samme instans som ga bevilgningen, heve bevilgningen innen tre måneder fra vedtaket ved alvorlige endringer i forutsetninger for vedtaket. Bevilgningen kan uansett tidspunkt heves ved fortsatt manglende fullfinansiering, inntil ett år etter vedtaket.

Offentlig støtte kan gis til alle typer kostnader og næringer uavhengig av størrelsen, unntatt er støtte til primær stålproduksjon, skipsbygging, transport og eksport. I søknaden plikter søkeren å opplyse om hvilken type, eventuelle vilkår og størrelsen på støtte foretaket totalt har mottatt de siste tre år.

Samlet støtte fra næringsfondet og andre offentlige støtteordninger til privat virksomhet skal som hovedregel ikke overstige 50 % av det totale kapitalbehov. Det

kan imidlertid gis inntil 75 % støtte til nyetablering, prosjekter rettet mot kompetanseutvikling, miljørettede tiltak eller prosjekter som har særlig betydning for kvinner og ungdom.

Utvikling av kulturbaserte arrangementer og opplevelsestilbud som gir næringsutvikling og positiv omtale kan støttes med inntil 50 % av kostnadene. Drift av arrangement støttes ikke. Samlet finansieringsplan for tiltaket skal fremgå av søknaden.

Samfunnsnytteperspektivet kan tas med i vurderingen ved tildeling av midler.

Tilskudd kan normalt gis med inntil 10 % når det oppnås annen offentlig finansiering eller inntil 20 % når dette ikke oppnås. Normalt må minimum kostnadsoverslag utgjøre 15.000 kroner før søknad behandles.

Investeringslån er normalt rentefrie, og kan ~~normalt~~ gis med inntil 20 % av kostnadsoverslag når det oppnås annen offentlig finansiering eller inntil 30 % når dette ikke oppnås. Normalt må minimum kostnadsoverslag utgjøre 100.000 kroner før søknad behandles.

Risikolån.

Ved lån til aksjeselskaper der det ikke kreves pantesikring skal det dokumenteres at tilgjengelig aksjekapital er minst 10 % av omsøkt kostnad. Egeninnsats i form av egne arbeidstimer eller overkurs/goodwill regnes ikke som tilgjengelig egenkapital.

Andel risikolån som kan bevilges reguleres i budsjettbehandlingen.

I særlige tilfeller kan det kreves pantesikring.

Når annen offentlig finansiering er mulig, skal søknaden normalt først fremmes og avklares i denne instansen før saken behandles i kommunen. Dersom søker avstår fra å søke annen offentlig finansiering, vil kommunens rammer være som om støtte fra annen offentlig finansiering er oppnådd.

Dersom det gis rentebærende lån løper renta fra det tidspunktet lånet utbetales.

Investeringslån skal normalt ikke tinglyses. Det skal underskrives gjeldsbrev, inneholdende låneavtale og vilkårene mellom Nore og Uvdal kommune og søker (ansvarlig lån). Lånet kan ut fra vurdering i hvert enkelt tilfelle gis med avdragsfrihet i inntil tre år, med en avdragsperiode på inntil 10 år. Investeringslånet er rentefritt i hele perioden. Tilbakebetalingen skal skje to ganger i året med like store beløp i avdragsperioden med forfall 15. juli og 15. desember.

Dersom virksomheten innen den avdragsfrie perioden starter å betale utbytte, vil

samtidig avdragsperioden starte.

Virksomheten skal uoppfordret sende årsregnskapet til kommunen i minimum tre år, fra og med bevilgningsåret og til og med for siste året i avdragsperioden. Fravikes dette, påløper purregebyr på 1.000 kroner. Er virksomheten revisjonspliktig skal dette være gjennomført før innsending.

I tillegg til reglene her og i § 4 kan det settes nødvendige begrensninger og vilkår, på bakgrunn av konkret vurdering av den enkelte sak. Dette kan også være vilkår knyttet til foretakets eiendom eller virksomhet forøvrig og uavhengig av tiltaket. Dette skal fremgå av vedtaket. Eventuelt brudd kan medføre umiddelbar tilbakebetalingsplikt, med mindre det inngås ny avtale eller godkjennes fritak fra vilkår av tilsvarende kommunale myndighet som innvilget støtten på et senere tidspunkt.

Det må vedlegges dokumentasjon på eventuell nødvendig signaturrett for selskapet. Søker på vegne av lag og forening må dokumentere sin rolle og har da personlig ansvar for forpliktelsene en eventuell bevilgning medfører.

Etablererstipend for ungdom.

Følgende kriterier legges til grunn:

- ✓ Søker er under 35 år.
- ✓ Søker er bosatt/bosetter seg i kommunen og er registrert i folkeregisteret.
- ✓ Søker skaper en heltidsbeskjeftigelse av varig art eller overtar og driver gårdsbruk/næring i kommunen med mva-pliktig omsetning på minst 50.000 kroner.
- ✓ Søker skal gjøre en behovsvurdering i forhold til markedssituasjon, samt eventuell overkapasitet og/eller konkurransevridding ved den planlagte bedriftsetableringen.
- ✓ Det forutsettes minst tre års drift og bedriften skal uoppfordret levere inn årsregnskap i tre år etter at tilskudd er gitt.
- ✓ Tilskuddet utbetales med 50 % ved oppstart, resterende 50 % utbetales etter framlagt regnskap som viser at bedriften har hatt tilstrekkelig omsetning.
- ✓ Dersom bedriften legges ned, gårdsdriften opphører eller mottaker av stipendet flytter fra kommunen før det har gått tre år, kan etablererstipendet kreves tilbakebetalt slik: Innen ett år etter oppstart tilbakebetales 75 % av stipendet, innen to år tilbakebetales 50 % av stipendet og innen tre år tilbakebetales 25 % av stipendet.
- ✓ Søker kan kun motta ett stipend etter denne ordningen.

Bedrifter som ansetter ungdom.

Følgende kriterier legges til grunn for tilskudd til bedrifter som ansetter ungdom:

- ✓ Tilskuddsordningen gjelder bedrifter lokalisert i Nore og Uvdal kommune.

- ~~✓ Prioritert gruppe er ungdom~~ Ordningen gjelder ungdom opp til 25 år som er bosatt i Nore og Uvdal kommune.
- ~~✓ Lønnskudd: NAV's regler legges til grunn. Nore og Uvdal kommune yter lønnskudd inkl. sosiale utgifter for en periode på tolv måneder. For den perioden NAV yter tilskudd yter kommunen 30 % i tillegg. Etter seks måneder når NAV's tilskudd faller vekk, økes tilskuddet inntil 50 %, maks kr. 120.000,-.~~
- ✓ Støtte til opplæring i bedrift: Nore og Uvdal kommune dekker 50 % av kursutgiften, maks inntil 50.000 kroner. Forutsetning om at bedriften foretar tilsetting i minst 1 år etter endt utdanning.
- ~~✓ Bedriften kan få begge deler av støtteordningene~~
- ✓ Lærlingkontrakter: Nore og Uvdal kommune yter støtte på samme nivå som statlig ordning over to års lærlingeløp i bedrift. Forutsetningen er at bedriften er godkjent lærebedrift, eventuelt i samarbeid med andre godkjente bedrifter.
- ✓ Lærlingelønn må være etter gjeldende offentlige tariffer.
- ✓ Avbrudd/opphevelse: Dersom forutsetningene for tilskudd/støtte fra Nore og Uvdal kommune ikke lenger er til stede, opphever utbetalingen inntil ny vurdering er foretatt
- ✓ Dersom tiltakene avbrytes, tilbakebetales mottatt tilskudd/støtte forholdsvis
- ✓ Tilskudd/støtte dekkes over kommunens næringsfond, og utbetales mot dokumentasjon av utgifter/kostnader.
- ✓ Halvparten kan utbetales underveis i opplæringen, sluttutbetaling gjøres mot dokumentasjon av utgifter eller bestått fag eller svenneprøve.
- ✓ Tilskuddsordningene kommer innenfor EØS reglementets regler for bagatellmessig støtte som har en makssats på 200.000 Euro i løpet av tre år. I sum inkluderer dette alle offentlige støtteordninger (redusert arbeidsgiveravgift, andre offentlig tilskudd fra kommune, fylke, Innovasjon Norge, også rentefordel av rentefrie lån)
- ✓ Det er søkeres ansvar å sette seg inn i regelverket. Tilskuddet kan trekkes tilbake dersom støttesummen går utover nevnte størrelse

Retningslinjene justeres fortløpende av rådmannen ved endringer i vedtatte ordninger.

§ 6 Betingelser ved endringer og tilbakebetaling

Dersom virksomheten legges ned, foretaket avvikles eller flyttes ut av kommunen skal restlån tilbakebetales straks. Utbetalt tilskudd skal umiddelbart tilbakebetales med mindre det er mer enn fem år fra vedtaksdato. Femårsregelen gjelder ikke lån. Ved uforutsette hendelser som naturkatastrofer, ulykker, alvorlig sykdom eller dødsfall vil det ikke fremsettes krav om tilbakebetaling av tilskudd. Lån vil i samme tilfeller kreves tilbakebetalt.

Lån likestilles med egenkapital i en eventuell framtidig konkurs- eller gjeldssaneringssituasjon. Kommunen kan kreve restlånet betalt tilbake straks, og

uten søksmål (jf. Tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2). Betales ikke avdrag innen fastsatt tid, kan kommunen kreve hele lånebeløpet tilbakebetalt straks og uten søksmål (jfr. Tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2). Låntaker varsles før kravet sendes ut.

§ 7 Forvaltning

Kommunestyret har utpekt formannskapet som fondsstyre for Nore og Uvdal næringsfond (Kommunestyresak 28/99). Styrets oppgaver fremgår av vedtektene for fondet (Kommunestyresak 27/99).

Delegasjonsreglementet angir til enhver tid hva som kan vedtas av rådmannen og det enkelte kommunale organ.

Forsinkelsesrenter ved forsinket tilbakebetaling av lån fastsettes til 4 % over Norges Bank sin styringsrente. ~~-(Kommunestyresak 63/09).~~

Etter kommunelovens § 59 kan tre eller flere medlemmer av kommunestyret sammen bringe avgjørelse truffet av folkevalgt organ eller den kommunale administrasjon inn for fylkesmannen til kontroll av avgjørelsens lovlighet. Fristen for å kreve lovlighetskontroll er ved forskrift av 13. januar 1993, jf. rundskriv H-4/93, satt til tre uker fra det tidspunkt avgjørelsen ble truffet.

Forøvrig kan to eller flere medlemmer i det kommunale organ som behandler næringssaker kreve utvalgets vedtak inn for kommunestyret innen samme tidsfrist som ovenfor.

Parter eller annen med rettslig klageinteresse har klageadgang, jf. forvaltningsloven av 10. februar 1967 § 28, jf. § 2, på avslag om støtte eller i saker der støtte er tildelt men hvor tildelt støtte er lavere enn omsøkt.

Fondsmidlene plasseres på rentebærende konto slik at midlene er disponible til enhver tid. Annen plassering kan kun godtas dersom dette ikke er til hinder for at midlene kan disponeres til enhver tid. Renter, inndratte og tilbakebetalte midler og avdrag tilbakeføres fondet. Fondsmidlene skal være integrert i kommunens budsjett og regnskap i samsvar med gjeldende forskrifter. I tillegg skal det som vedlegg til regnskapet lages en samlet oppstilling av fondets inntekter og utgifter.

§ 8 Klageadgang

Etter forvaltningslovens § 28, 2. ledd kan enkeltvedtak truffet av forvaltningsorgan opprettet i medhold av kommuneloven, påklages til kommunestyret. Når det påklagede vedtak er truffet av kommunestyret, er fylkesmannen klageinstans. Klageberettiget er den som er part i saken eller annen med rettslig klageinteresse.

Reglene i forvaltningsloven gjøres gjeldende for ~~klagen m.h.t. frister, innhold m.v.~~
klagens innhold og frister.

§ 9 Årsmelding

Det skal legges fram en melding om fondets virksomhet for kommunestyret hvert år. Dette gjøres som en del av kommunens samlede årsrapport. Gjenpart av denne meldingen skal sendes fylkesmannen og fylkeskommunen.

§ 10 Godkjenning av retningslinjene

Retningslinjene kan endres etter vedtak av kommunestyret, så lenge de ikke strider mot vedtektene for næringsfondet.

§ 11 Ikrafttredelse

Retningslinjene trår i kraft umiddelbart etter vedtaket eller vedtak om endringer i kommunestyret.

Søker er selv ansvarlig for å gjøre seg kjent med og følge vilkårene i retningslinjene og fra vedtaket.

Retningslinjene skal fortløpende oppdateres av rådmannen ved endringer i retningslinjene, med henvisning til det enkelte kommunestyrevedtak.

Rådmannen har innhentet opplysninger fra noen kommuner med inntekter fra konsesjonsavgifter som tilbyr lån som virkemiddel til å skape næringsutvikling.

Det er ikke funnet mange kommuner som tilbyr tilsvarende lån ordninger.

Hol kommune tilbyr ikke næringslån.

Vinje kommune benytter heller ikke næringslån.

Det gis tilskudd til enkelt tiltak og investeringer.

Prioriterer landbruksutbygginger med inntil 600.000 i tilskudd til store bruks utbygginger.

Vinje er aksjonær i tverrkommunalt investeringsselskap som investerer i og drifter næringsbygg.

Sirdal Vekst KF forvalter næringsfondsmidlene til Sirdal kommune.

Bevilger lån og tilskudd til etableringer og investeringer.

Lånene er rentebærende serielån med 3 %, renten er ikke regulert på mange år og er under press (for høy rente). Romslig tilbakebetalingstid. Lånets størrelse er normalt 20-25 % av investeringen.

Krav om sikkerhet benyttes i sjelden. Der det er gjort kommer pantekrav etter annen sikkerhet. I en konkurs/ gjeldssanering vil et slik pant ha liten verdi.

I ett tilfelle ble det tatt pant i driftsmidler.

Stiller i noen tilfeller krav om større egenkapital.

Vang kommune.

Benytter mye av næringsfondet til kommunale investeringer. Nylig investert i skole, svømmehall.

Benytter næringsfondet til å gi tilskudd/ lån og garantier. Ikke til drift.

Tilskudd kan gis for å avskrive tap eller ettergi næringslån.

Lån er lite brukt, betegnes som risikolån og kommer vanligvis etter andre finansieringskilder.

Det kreves pant, lånet er rentebærende og har ofte langsiktig tilbakebetaling.

Eidfjord kommune.

I særlige tilfeller gis det lån, dersom dette kan bidra nye og langsiktige arbeidsplasser i kommunen. Betingelser blir vurdert i hvert enkelt tilfelle.

Vanlig praksis ved lån til næringstiltak gis med inntil 30% av totalkostnaden med inntil 10 års løpetid, der 3 år er rente- og avdragsfri periode. Rentesats er tilsvarende Innovasjon Norge sin rente for innovasjonslån.

Lån blir vanligvis sikra med pant med prioritet etter annen finansiering, i noen få tilfeller er lån bevilget ut krav til sikkerhet.

Luster kommune.

Lån fra næringsfond gis med 15- 25 % av kostnadene opp til maksimalt 2 mill. med inntil 3 års rente og avdragsfrihet, deretter 4 % rente. Nedbetalingstid varierer med hvilket formål lånet har, investering i bygg gis med opp til 15 års avdragstid.

Det kreves til pant med sikkerhet etter bank og Innovasjon Norge.

Det er også gjort forespørsler til Innovasjon Norge og en bank.

Innovasjon Norge.

Næringslånet kan sammenlignes med Innovasjon Norge sine risikolån-innovasjonslån som har disse betingelsene:

1. Toppfinansiering av bedrifter med lønnsomme bærekraftige prosjekter som er vanskelig å finansiere i det private
2. Gode vilkår sett i forhold til risiko – lån kan gis selv om pantesikkerheten ikke er tilfredsstillende
3. Primært bedrifter under 150 ansatte
4. Lån til utviklingsprosjekter med 50% ettergivelse om prosjektet mislykkes
5. Rentefri periode kan innvilges
6. Mulig å innvilge avdragsfrie perioder
7. Lang løpetid - fleksibel nedbetaling – inntil 15 år
8. Risikodeling mellom bank og eiere
9. Kundens verdiskaping i fokus
10. Rente 4,7 % og 5,7 % for betinget lån

Banker stiller krav til betjeningsevne og vilje til å tilbakebetaling.

Realistiske driftsbudsjetter og kredittsjekk danner grunnlag for bankens bistand til låntaker.

Det kreves pant, er det usikker pant for eksempel i varelager og kundefordringer ytes det lån maksimalt med 30 % av bokført verdi i disse.

Egenkapitalen hos låntaker er viktig, ved liten egenkapital eller usikre driftsinntekter i bedriften kreves kausjon fra eier.

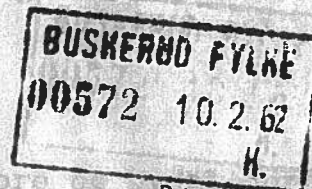
Er det betalingsanmerkninger hos låntaker gir det et signal om begrenset betalingsvilje det gjør bankene usikre.

DET KONGELIGE LANDBRUKSDEPARTEMENT

AKERSGT. 42 OSLO-DEP. TELEFON 41 78 00

Fylkesmannen i Buskerud
DRAMMEN

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

Dato

346/62 A.Ø. PT/IR

8. februar 1962

Reguleringer og overføringer i Uvdalsvassdraget.

Med dette skal en melde at Landbruksdepartementet har godkjent følgende vedtekter for jordbruksfond for Nore og Uvdal herred i forbindelse med reguleringer og overføringer i Uvdalsvassdraget:

1.

Nore og Uvdal jordbruksfond er på kr. 100.000,-

Kapitalen skal stå urørt og være plassert slik som fastsatt for midler av offentlige fonds og institusjoner.

2.

Rentene av fondet skal nyttes til å fremme jordbruket i Nore og Uvdal og deles ut hvert år av Nore og Uvdal kommunestyre etter forslag fra Nore og Uvdal jordstyre.

3.

Rentemidlene som står til disposisjon, kan deles ut til enkeltpersoner som har jordbruket som hovedyrke eller til lag eller felles tiltak der interessentene er jordbrukere og tiltaket har til formål å fremme jordbruket i Uvdal. ^{Nore og}

4.

Det gjelder ingen formues- og inntektsgrense ved utdeling av tilskott av fondet.

5.

Med felles tiltak som nevnt i § 3 menes alle tiltak som vil fremme jordbruket i Nore og Uvdal.

En tenker da, foruten på vanlig jordbruk, beitebruk, seterdrift, gårds- og seterveger, også på husdyrbruk med feavlslag, utstillingsvesen og andre tiltak til fremme av husdyrbruket. Videre hagebruk med skolehager og jordbruksklubber. Det er høve til å gi tilskott til fremme av ferskvannsfisket.

6.

Søknad om tilskott sendes Nore og Uvdal jordstyre innen 1. januar hvert år. Med søknaden skal følge en utredning om det tiltak som skal settes igang, med arbeidsplan og kostnadsoverslag (tegning) utarbeidet av herredsagronomen, eller regnskap for siste år fra lag som søker om tilskott. For det arbeid som blir planlagt i dette tilfelle blir det gitt en tidsfrist på 3 år til å gjøre arbeidet ferdig. Tilskott til arbeid som ikke er godkjent ferdig innen denne frist blir strøket, og midlene stilt til disposisjon for nye utdelinger. Jordstyret gjennomgår søknadene og fremmer forslag om hvordan tilskott bør fordeles. Jordstyret skal grunngi sine forslag.

7.

Ordføreren anviser tilskotta til utbetaling etter herredsagronomens godkjenning av fullført arbeid.

8.

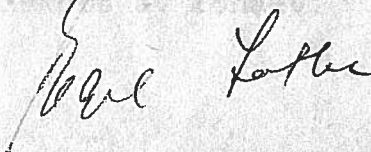
Regnskapet for Nore og Uvdal jordbruksfond skal føres av kommunekassereren i Nore og Uvdal og revideres av kommunerevisjonen.

9.

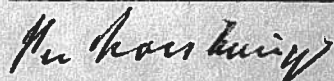
Forandring i disse vedtekter må godkjennes av Landbruksdepartementet.

En gjenpart av dette brevet følger vedlagt.

Etter fullmakt

Vedlegg

B.F. jnr. 572/62 K.

Nore og Uvdal jordbruksfond.

Nore og Uvdal
formannskap

J.nr. 266 1962

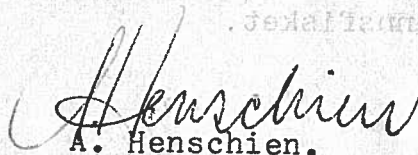
Arkiv nr. 35/.....

Sendes med gjenpart Nore og Uvdal formannskap.

En har her tatt fotokopi av vedtektene til landbruks-
selskapet og til eget arkiv.

Buskerud fylke, 15 februar 1962.

Etter fullmakt

A. Henschien.

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 26.03.2018
Arkiv : 026
Saksmappe : 2018/346
Avd. : Rådmann

Saksbehandler : Rune Antonsen

Evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Formannskap	09.04.2018	20/18
Kommunestyret	23.04.2018	32/18

Saken gjelder:

Evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen.

Fakta:

Kongsbergregionen er et samarbeid mellom kommunene Kongsberg, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal, Tinn, Hjartdal og Notodden. Samarbeidet ble formelt etablert i 2015. Arbeidet i dag bygger på Strategiplan 2010- 2021 og Kongsbergregionens digitaliseringsstrategi 2015- 2018.

Kongsbergregionens sekretariat er i gang med arbeidet for en ny strategi der ny digitaliseringsstrategi inngår i denne. I den forbindelse ble det høsten 2017 bestilt en evalueringsrapport fra Telemarksforskning som kunne danne grunnlag for det videre arbeidet med ny strategi. Rapporten fremgår av vedlegg til saken.

En ny strategi for kommunesamarbeidet i Kongsbergregionen skal være klar til politisk behandling i første kvartal 2019.

Telemarksforskning fikk høsten 2017 i oppdrag å evaluere samarbeidet i Kongsbergregionen. Utredningsarbeidet er gjennomført i perioden oktober 2017- januar 2018. Som grunnlag for utredningsarbeidet er gjeldende strategier lagt til grunn.

En viktig del av datainnsamlingen er basert på intervjuer. Det er gjennomført personlige intervjuer med to personer med lederstillinger i sekretariatet. I tillegg er det

gjennomført telefonintervjuer med alle rådmenn og ordførere i de sju samarbeidskommunene.

Videre er det benyttet ulike skriftlige kilder og dokumenter som beskriver ulike oppgaver og aktiviteter som har vært gjennomført i regi av Kongsbergregionen. En del av den skriftlige dokumentasjonen har blitt gjort tilgjengelig fra sekretariatet, blant annet budsjetter og tiltaksplaner for de siste tre årene.

Videre er det benyttet informasjon som er tilgjengelig på Kongsbergregionens nettsider. Dette gjelder bl.a. faktaopplysninger om organisering, prosjekter, aktiviteter og tiltak, samt møtereferater og nyhetsbrev.

I tillegg er det brukt data fra SSB for å beskrive noen sentrale utviklingstrekk for kommunene i Kongsbergregionen når det gjelder befolkningsutvikling, geografi, avstander, reisetider og pendling.

Rapporten oppsummerer evalueringen som følger:

Kongsbergregionen er stor region som omfatter sju kommuner, hvor kommunene er spredt på fire ulike bo- og arbeidsmarkedsområder, og hvor utfordringene og behovene varierer. Dette setter begrensninger for hvilke oppgaver det er hensiktsmessig for alle kommunene å samarbeide om i felleskap. Hovedinntrykket er at samarbeidet i Kongsbergregionen fungerer bra. Man samarbeider på områder hvor gevinstene er åpenbare, og man samarbeider på en måte som gjør de samarbeidende kommunene bedre i stand til å løse sine oppgaver.

Samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling har fram til i dag vært det mest sentrale satsingsområdet. De ulike samarbeidene har fokus på felles dataforvaltning, felles systemer, løsninger og rutiner på ulike områder. At man samarbeider om både utvikling og drift, gjør at man får gevinster knyttet til innkjøp, anskaffelser og opplæring, samtidig som man gjennom fagnettverk og felles opplæring også får kompetanseheving. Dette bidrar i sum til at man får både mer effektive og bedre tjenester enn hva kommunene ville maktet på egen hånd. Samarbeidet er innrettet slik at man gjennom digitale løsninger og kompetanseutvikling skal sette den enkelte kommune i bedre stand til å løse sine oppgaver og gi gode tjenester til innbyggerne. Det innebærer også at det vil være opp til den enkelte kommune å hente ut en del av gevinstene som samarbeidet legger til rette for. Nye digitale løsninger innebærer som oftest nye arbeidsrutiner og måter å jobbe på innenfor ulike tjenesteområder. I den forbindelse har det vært fokus på hvordan man skal jobbe med gevinstrealisering ut i kommunene, og man ser at dette også er et område som det er behov for å legge mer vekt på, og som krever oppfølging. Dette dreier seg om digital ledelse og digital organisasjonsutvikling og hvordan man skal jobbe med å forenkle, fornye, forbedre og jobbere smartere.

En annen fordel med at man har felles digital infrastruktur, like systemer og felles rutiner, er at det blir samarbeidet på tvers av kommunegrensene om bestemte oppgaver dersom det skulle være behov for det. Dersom det av ulike årsaker, f.eks. ved sykdom eller skifte av jobb, skulle oppstå mangel på kapasitet til å gjennomføre oppgaver i en kommune, blir det lettere å bistå hverandre og inngå interkommunale tjenestesamarbeid mellom de kommunene som måtte ønske det. Slik sett bidrar

samarbeidet om digitalisering og tjenesteutvikling i regi av Kongsbergregionene også til å redusere sårbarheten i den enkelte kommune.

Når det gjelder samfunns- og næringsutvikling, har det ikke vært like lett å samle seg om større helhetlige utviklingsprosjekter i regionene. Det man i størst grad har stått samlet om, er infrastrukturprosjekter knyttet til vei, bane og flyplass. Man har laget opplegg for næringsutviklingsprogram, men manglende ekstern finansiering har gjort at det har blitt lagt på is. Det er samarbeid om etablererveiledning og samarbeid mellom næringsansvarlige i kommunene. Framtidige samarbeidsområder som trekkes fram på dette området, dreier seg om kompetanse på digitalisering og omstilling i næringslivet og hvordan man kan bruke virkemiddelapparatet til utviklingsprosjekter som kommer kommunene og regionene til gode. Dette vil da også være samarbeidsområder hvor man går sammen og utvikler og styrker kompetansen på en måte som gjør at den enkelte kommune, og dermed regionen som helhet, kan styrke sin rolle som samfunnsutviklingsaktør.

Organiseringen av samarbeidet synes å fungere bra. Rådmannsutvalget opererer innenfor rammer som gjør at rådmennene er tett på samarbeidsprosjektene og kan fatte beslutninger raskt og effektivt. I en del tilfeller kan det være aktuelt å vurdere en tettere kobling mellom regionråd og rådmannsutvalg, spesielt på spørsmål som går på kostnadsfordeling og lokalisering. Kostnadsfordeling mellom kommunene i samarbeidet er det området som er gjenstand for størst diskusjon. Det etterlyses kriterier og prosedyrer for gjennomføring av slike diskusjoner. Som et innspill i dette arbeidet er det sett på en modell som tar utgangspunkt i innbyggertall, men som er justert med utgangspunkt i kommunenes inntektsnivå (korrigerte frie inntekter).

Regionsamarbeidet er svakere på politisk nivå enn på det administrative og det blir sett som utfordrende å gi folkevalgte nok kunnskap om samarbeidet. Samtidig blir det sett som viktig at det er bred politisk forståelse av arbeidet, fordi samarbeidet utgjør en betydelig post i kommunens budsjetter.

Sekretariatet fungerer godt og har god tilgang på høy kompetanse. Med mange prosjektstillinger er det en utfordring at viktig opparbeidet kompetanse om regionen forsvinner. For å kunne unytte kompetansen som bygges opp på en bedre måte, kan det være behov for noe mer fast bemanning i sekretariatet. Dette kan bidra til økt stabilitet og redusert sårbarhet. Det er etablert fagnettverk på ulike tjenesteområder. Noen av disse fungerer bedre enn andre, men tilbakemeldingen er at disse spiller en sentral rolle i utviklingsarbeidet, både når det gjelder innspill til utviklingstiltak og når det gjelder å forankre nye løsninger tilbake i organisasjonene. Dette gjelder spesielt med tanke på arbeidet med digitalisering og tjenesteutvikling.

Det virker ikke som regionreformen vil ha vesentlig betydning for samarbeidet i Kongsbergregionen. Tilbakemeldingene er at regionreformen i tilfelle vil medføre behov for en ytterligere styrking av samarbeidet i Kongsbergregionen for bedre å kunne posisjonere og synliggjøre regionen i de sammenslåtte fylkeskommunene. Dette vil være spesielt viktig dersom de nye fylkene får flere oppgaver og virkemidler som har betydning for det regionale utviklingsarbeidet.

Rådmannens vurdering:

De beskrivelser av samarbeidet og anbefalinger til forbedringer som fremkommer i rapporten stemmer godt med rådmannens egen opplevelse av og syn på samarbeidet i Kongsbergregionen.

Rådmannens forslag til innstilling:

Nore og Uvdal kommune tar Telemarkforsking's evalueringsrapport til orientering.

Behandling Formannskap- 09.04.2018:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Innstilling Formannskap- 09.04.2018:

Nore og Uvdal kommune tar Telemarkforsking's evalueringsrapport til orientering.

Vedlegg:

- 1 Rapport fra Telemarksforsking om evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen

Evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen

BENT ASLAK BRANDTZÆG

TF-notat nr. 3/2018

Tittel: Evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen
TF-notat nr.: 3/2018
Forfatter(e): Bent Aslak Brandtzæg
Dato: 15.01.2018
ISBN: 978-82-336-0106-5
ISSN: 1891-053X
Pris: 160 (Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforskning.no)
Framsidefoto: Telemarksforskning
Prosjekt: Evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen
Prosjektnr.: 20170950
Prosjektleder: Bent Aslak Brandtzæg
Oppdragsgiver(e): Kongsbergregionen

Spørsmål om dette notatet kan rettes til:

Telemarksforskning
Postboks 4
3833 Bø i Telemark
Tlf.: +47 35 06 15 00
www.telemarksforskning.no

Resymé:

Kongsbergregionen omfatter kommunene Rollag, Nore og Uvdal, Kongsberg, Flesberg, Hjartdal, Notodden og Tinn. Evaluering er gjennomført i forbindelse med at det skal utarbeides ny strategiplan for samarbeidet. I evalueringsarbeidet har det vært fokus på oppfølging av eksisterende strategier, organisering og forholdet til regionreformen. Avslutningsvis gis det noen anbefalinger med relevans for arbeidet med ny strategiplan.

Bent Aslak Brandtzæg er utdannet geograf fra Universitetet i Bergen og har vært ansatt som forsker ved Telemarksforskning siden 1995. Brandtzæg har i dag stilling som seniorforsker, og har lang og bred erfaring med ulike forskningsprosjekter knyttet til kommunalt sektor. Han er temaansvarlig for forskning på kommunestruktur og interkommunalt samarbeid ved Telemarksforskning.

Forord

Telemarksforskning har hatt i oppdrag å gjennomføre en evaluering av samarbeidet i Kongsbergregionen i forbindelse med at det skal utarbeides nye strategier for samarbeidet.

Ved Telemarksforskning er det Bent Aslak Brandtzæg som har vært prosjektleder, og som har stått for gjennomføringen av evalueringsarbeidet. Evalueringsarbeidet er gjennomført i perioden oktober 2017 til januar 2018.

Hos oppdragsgiver er det daglig leder i Kongsbergregionen Håvard Fossbakken som har vært vår kontaktperson. Vi vil takke for et godt samarbeid i forbindelse med gjennomføringen av evalueringsarbeidet. Vi vil også benytte anledningen til å takke de i samarbeidskommunene som har stilt opp på intervju.

Bø, 15.1.2018

Bent Aslak Brandtzæg

Prosjektleder

Innhold

Sammendrag	7
1. Innledning.....	11
1.1 Bakgrunn.....	11
1.2 Temaer som skal evalueres	11
2. Konkretisering av problemstillinger	12
2.1 Organisering og samhandling	12
2.2 Erfaringer med eksisterende strategier	13
2.2.1 Kongsbergsregionens strategiplan.....	13
2.2.2 Kongsbergregionens digitaliseringsstrategi 2015-2018	13
2.3 Betydning av ny regioninndeling.....	15
3. Gjennomføring av utredningsarbeidet.....	16
4. Kort om Kongsbergregionen	17
4.1 Befolkningsutvikling.....	17
4.2 Avstander og geografi.....	19
5. Organisering og samhandling	22
5.1 Regionråd og rådmannsutvalg.....	22
5.2 Kostnadsfordeling.....	23
5.3 Sekretariatet	25
5.4 Fagnettverkene	26
6. Samarbeidsområder	28
6.1 Utvikling av interkommunalt samarbeid på landsbasis.....	28
6.2 Samarbeidet i Kongsbergregionen.....	29
6.2.1 Overordna prioriteringer	29
6.3 Digitalisering	32
6.3.1 Organisering og samhandling.....	32
6.3.2 Oppfølging av ulike innsatsområder.....	33
6.3.3 Samlet vurdering av prosjekter og satsinger	35

6.3.4	Videre arbeid.....	37
6.4	Samfunnsutvikling	39
6.4.1	Innsatsområder.....	39
6.4.2	Samlet vurdering	42
7.	Betydning av regionreformen.....	43
8.	Sammenfattende vurderinger og anbefalinger	45
	Referanser	49

Sammendrag

Kongsbergregionen omfatter kommunene Rollag, Nore og Uvdal, Kongsberg, Flesberg, Hjartdal, Notodden og Tinn. Det skal nå lages en ny strategi for regionsamarbeidet, der ny digitaliseringsstrategi inngår som en del av denne.

I henhold til eksisterende strategiplan for Kongsbergregionen skal følgende innsatsområder prioriteres:

- Tilrettelegging for næringsutvikling og arbeidsplasser
- Kommunikasjon/infrastruktur, samferdsel
- Steds- og områdeutvikling
- Kunnskapsutvikling
- Tjenesteutvikling

I digitaliseringsarbeidet er det ni satsingsområder som har vært prioritert:

1. Digital dialog
2. Strategisk ledelse og IKT
3. Kompetanse
4. Arkiv og dokumenthåndtering
5. Personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet
6. Arkitektur og standardisering
7. Helse og velferd
8. Oppvekst og utdanning
9. Plan, bygg og geodata

I forbindelse med evalueringsarbeidet har det vært fokus på å kartlegge erfaringer med organisering og samhandling, oppfølging og måloppnåelse knyttet til eksisterende strategier, hva som kan være viktige innsatsområder framover, og endringer som kan være aktuelle for å styrke samarbeidet og hente ut gevinster av dette. En del av evalueringen ser også mulige konsekvenser for samarbeidet som følge av regionreformen.

Metodisk baserer evalueringen seg på personlige intervjuer med to ansatte i sekretariatet samt telefonintervjuer med alle rådmennene og ordførerne i de sju kommunene. Videre er det også benyttet en rekke skriftlige dokumenter som beskriver ulike sider ved de oppgaver og aktiviteter som har vært gjennomført i regi av Kongsbergregionen.

Kongsbergregionen er en stor region som omfatter sju kommuner, der kommunene er spredt på fire ulike bo- og arbeidsmarkedsområder, og hvor utfordringene og behovene varierer. Dette setter begrensninger for hvilke oppgaver det er hensiktsmessig for alle kommunene å samarbeide om i felleskap. Det er samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling som har vært det dominerende samarbeidsområdet de senere årene.

Kapittel 4 omfatter en oversikt over sentrale utviklingstrekk for kommunene i Kongsbergregionen når det gjelder befolkningsutvikling, avstander og pendling. Kapittel 5 har fokus på organisering og samhandling i Kongsbergregionen, mens kapittel 6 omhandler oppfølging av samarbeidsområder og framtidig samarbeidsbehov. I kapittel 7 ser vi nærmere på hva slags betydning regionreformen

men kan tenkes å ha på samarbeidet i Kongsbergregionen. Avslutningsvis omfatter kapittel 8 sammenfattende vurderinger og anbefalinger. Dette kapitlet oppsummerer de viktigste resultatene fra evalueringen og kan leses uavhengig av resten av rapporten.

Hovedinntrykket er at samarbeidet i Kongsbergregionen fungerer bra. Man samarbeider på områder hvor gevinstene er åpenbare, og man samarbeider i stor grad om projektbasert utviklingsarbeid som skal sette den enkelte kommune og regionen som helhet i stand til å løse sine oppgaver på en bedre og mer effektiv måte. De sammenfattende vurderingene i kap. 8 avsluttes med noen anbefalinger relatert til arbeidet med nye strategier for samarbeidet i Kongsbergregionen. Disse er som følger:

- Sett ambisjonsnivå for framtidig arbeid med digitalisering og tjenesteutvikling
 - Det er tilfredshet med samarbeidet om digitalisering og tjenesteutvikling. Alle erkjenner at det vil være behov for samarbeid på dette området i framtida, og at man egentlig er i en tidlig fase i arbeidet med digitalisering. Man er i dag i front på nasjonalt nivå på en del områder, og inntrykket er at man ikke ønsker å senke ambisjonsnivået i tiden som kommer.
 - Digitaliseringsarbeidet vil være en prosess i stadig utvikling hvor nye systemer og løsninger utvikles og implementeres. Det er i tiden framover spesielt behov for bedre løsninger for integrasjon av systemer, og det er behov for å ha en dataforvaltning der data om innbyggerne forvaltes og vedlikeholdes ett sted, og ikke i mange forskjellige systemer.
 - Et velfungerende responscenter er en forutsetning for utvidet bruk av velferdsteknologi i kommunene. Etableringen responscenteret i Kongsbergregionen gir således grunnlag for videre tjenesteutvikling i årene som kommer, og med behov for nye strategier og mer samarbeid på det området.
 - Det vil også være behov for ressurser som kan hjelpe kommunen med å implementere nye løsninger på en måte som gir grunnlag for hente ut gevinster på en best mulig måte. Videre vil det bl.a. være behov for å fokusere på innbyggernes behov, og forenkle innbyggernes kommunikasjon med kommunen.
- Vurder behov for mer permanent bemanning i sekretariatet
 - Det synes spesielt å være behov for mer permanent bemanning i det videre arbeidet med digitalisering og tjenesteutvikling.
 - Det er behov for flere faste ressurser med spisskompetanse som kan brukes for å følge opp og støtte kommunene, bistå med gevinstrealisering, drive mer kontinuerlig utviklingsarbeid, og som har kompetanse på virksomhetsarkitektur, prosesser og tjenestereiser innenfor ulike kommunalområder.
- Ha fokus på synliggjøring av resultatene og betydningen av samarbeidet i Kongsbergregionen
 - God forankring og synliggjøring av resultater i kommunene blir sett som viktig for å styrke samarbeidet framover og bygge identitet til Kongsbergregionen som samarbeidsregion.
 - Forankring av samarbeidet er svakere på politisk nivå enn på det administrative, og det blir sett som utfordrende å gi politikerne nok kunnskap om samarbeidet. Samtidig blir det sett som viktig at det er bred politisk forståelse av arbeidet, fordi samarbeidet utgjør en betydelig post i kommunenes budsjetter.
 - Bedre formidling av suksesshistorier gjennom nyhetsbrev og bedre involvering av representantskapet er tiltak som er foreslått.
- Vurder behov for å styrke samarbeidet om nærings- og samfunnsutvikling
 - Samarbeidsområder som kan være av interesse med fellessatsinger, er:

- Kompetanse om omstilling, kompetanseutvikling og digitalisering i næringslivet. Dette er et område som blir framhevet som viktig for å beholde og videreutvikle eksisterende arbeidsplasser. Det blir sett på som vel så viktig å beholde og videreutvikle eksisterende arbeidsplasser som å jobbe for å tiltrekke seg nye.
- Bruk av det offentlige virkemiddelapparatet i arbeid med nærings- og samfunnsutvikling. En del av virkemidlene har en tendens til å gå til kommuner som har kapasitet og kompetanse til å utnyttet mulighetene i stedet for til kommuner hvor behovene er størst. Mange av kommunene i Kongsbergregionen er små og kan gå glipp av en del muligheter som finnes.
- Samarbeid om kompetanse på kommunal planlegging.
- Vurder om det er behov for tettere kobling mellom rådmannsutvalg og regionråd
 - o På politisk hold har enkelte tatt til orde for at saker av overordnet eller prinsipiell karakter med fordel kan løftes opp til politisk diskusjon før de skal vedtas i kommunestyrene. Dette må vurderes opp mot hensynet til effektivitet. Tilbakemeldingene er at rådmannsutvalget fungerer bra som styringsorgan for det administrative samarbeidet.
- Etabler prinsipper eller kriterier for avklaring av kostnadsfordeling mellom kommunene
 - o Kostnadsnøkklene er gjenstand for diskusjon fra prosjekt til prosjekt, og resultatene blir gjerne forskjellig fra gang til gang. Det etterlyses derfor kriterier og prosedyrer for bedre avklaring av kostnadsfordelingen.
 - o En fordelingsnøkkel justert for nivået på korrigerte frie inntekter kan være vel så egnet som en kostnadsnøkkel basert på innbyggertall kombinert med en fast sum per kommune.
- Ha fokus på synliggjøring og posisjonering av Kongsbergregionen i forbindelse med regionreformen
 - o Nye og større fylker kan gjøre det mer krevende å fremme regionens interesser.
 - o Nye oppgaver og virkemidler til fylkeskommunene kan øke behovet for å synliggjøre og fremme kommunene og regionens interesser. Dette kan bidra til at samarbeidsbehovet mellom kommunene i Kongsbergregionen øker, og det vil således også være viktig å ha gjennomtenkte strategier rundt dette.
 - o Flere kommuner i samarbeidet kan gi økt tyngde og gjennomslagskraft.

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Samarbeidet i Kongsbergregionen ble formelt etablert i 2005. De samarbeidende kommunene er Rollag, Nore og Uvdal, Kongsberg, Flesberg, Hjartdal, Notodden og Tinn.

Arbeidet i regionen bygger i dag på to strategier:

- Kongsbergregionens strategiplan 2010–2021
- Kongsbergregionens digitaliseringsstrategi 2015–2018

Det er nå ønskelig å lage en ny strategi for regionsamarbeidet, der ny digitaliseringsstrategi inngår som en del av denne. Telemarksforskning har i den forbindelse fått i oppdrag å bistå med en evaluering av samarbeidet, som også skal gi innspill til nye ambisjoner og mål for samarbeidet. Ny strategi skal være klar for regionrådet i mai 2018.

1.2 Temaer som skal evalueres

I tilbudsgrunnlaget er det gitt uttrykk for at en evaluering av regionsamarbeidet, både politisk og administrativt og av digitaliseringssamarbeidet, vil danne et utgangspunkt for utforming av ny strategi. Med utgangspunkt i momenter som er trukket fram i tilbudsgrunnlaget, har vi valgt å fokusere på følgende tema:

- Organisering og samhandling
- Erfaringer med eksisterende strategier og evaluering av resultater
 - Samarbeidsbehov og viktige innsatsområder i framtida
- Betydning av ny regioninndeling

Før vi går nærmere inn på metoder og opplegg for gjennomføring av evalueringen, vil vi først foreta en konkretisering av problemstillinger og spørsmål knyttet til de aktuelle temaene.

2. Konkretisering av problemstillinger

2.1 Organisering og samhandling

Organiseringen av samarbeidet i Kongsbergregionen omfatter regionrådet, rådmannsutvalget, representantskapet samt et sekretariat. I tillegg er det etablert fagnettverk innenfor ulike områder.

I henhold til vedtektene for Kongsbergregionen skal regionrådet

- være et samarbeids- og interesseorgan for de deltakende kommunene
- arbeide for utvikling av regionen gjennom større grad av forpliktende samarbeid
- ivareta interessene til regionen overfor fylket, stat og andre organer på regions-, fylkes- og rikspan
- profilere regionen som et attraktivt boområde, arbeidsmarked og opplevelsesregion
- arbeide for samordning og effektivisering av den kommunale tjenesteproduksjonen i regionen
- utarbeide forslag til strategier for utvikling av regionen der regionen skaper verdier i samspillet teknologi – natur – kultur

Ordførerne utgjør **regionrådet** med varaordfører eller den kommunen velger som vararepresentant. Ledelsen av rådet går på rundgang mellom ordførerne med en valgperiode på 2 år. Rådmenene har møte-, tale- og forslagsrett. Regional koordinator møter med tale- og forslagsrett.

Regionrådet har ansvar for å utarbeide forslag til strategier for regional utvikling. Strategiene skal drøftes av formannskapene i kommunene og legges fram til endelig behandling i kommunene. Regionrådet arbeider innenfor de fullmakter kommunene har gitt til ordførerne. Regionrådet må løpende vurdere hvilke saker som må legges fram for kommunene til endelig behandling.

Rådmannsutvalget består av rådmennene, eller deres stedfortreder, i de samarbeidende kommunene. Utvalget møtes én gang pr måned. Sammen med sekretariatsleder forbereder de saker som skal til behandling i de styrende organer, og følger opp vedtak som fattes.

Rådmannsutvalget samarbeider i tillegg som et fast kollegium om saker av felles administrativ interesse, og er også styringsgruppe i flere av de regionale prosjektene som gjennomføres.

Representantskapet er samarbeidets øverste organ, og består av formannskapsmedlemmene i de 7 kommunene. Representantskapet konstituerer seg selv ved starten av hver kommunestyreperiode.

Representantskapet arrangerer minst en konferanse per år. Konferansens hovedhensikt er å utvikle regionale målsettinger og strategier. Andre sentrale aktører som fylkesmannen, fylkeskommunen, næringslivet osv. kan være representert på konferansen, avhengig av hva som er på dagsorden.

Sekretariatet i Kongsbergregionen har ansvaret for å levere de prosjekter og oppgaver kommunene i Kongsbergregionen har besluttet å gjennomføre i samarbeid. Sekretariatet omfatter daglig leder i Kongsbergregionen, koordinator for SuksIT (felles samarbeidsarena for IKT-strategi og -utvikling)

og regional anskaffelseskoordinator. I tillegg er det engasjert flere prosjektledere for større og langsiktige utviklingsprosjekter som kjøres i regionen.

Fagnettverkene omfatter nettverk satt sammen av administrative ledere og fagpersoner på ulike områder. Nettverkene har som oftest en representant fra hver kommune og har som formål å utveksle erfaringer, diskutere saker av felles interesse, ideer, utfordringer og muligheter av relevans for kommunene i Kongsbergregionen. Gjennom fagnettverkene er det videre et mål at ulike satsinger og prioriteringer i Kongsbergregionen er forankret i det operative nivået.

Når det gjelder organisering, har vi fokusert på følgende spørsmål:

- Hvordan fungerer samhandlingen internt i regionsamarbeidet?
- Hvordan fungerer samhandlingen mellom regionsamarbeidet og samarbeidskommunene?
- Hva slags myndighet og handlingsrom har regionsamarbeidet i forhold til samarbeidskommunene?
- Hvilke sider av organiseringen fungerer bra, og hva kan eventuelt forbedres?
- Hvilke tiltak kan i tilfelle være aktuelle for å bidra til en bedre organisering?

2.2 Erfaringer med eksisterende strategier

2.2.1 Kongsbergsregionens strategiplan

Strategiplanen er utarbeidet for å bidra til en klar og felles forventning mellom kommunene og overfor omverdenen, om hva Kongsbergregionsamarbeidet skal prioritere i perioden 2010-2021. Strategien rulleres hver fjerde år. Første gang var i 2013.

Prioriterte satsingsområder for Kongsbergregionen har vært:

- Tilrettelegging for næringsutvikling og arbeidsplasser
- Kommunikasjon / infrastruktur / samferdsel
- Steds- og områdeutvikling
- Kunnskapsutvikling
- Tjenesteutvikling

Til hvert av satsingsområdene er det knyttet konkrete målsettinger. I evalueringsarbeidet har vi lagt vekt på følgende spørsmål:

- I hvilken grad har man nådd målene i strategiplanen?
- Hva har vært utslagsgivende for grad av måloppnåelse, og hva burde eventuelt vært gjort på en annen måte?
- Hva bør være viktige satsingsområder framover?
- Hva vil kreves for å realisere ulike mål og ambisjoner?

2.2.2 Kongsbergregionens digitaliseringsstrategi 2015-2018

I henhold til strategiplanen har kommunene i Kongsbergregionen samarbeidet innen IKT-området i flere år – og gjennom dette etablert endel felles digitale tjenester og løsninger. Kommunene har

også etablert formelle samarbeid om både IKT-utvikling og IKT-drift. I 2010 etablerte kommunene SuksIT – en felles samarbeidsarena om IKT-strategi og -utvikling. I 2015 etablerte kommunene en felles IKT-driftsenhet, «Kongsbergregionen IKT-drift», som har fått ansvar for all drift av kommunenes IKT-infrastruktur og løsninger, med hovedmål om å øke kvaliteten på driftstjenestene.

Kommunene i regionen har også etablert ulike nettverk innenfor ulike tjeneste- og fagområder. Disse har blant annet ansvar for å utarbeide forslag til årlige tiltak for «sine» respektive satsningsområder i strategien – og gjennom dette også sikre at kommunenes ønsker og behov blir ivaretatt. Ansvar for koordineringen av forslagene og operasjonalisering av strategien tillegges kommunenes felles strategiske organ SuksIT. Tiltakene vedtas av rådmannsutvalget i forbindelse med utvalgets årlige budsjettvedtak.

Den enkelte kommune i regionen har selv ansvar for at den regionale digitaliseringsstrategien blir godt forankret i kommunens egne overordnede planer, og at det utarbeides en lokal strategi som har fokus på hvordan kommunen skal hente ut gevinster fra det regionale digitaliseringssamarbeidet.

Digitaliseringsstrategien fastsetter felles mål for ni satsningsområder for perioden 2015–2018. Visjonen for det regionale digitaliseringssamarbeidet er at innbyggerne og næringslivet i Kongsbergregionen skal tilbys framtidsrettede digitale tjenester, og at smart og effektiv bruk av IKT skal sørge for god kvalitet i tjenesteleveransene.

De ni satsingsområdene knyttet til den regionale digitaliseringsstrategien er som følger:

1. Digital dialog
2. Strategisk ledelse og IKT
3. Kompetanse
4. Arkiv og dokumenthåndtering
5. Personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet
6. Arkitektur og standardisering
7. Helse og velferd
8. Oppvekst og utdanning
9. Plan, bygg og geodata

Til hvert av satsingsområdene er det knyttet konkrete målsettinger. I forbindelse med evalueringsarbeidet har følgende spørsmål vært av spesiell interesse:

- Hvordan fungerer organisering og rollefordeling knyttet til det digitale samarbeidet?
- Hva bør gjøres for eventuelt å forbedre organiseringen?
- I hvilken grad har man nådd målsettinger knyttet til de ulike satsingsområdene?
- Hva har vært utslagsgivende for grad av måloppnåelse, og hva burde eventuelt vært gjort på en annen måte?
- Hva bør være viktig satsingsområder framover?
- Hva slags ambisjonsnivå ønsker kommunene for framtidig digitaliseringsarbeid?
- Hva vil kreves for å realisere ulike mål og ambisjoner?

2.3 Betydning av ny regioninndeling

Dersom vedtaket om ny regioninndeling blir stående, vil kommunene i Kongsbergregionen være en del av to nye folkevalgte regioner på regionalt nivå. Telemark og Vestfold vil bli en ny region, og Buskerud, Akershus og Østfold blir en ny Viken-region. Som grunnlag for å vurdere betydning av ny regioninndeling, har følgende spørsmål stått i fokus:

- Hvordan har samarbeidet opp mot regionalt folkevalgt nivå gjennom Kongsbergregionen fungert fram til i dag, og på hvilken måte kunne det fungert bedre?
- Hva slags betydning har det hatt at kommunene i Kongsbergregionen har tilhørt to ulike fylker?
- Hva slags betydning kan nye folkevalgte regioner ha for samarbeidet i Kongsbergregionen, både politisk og administrativt?
- Hvilke endringer av samarbeidet kan være aktuelle, og hvorfor?

3. Gjennomføring av utredningsarbeidet

Utredningsarbeidet er gjennomført i perioden oktober 2017-januar 2018. Som grunnlag for utredningsarbeidet er gjeldende strategier lagt til grunn. En viktig del av datainnsamlingen er basert på intervjuer. Det er gjennomført personlige intervjuer med to personer med lederstillinger i sekretariatet. I tillegg er det gjennomført telefonintervjuer med alle rådmenn og ordførere i de sju samarbeidskommunene. I alt er det altså gjennomført 16 intervjuer.

Videre er det benyttet ulike skriftlige kilder og dokumenter som beskriver ulike oppgaver og aktiviteter som har vært gjennomført i regi av Kongsbergregionen. En del av den skriftlige dokumentasjonen har blitt gjort tilgjengelig fra sekretariatet, blant annet budsjetter og tiltaksplaner for siste tre årene. Videre har vi benyttet informasjon som er tilgjengelig på Kongsbergregionens nettsider. Dette gjelder bl.a. faktaopplysninger om organisering, prosjekter, aktiviteter og tiltak, samt møte-referater og nyhetsbrev.

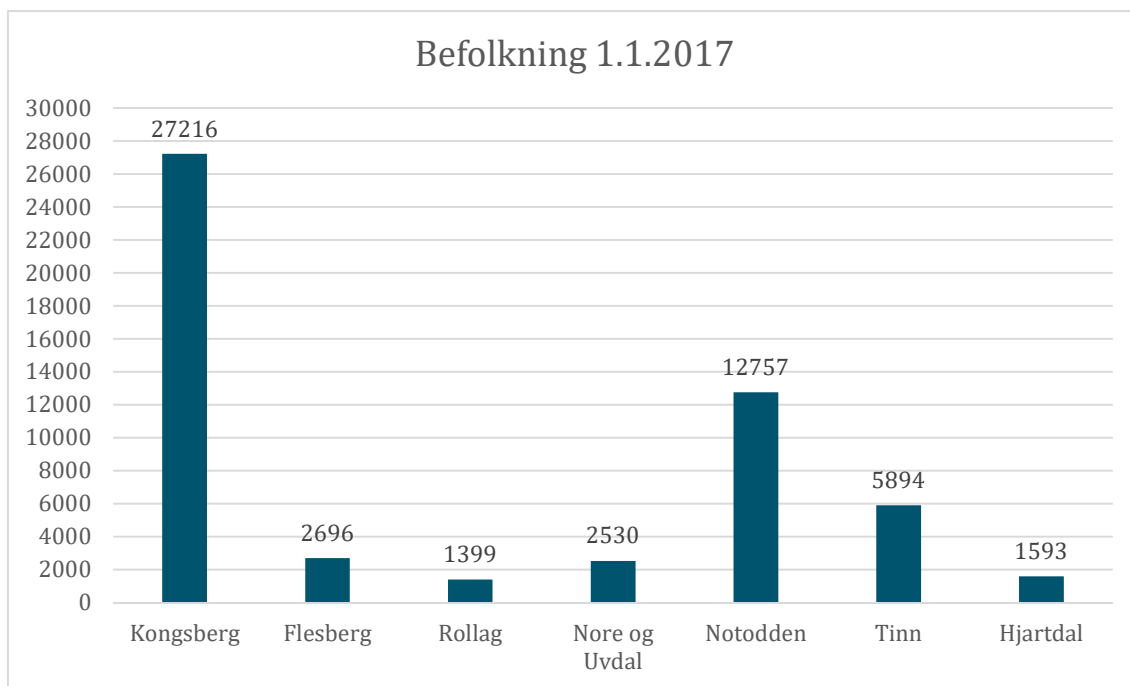
I tillegg har vi brukt data fra SSB for å beskrive noen sentrale utviklingstrekk for kommunene i Kongsbergregionen når det gjelder befolkningsutvikling, geografi, avstander, reisetider og pendling. Dette er faktorer som også sier noe om hvilke rammebetingelser, utfordring og muligheter kommunene står overfor når det gjelder utvikling av interkommunalt samarbeid på ulike områder. Det er klart at både befolkningsutvikling og avstander har betydning for samarbeidsbehov, aktuelle samarbeidsområder og hvordan samarbeidet organiseres og tilrettelegges.

Kapittel 4 omfatter en oversikt over sentrale utviklingstrekk for kommunene i Kongsbergregionen når det gjelder befolkningsutvikling, avstander og pendling. Kapittel 5 har fokus på organisering og samhandling i Kongsbergregionen, mens kapittel 6 omhandler oppfølging av samarbeidsområder og framtidig samarbeidsbehov. I kapittel 7 ser vi nærmere på hva slags betydning regionreformen kan tenkes å ha på samarbeidet i Kongsbergregionen. Avslutningsvis omfatter kapittel 8 sammenfattende vurderinger og anbefalinger. Dette kapitlet oppsummerer de viktigste resultatene fra evalueringen, og kan leses uavhengig av resten av rapporten.

4. Kort om Kongsbergregionen

4.1 Befolkningsutvikling

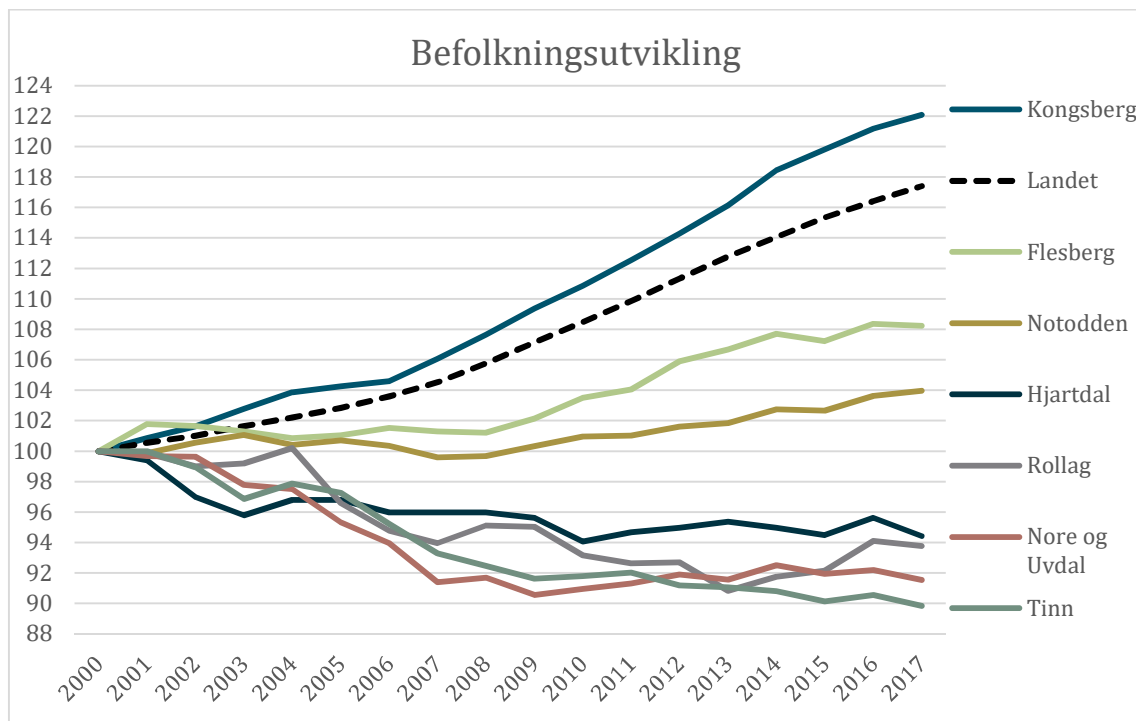
Som nevnt innledningsvis omfatter samarbeidet i Kongsbergregionen 7 kommuner. Figur 1 viser at det er betydelige variasjoner i folketallet mellom kommunene. Kongsberg er den største kommunene med litt over 27 000 innbyggere, og Notodden er den nest største med i underkant av 13 000 innbyggere. Tinn kan karakteriseres som en mellomstor kommune med i underkant av 6000 innbyggere. De øvrige fire kommunene er små i folketall. For disse kommunene varierer folketallet fra 1399 i Rollag til 2696 i Flesberg. Det er klart at de minste kommunene er såpass små at de er avhengige av interkommunalt samarbeid for å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse på flere tjenestoområder. Til sammen har Kongsbergregionen 54085 innbyggere. Samlet sett har kommunene en størrelse som gjør at de er store nok til håndtere de fleste kommunale oppgaver på en god måte. Det er også slagordet for samarbeidet: «Vi er store nok – sammen».

Figur 1 Befolkning i Kongsbergregionen. Data fra SSB.

I og med at kommunene har forskjellig størrelse i folketall, vil også utfordringene og behovet for samarbeid være forskjellig. De største kommunene vil ha bedre forutsetninger for å løse oppgaver på egen hånd enn de små kommunene. Her er det også en utfordring at de minste og minst sentrale kommunene har utfordringer med å opprettholde folketallet. Figur 2 viser at både Hjartdal og Tinn i Telemark og Rollag og Nore og Uvdal i Buskerud har hatt nedgang i folketallet fra 2000 og fram til i dag. For disse kommunene har reduksjonen i folketallet ligget mellom 6 og 10 prosent. Notodden og Flesberg har hatt en viss vekst i folketallet, men veksten har ligget betydelig under veksten på landsbasis, som har vært på 17,4 prosent i denne perioden. Kongsberg skiller seg ut med en vekst som har ligget 4,5 prosentpoeng over veksten på landsbasis. For flere av kommunene er altså utviklingen i folketallet en sentral utfordring. Dette fordi kommunenes inntekter i

stor grad er avhengig av innbyggertallet, og det vil være krevende for små kommuner å stadig skulle tilpasse tjenestetilbudet til færre innbyggere og et lavere inntektsgrunnlag. Dette er en utfordring som forsterkes i takt med at kravene til kommunal oppgaveløsning øker etterhvert som kommunene også får flere oppgaver.

Figur 2 Befolkningsutvikling i Kongsbergregionen over tid.

Befolkningsutviklingen i Kongsbergregionen skiller seg ikke vesentlig fra andre deler av landet. Selv om det på landsbasis har vært stor vekst i folketallet de senere årene, har ikke veksten vært likt fordelt på alle landets kommuner. Den største veksten har kommet i og rundt de største byene, mens de mindre kommunene gjerne har hatt reduksjon i folketallet.

Viktige drivkrefter bak sentraliseringen vi har opplevd de senere årene, er knyttet til globalisering, internasjonal konkurranse, teknologiutvikling og framveksten av kunnskapsøkonomien. Kunnskapsøkonomien innebærer at tilgang på kompetanse blir en viktig lokaliseringsfaktor i næringslivet. Næringslivet vil lokaliseres der tilgangen på kompetanse er best, og det er som oftest i byene. Stadig flere tar høyere utdanning, og folk med høyere utdanning vil gjerne ha spennende og utviklende arbeidsoppgaver som står i forhold til utdannelsen (Brandtzæg 2013, Damvad 2013). For å få tilgang til et godt arbeidsmarked blir det naturlig å bosette seg i eller i nærheten av en by. Dette er en global selvforsterkende sentraliseringstrend som det er vanskelig å snu.

Selv om det er sterke sentraliseringskrefter, finnes det også motstrømmer som verdsetter andre verdier og kvaliteter enn de en finner i byen (Mæland 2005). Utfordringen for distriktskommunene er å kunne se, fange opp og dra vekslers på disse motstrømmene. Dersom kommunene ønsker økt tilflytting, må de øke sin attraktivitet for bosetning, næringsliv og/eller besøk (Vareide et al. 2013). Hvilken strategi man skal velge, vil være avhengig av en nærmere analyse og vurdering av de utfordringene man står overfor.

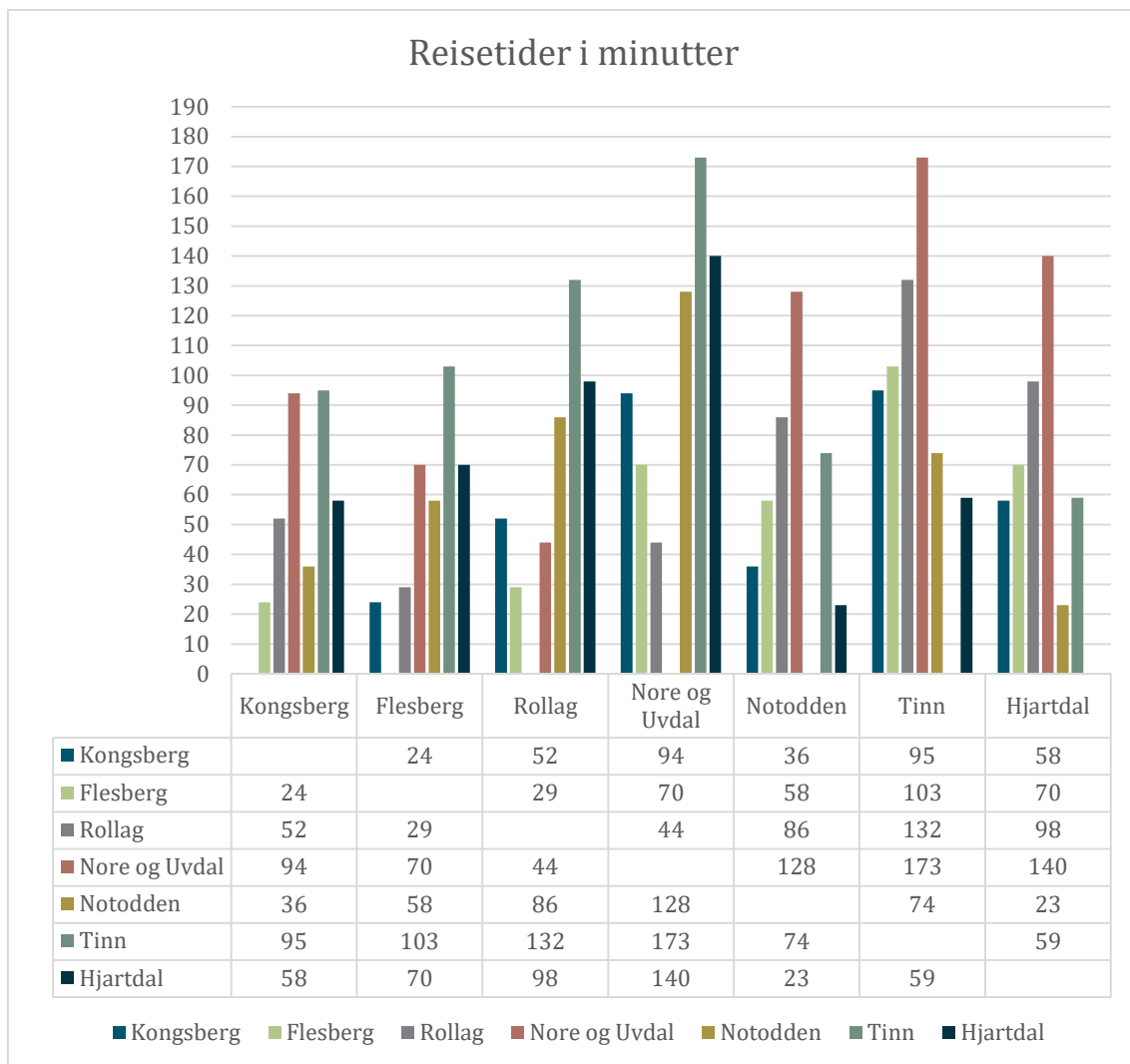
4.2 Avstander og geografi

Kongsbergregionen omfatter sju kommuner og er stor i utstrekning (jf. Figur 3). Regionen går også på tvers av fylkesgrensa mellom Telemark og Buskerud. Flere av kommunene er store i areal, og det tar lang tid å reise mellom flere av kommunene, f.eks. mellom Nore og Uvdal og Tinn. Så lenge det er vinterstengt vei over Imingfjell, er man nødt til å kjøre via Kongsberg dersom man skal reise mellom disse kommunene.

Figur 3 Kart over Kongsbergregionen.

Det er klart at reisetid og avstander også har betydning for hvordan kommunene kan samarbeide seg imellom, og hva det er hensiktsmessig å samarbeide om. For å få nærmere oversikt over avstandsproblematikken, har vi i Figur 4 utarbeidet en oversikt over reisetider i minutter mellom alle kommunene i Kongsbergregionen. Tinn og Nore og Uvdal har relativt lang reiseavstand til alle de andre kommunene i Kongsbergregionen. Fra Nore og Uvdal tar det 44 minutter til Rollag, som er nærmeste kommune. Fra Tinn tar det 59 minutter til nærmeste kommune (Hjartdal). Kortest reisetid finner vi mellom Notodden og Hjartdal (23 minutter) og mellom Kongsberg og Flesberg (24 minutter). Det er også relativt kort reisevei mellom Kongsberg og Notodden (26 minutter). Lengste reisevei er mellom Nore og Uvdal og Tinn på vinterstid. Da er reisetida 2 timer og 53 minutter.

Figur 4 Reisetider i minutter mellom kommunesentrene i Kongsbergregionen. Vinterstengt vei inngår ikke i beregningene. Data fra Statens vegvesens reiseplanlegger.

Reiseavstandene gjenspeiler også omfanget av pendling mellom kommunene. Tabell 1 viser utpendlingen fra den enkelte kommune og Kongsbergregionen som helhet. Vi ser at utpendlingen er liten fra flere av kommunene. Tinn er den kommunen som har minst utpendling. Her er det hele 81 prosent av de yrkesaktive som ikke pendler. Oslo er for øvrig viktigste utpendlingskommune for yrkesaktive bosatt i Tinn. Flesberg og Hjartdal er de to kommunene med størst utpendling. Fra Flesberg er det hele 38 prosent som pendler til Kongsberg, og fra Hjartdal er det 22 prosent som pendler til Notodden. Ellers er det 10 prosent av de yrkesaktive både i Notodden og i Rollag som pendler til Kongsberg.

Tabell 1 Utpendling i prosent. Basert på www.nykommune.no. Data er hentet fra SSBs pendlingstall for 2015.

Kongsberg-regionen	Arbeidstakere	Pendler ikke	Oslo	Drammen	Øvre Eiker	Bærum	Lier	Andre
	27 068	82	3	3	1	1	1	11
Kongsberg	Arbeidstakere	Pendler ikke	Drammen	Oslo	Øvre Eiker	Notodden	Lier	Andre
	13 859	78	4	3	2	1	1	12
Flesberg	Arbeidstakere	Pendler ikke	Kongsberg	Rollag	Drammen	Oslo	Øvre Eiker	Andre
	1 407	43	38	3	3	2	2	10
Rollag	Arbeidstakere	Pendler ikke	Kongsberg	Nore og Uvdal	Flesberg	Oslo	Drammen	Andre
	704	68	10	7	6	2	2	5
Nore og Uvdal	Arbeidstakere	Pendler ikke	Rollag	Kongsberg	Nes	Oslo	Hol	Andre
	1 426	77	5	3	2	2	1	10
Notodden	Arbeidstakere	Pendler ikke	Kongsberg	Oslo	Hjartdal	Skien	Sauherad	Andre
	5 899	68	10	3	2	2	2	13
Hjartdal	Arbeidstakere	Pendler ikke	Notodden	Seljord	Oslo	Kongsberg	Skien	Andre
	828	51	22	5	4	3	1	14
Tinn	Arbeidstakere	Pendler ikke	Oslo	Notodden	Sokkelen	Kongsberg	Skien	Andre
	2 945	81	4	2	2	1	1	8

Pendlingsmønsteret sier videre noe om hva som framstår som naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Juvkam (2013) har delt landet inn i 160 bo- og arbeidsmarkedsregioner. Kongsbergregionen omfatter følgende bo- og arbeidsmarkedsregioner:

- Kongsberg (Kongsberg, Flesberg og Rollag)
- Nore og Uvdal (Nore og Uvdal)
- Notodden (Notodden, Hjartdal, Bø og Sauherad)
- Tinn (Tinn)

Det er verdt å merke seg at både Tinn og Nore og Uvdal utgjør egne bo- og arbeidsmarkedsregioner. I og med at fire ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner inngår i Kongsbergregionen, er det klart at dette legger en del føringer på hvordan samarbeidet i Kongsbergregionen kan tilrettelegges og organiseres.

5. Organisering og samhandling

Som nevnt i kap. 2.1, omfatter sentrale aktører i Kongsbergregionen regionrådet, rådmannsutvalget, representantskap, fagnettverk og sekretariat. Vi vil her se nærmere på hvordan organiseringen fungerer på overordnet nivå.

I forbindelse med evalueringsarbeidet har vi vært opptatt av å få oversikt over følgende problemstillinger:

- Hvordan fungerer samhandlingen internt i regionsamarbeidet?
- Hvordan fungerer samhandlingen mellom regionsamarbeidet og samarbeidskommunene?
- Hva slags myndighet og handlingsrom har regionsamarbeidet i forhold til samarbeidskommunene?
- Hvilke sider av organiseringen fungerer bra, og hva kan eventuelt forbedres?
- Hvilke tiltak kan i tilfelle være aktuelle for å bidra til en bedre organisering?

5.1 Regionråd og rådmannsutvalg

Regionrådssamarbeidet beskrives i stor grad som et ordførersamarbeid på politisk nivå. Tilbakemeldingene er at samarbeidet internt i regionrådet fungerer bra, og at det fungerer som et samarbeids- og interesseorgan for kommunene. Det er 6-7 møter i regionrådet per år, og møtene i regionrådet går på rundgang mellom kommunene.

Rådmannsutvalget er en sentral samarbeidsarena i Kongsbergsamarbeidet. Det er møter i rådmannsutvalget en gang per måned, og tilbakemeldingene er at dette er et møte som i økende grad har blitt prioritert. Enkelte viser til at det i oppstarten av samarbeidet var mer vanlig å stille med stedfortreder. Årsaken til at møtene har blitt prioritert, er at digitalisering og utvikling av kommunal tjenesteproduksjon har vært et sentralt samarbeidsområde i Kongsbergregionen, og at rådmannsutvalget er en sentral arena for å informere, diskutere og fatte beslutninger.

Det er jevnt over gode tilbakemeldinger på at arbeidet i rådmannsutvalget fungerer godt og effektivt. Som grunnlag for budsjettarbeidet i kommunene kommer det innspill fra sekretariatet i Kongsbergregionen. Når kommunene har vedtatt sine budsjetter, kan rådmennene prioritere og beslutte innenfor de økonomiske rammene som er satt for Kongsbergregionen. Rådmannsutvalget sitter slik sett tett på samarbeidet i Kongsbergregionen og spiller også en viktig rolle med tanke på forankring av samarbeidet i egen organisasjon.

Forankringen i regionrådet og representantskapet oppleves som god. Her er det tilfredshet med det som gjøres, og man er spesielt godt fornøyd med arbeidet knyttet til digitalisering og tjenesteutvikling. Det som trekkes fram som en utfordring, er at vanlige kommunestyrerepresentanter har mindre oversikt over arbeidet som gjøres i Kongsbergregionen. Samtidig blir det opplevd som viktig at det er bred politisk forståelse av arbeidet i kommunene, fordi samarbeidet utgjør en betydelig post i kommunenes budsjetter. Fra Kongsbergregionens side blir det av og til gitt orienteringer i kommunestyrene, men det blir samtidig gitt uttrykk for at det er begrenset hvor mye man får orientert om. En årsak som trekkes fram angående dette, er at samarbeidet i Kongsbergregionen i størst grad har vært et administrativt samarbeid.

Samtidig blir det også gitt uttrykk for at det er viktig å være seg bevisst Kongsbergregionens handlingsrom, og at regionen ikke er en dissensorganisasjon. Når rådmannsutvalget fatter beslutninger, er det innenfor rådmennenes mandat og innenfor de budsjetter som er gitt. Det utarbeides årlige budsjetter som rådmennene forholder seg til. Binder man opp penger over tid, må det vedtas av kommunestyrene.

Det er representantskapsmøte én gang per år, og enkelte peker på at det kan være aktuelt å ha dette noe hyppigere. Samtidig blir det hevdet at det er både vanskelig og kostnadskrevende å samle kommunepolitikere fra sju kommuner i slike møter. I og med at det bare er ordførerne som er heltidspolitikere, kan det også være vanskelig å få representanter til å stille på disse møtene. Det hevdes også at dagsmøtene med diverse informasjon om aktiviteter i Kongsbergregionen, kan bli litt hektiske. I den forbindelse er det forslag om å arrangere representantskapsmøtene som et todagersmøte med bedre tid til å diskutere og bli kjent med de andre kommunene i regionen. Bedre kjennskap til hverandre er noe som kan skape økt fellesskap og engasjement for samarbeidet. Vi har fått tilbakemeldinger om at det tidligere ble arrangert slike todagers møter for representantskapet, og at disse møtene var mer interessante å være med på.

Ellers er det også forslag om andre måter å informere og forankre bedre på, f.eks. at man har et mer bevisst forslag knyttet til formidling av resultater og suksesshistorier til kommunestyrerepresentantene gjennom nyhetsbrev. Det blir sett som viktig at det er god forståelse for hva man har oppnådd resultatmessig, og at man på en del områder er i front på nasjonalt nivå når det gjelder digitalisering og tjenesteutvikling. God informasjon og forankring oppfattes som sentralt for å styrke identitet, tilhørighet og felles engasjement for videreutvikling av samarbeidet i Kongsbergregionen. Gjennom intervjuene er alle tydelige på at kommunene ikke ville hatt muligheter til å oppnå de samme resultatene hver for seg.

Enkelte av rådmennene peker på at koblingen mellom regionrådet og rådmennene kanskje er litt svak. I praksis er det leder av rådmannsutvalget og rådmannen i kommunen hvor møtet i regionrådet finner sted, som møter på disse møtene. Fra ordførerhold har det også blitt kommentert at det er noen spørsmål hvor ordførerne bør være tettere på. Dette gjelder særlig spørsmål som bli oppfattet å være av mer overordnet og prinsipiell betydning, spesielt i forbindelse med spørsmål om kostnadsfordeling og lokalisering. Enkelte gir uttrykk for at slike spørsmål ikke har vært til politisk diskusjon før de kommer til behandling i kommunestyrene. I og med at det er sju kommuner som samarbeider, blir det da for sent å ta slike diskusjoner. Samtidig blir det slått fast fra både administrativt og politisk hold at rådmannsutvalget fungerer bra, og at den tette oppfølgingen fra rådmannsutvalget bidrar til effektiv styring av samarbeidet.

Jevnt over er det spørsmålet om kostnadsfordeling som utgjør de mest krevende diskusjonene i forbindelse med samarbeidene i Kongsbergregionen. Vi har derfor sett spesielt på utfordringer knyttet til denne problematikken.

5.2 Kostnadsfordeling

Kostnadsfordelingene varierer en god del alt etter hva slags samarbeidsprosjekt eller samarbeidsaktivitet det er snakk om. I de fleste tilfeller er det en kostnadsnøkkel som baseres på en fast del som er lik for alle kommunene, og hvor det resterende blir fordelt etter innbyggertall. Diskusjonene går på hvor stor fastdelen skal være i hvert enkelt tilfelle, og den varierer fra 20–50 prosent. Inntrykket er at de små kommunene ønsker mest mulig fordeling etter innbyggertall, mens de største ønsker en større fast del.

I og med at det er store forskjeller i innbyggertall mellom de største og de minste kommunene, er fastdelen motivert utfra at man skal sikre et visst bidrag fra de minste kommunene. For å unngå slike diskusjoner for hvert samarbeidsprosjekt som etableres, er det forslag om at det bør utarbeides kriterier og prosedyrer for hva som skal vektlegges i slike diskusjoner, og hvordan avklaringene skal skje. Oppfatningene er at det ikke nødvendigvis er hensiktsmessig med en fast kostnadsnøkkel som gjelder i alle saker om kostnadsfordeling, men at det er viktig å ha klart for seg hva som skal vektlegges i vurderingene i hvert enkelt tilfelle.

Som et innspill til dette arbeidet har vi gjort noen beregninger som viser effekter av ulike fordelingsnøkler. Innbyggertall kan i utgangspunktet virke som en fornuftig fordelingsnøkkel, men gjenspeiler ikke det faktum at små kommuner som oftest er dyrere å drive en store kommuner, og at små kommuner får ekstra økonomiske overføringer for å kompensere for smådriftsulemper. I stedet for å bruke en fast del i kostnadsnøkkel, som relativt raskt bidrar til at kostnadene per innbygger blir betydelig høyere for de minste kommunene, kan det være bedre å bruke en fordelingsnøkkel som korrigerer for ulikt inntektsnivå i kommunene. Tabell 2 viser en sammenligning av fordelingsnøkler basert på andel innbyggere og andel innbyggere justert for forskjeller i korrigerte frie inntekter. Vi ser at justeringen for korrigerte frie inntekter bidrar til at andelen av kostnadene går noe ned for Kongsberg og Notodden, mens de øker for noen av de mindre kommunene.

Tabell 2 Sammenligning av fordelingsnøkler basert på andel innbyggere og andel innbyggere justert for forskjeller i korrigerte frie inntekter.

	Innb. tall 1.7.17	Andel Inn- byggere 1.7.17	Korrigerte frie inntekter 2016 (inkl. e-skatt, konse- sjonskraftinnt. og DA	Andel jus- tert for korr. frie inntekter
0604 Kongsberg	27 300	50,40 %	99	46,6 %
0631 Flesberg	2 685	4,96 %	103	4,8 %
0632 Rollag	1 407	2,60 %	118	2,9 %
0633 Nore og Uvdal	2 530	4,67 %	140	6,1 %
0807 Notodden	12 749	23,54 %	102	22,4 %
0826 Tinn	5 911	10,91 %	135	13,8 %
0827 Hjartdal	1 585	2,93 %	124	3,4 %
Sum	54 167	100,00 %	107	100,0 %

I Tabell 3 har vi tatt utgangspunkt i et beløp på tre mill. kr og vist eksempler på effekter i kroner per innbygger med ulike fordelingsnøkler. Eksempelene og fordelingsnøkklene er som følger:

- Eks. 1: Kun fordeling per innbygger
- Eks. 2: Fordeling per innbygger justert for korrigerte frie inntekter
- Eks. 3: Fordeling med et fastbeløp på 20 prosent og resten per innbygger

Tabell 3 Eksempler på effekter i kroner per innbygger med ulike fordelingsnøkler på et beløp på 3 mill. kr.

	Eks. 1		Eks. 2		Eks. 3	
	Per innb.	Sum	Per innb.	Sum	Per innb.	Sum
0604 Kongsberg	55	1 511 991	51	1 399 298	47	1 295 307
0631 Flesberg	55	148 707	53	143 184	76	204 680
0632 Rollag	55	77 926	61	85 959	105	148 055
0633 Nore og Uvdal	55	140 122	73	183 384	78	197 812
0807 Notodden	55	706 094	53	673 269	51	650 590
0826 Tinn	55	327 376	70	413 150	59	347 615
0827 Hjartdal	55	87 784	64	101 757	98	155 942
Sum		3 000 000		3 000 000		3 000 000

Vi ser at eksempel 3, hvor det er en fordelingsnøkkel med en fast del på 20 prosent og resten er fordelt på antall innbyggere, bidrar til å øke summen og kostnadene per innbygger betydelig for de minste kommunene, mens de største får en reduksjon. Tilsvarende effekt får man også dersom man justerer for korrigerte frie inntekter (eks. 2), men effekten blir ikke like stor. En slik fordelingsnøkkel står slik sett mer i forhold til den enkelte kommunes inntektsnivå og betalingsevne.

5.3 Sekretariatet

I sekretariatet i Kongsbergregionen er det tre faste stillinger. I tillegg til daglig leder omfatter disse stillingene koordinator for SuksIT og regional anskaffelseskoordinator. I tillegg er det tilsatt prosjektledere for flere av utviklingsprosjektene som kjøres gjennom regionsamarbeidet. Prosjektlederne har blant annet ansvar for større digitaliseringsprosjekter som kjøres i regi av Kongsbergregionen. Disse er nærmere omtalt i kap. 6.3. I og med at det er mange prosjektstillinger, er det en erfaring at mange slutter når prosjektperioden går mot slutten. De som blir tilsatt i treårige prosjektlederstillinger, begynner gjerne å se seg om etter noe annet når to år av stillingen har gått. Man mister derfor verdifull kompetanse og ansatte som har opparbeidet seg god kunnskap om Kongsbergregionene, som man ville hatt nytte av på flere områder. Det gjelder gjenbruk av kompetansen i nye prosjekter og med tanke på å kunne følge opp arbeidet i kommunene på en bedre måte.

Både administrativt og politisk virker det i Kongsbergregionen å være litt ulike oppfatninger av behovet for mer permanent bemanning i sekretariatet. Dette har sammenheng med at det er skepsis til å binde opp for mye ressurser. Noen ser behov for å ta vare på og bygge opp kompetanse som kan komme kommunene i Kongsbergregionen til nytte. Andre gir uttrykk for at det ikke har vært vanskelig å rekruttere flinke prosjektledere, og at det ikke er noe problem å få tak i kompetansen man trenger, når man har behov for det. Samtidig blir det vist til at Kongsbergregionen er en dynamisk organisasjon, og at noe av styrken er at man har en stamme som kan utvides ved behov. Enkelte gir uttrykk for at det er viktigere at det kommer prosjekter med nytte for regionen i stedet for å binde opp ressurser. Det blir i den forbindelse vist til at en stor organisasjon kan

risikere å lete etter prosjekter for prosjektenes skyld – at man går inn i prosjekter for å skape aktivitet. Det blir understreket at aktuelle oppgaver og prosjekter som blir satt på dagsorden, må bidra til å gjøre å kommunene bedre.

Det er klart at etter hvert som digitaliseringsarbeidet i Kongsbergregionen utvikler seg, og etter hvert som man stadig går inn på nye områder, er det naturlig at det kan være behov for noe mer stabilitet i bemanningen. Kongsbergregionen er i front nasjonalt på en del områder når det gjelder digitalisering, og det vil således være viktig å ta vare på og styrke den kompetansen man har. Dette gjelder også oppfølging og videreutvikling av eksisterende løsninger. Noe mer permanent bemanning vil også gjøre at man vil bli mindre sårbar for kompetanse som forsvinner.

Tilbakemeldingene tyder på at det i forbindelse med det framtidige strategiarbeidet vil være behov å ta stilling til bemanningssituasjonen i sekretariatet med utgangspunkt i de oppgaver som skal håndteres til det beste for kommunene og utviklingen av Kongsbergregionen i tiden som kommer. Det er jevnt over en forståelse for at digitalisering og tjenesteutvikling er et område hvor det også vil skje en stor utvikling i framtida. Det store spørsmålet vil være hva slags ambisjonsnivå man skal ha på dette området i framtida, og hva som kreves for å realisere disse ambisjonene. Per i dag er kommunene stolte av å være frontløpere på sentrale områder, bl.a. i arbeidet med innføring av velferdsteknologi. Inntrykket er at det ikke er ønskelig å senke ambisjonsnivået i det framtidige samarbeidet.

5.4 Fagnettverkene

I Kongsbergregionen er det etablert mange administrative faglige nettverk og faggrupper. Disse arbeider med felles utfordringer for kommunene innenfor en rekke områder. I tillegg settes det sammen ulike arbeidsgrupper av personell fra de 7 kommunene innenfor særskilte tema. Formålet med faggrupper og arbeidsgrupper er å løfte saker, ideer, initiativ, utfordringer og kompetanse inn i et fellesskap. Her er også tanken at ulike utgangspunkt og forskjellig kompetanse kan skape grunnlag for utvikling. Følgende fagnettverk er listet på Kongsbergregionens hjemmeside:

- Arkivnettverk
 - Omfatter arkivansvarlige i kommunene
- Kompetanseforum
 - Omfatter en representant fra hver kommune + to tillitsvalgte fra samarbeidsregionen. Skal bistå kommunene i koordineringen av felles satsingsområder for kompetanseutvikling i kommunene
- Barnevernlederforum
 - Omfatter barnevernlederne. Forumet har fokus på tjenesteutvikling
- Barnehagetilsyn
 - Samarbeid om tilsyn. I tillegg samlinger med erfaringsutveksling og fokus på kompetanseutvikling
 - IKT-veiledergruppe skole
 - Gruppa jobber sammen om Fronter og andre IKT relaterte saker knyttet til grunnskolen i Kongsbergregionen
- Kvalitetsnettverk
 - Arbeid med felles kvalitetsstyringssystem
- Oppad barnehage
 - Samarbeid om bruk av felles IKT-løsning fra Oppad for barnehageadministrasjonen i alle barnehagene i regionen

- Faggruppe SAS
 - o Samarbeid om bruk av felles IKT-løsning fra Oppad for skoleadministrasjonen i alle grunnskolene i regionen
- Helse og omsorg
 - o Omfatter pleie- og omsorgslederne i kommunene
 - o Samarbeid om saker av felles interesse - kurs/opplæring - og samarbeidsprosjekter
- Profil
 - o Samarbeid om kunnskapsdeling og kompetansebygging i forbindelse med felles anskaffelse av IKT-løsningen Profil fra Visma
- Næringssamarbeidet i Kongsbergregionen
 - o Næringssamarbeidet er representert med en ressurs fra hver av medlemskommunene
 - o Næringssamarbeidet skal "dyrke" kommunens tilretteleggerrolle og på den måten sørge for at kommunene i Kongsbergregionen i framtiden vil bli de beste vertskapskommunene for ny og etablert næringsvirksomhet
- Oppvekstnettverket
 - o Omfatter lederne for oppvekst/skole i kommunene
 - o Hensikten med nettverket er å dele kunnskap, samt å ta initiativ til samarbeidsprosjekter der man ser at man kan ha nytte av en regional satsing

Tilbakemeldingene er at fagnettverkene spiller en sentral rolle i samarbeidet i Kongsbergregionen. Nettverkene, som i stor grad omfatter kommunale ledere for ulike kommunale tjenesteområder, kommer med innspill til Kongsbergregionen når det gjelder behov for samarbeidstiltak og nye løsninger på ulike områder.

I og med at mange av prosjektene som gjennomføres, kommer som initiativ fra fagnettverkene, er tilbakemeldingene at dette bidrar til å skape eierskap og forankring av prosjektene i kommunene. Fagnettverkene har slik sett en sentral rolle som bindeledd mellom Kongsbergregionen og de kommunale enhetene. Samtidig er det tilbakemeldinger om at det kan være utfordringer knyttet til videre forankring av arbeidet i nettverkene inn i egen organisasjon, og at det kan være behov for mer fokus på hvordan man skal tilrettelegge og implementere i den enkelte kommune for å hentet ut gevinster. Her blir det også vist til at det er viktig at sekretariatet har nok ressurser til at det kan bidra med kompetanse inn i nettverkene.

Ellers spiller fagnettverkene en viktig rolle som arena for erfaringsutveksling og kompetanseutvikling. I og med at flere av kommunene er små, bidrar også fagnettverkene til at ansatte i den enkelte kommune blir en del av et større og utviklingsorientert fagmiljø. At man har nettverk som bidrar til bedre fagmiljøer og kvalitet på tvers av kommunene, blir sett som særlig viktig, og er positivt både for den enkelte medarbeider og for samarbeidskommunene som helhet.

I et at intervjuene blir det understreket at tillitt og gjensidig respekt er avgjørende for å utvikle et godt samarbeid. Forståelse, forankring og forpliktelse blir i den forbindelse trukket fram som viktige begreper, og tilbakemeldingen er at utviklingen har gått i positiv retning i løpet av de 12 årene som samarbeidet i Kongsbergregionen har eksistert. At møter i Kongsbergregionen blir prioritert, blir trukket fram som eksempel på dette: *«Tidligere ble man pålagt å dra på møte – nå går det av seg selv – man ser verdien av å være med».*

6. Samarbeidsområder

6.1 Utvikling av interkommunalt samarbeid på landsbasis

De mest sentrale motivene for interkommunale samarbeid om tjenester og administrative oppgaver er å være tilsluttet større og sterkere fagmiljø, ha bedre tjenester og få mer effektiv drift. Dette har blitt dokumentert i alle de større utredningene av interkommunalt samarbeid som har vært gjennomført her i landet (Weigaard 1991, Brandtzæg & Sanda 2003, Gjertsen & Martinussen 2006, Econ 2006, Brandtzæg et al. 2008, Leknes et al. 2013, Brandtzæg & Aastvedt 2013, Jacobsen 2014 og Borge et al. 2017).

Velferdsstaten omfatter stadig mer spesialiserte tjenester, og mange av disse blir lagt til kommunalt nivå. Det stilles også stadig økte krav til kommunal tjenesteproduksjon. Dette øker behovet for spesialisert og profesjonell kompetanse i kommunene. For å sikre tilstrekkelig fagmiljø har flere kommuner inngått interkommunalt samarbeid om for eksempel legevakt og alarmsentraler, PPT (pedagogisk-psykologisk tjeneste), barnevern, barnevernvakt og kriesenter. Som del av samhandlingsreformen er det også de siste årene etablert interkommunale samarbeidsordninger for kommunale akutte døgnenheter (KAD), som imøtekommer kravene om øyeblikkelig hjelp-funksjoner og lokalmedisinske tjenester fra 2016.

Stadig flere kommuner inngår i interkommunale samarbeid, og staten har lagt til rette for ulike modeller. Kommunene kan i dag inngå samarbeid med andre kommuner om alle typer oppgaver, både forretningsmessig drift/næringsvirksomhet og lovpålagte kjerneoppgaver.

Dersom kommunene ønsker å samarbeide om lovpålagte oppgaver som omfatter utøvelse av myndighet, er det strengere krav til organisatoriske løsninger. Hensynet til rettsikkerhet for innbyggerne og den demokratiske kontrollen blir sikret på en annen måte enn når kommuner samarbeider om forretningsdrift eller administrative støttefunksjoner. Det var først ved innføringen av vertskommunemodellen i 2007 at lovverket fikk en generell åpning for at kommunene skulle kunne samarbeide om lovpålagte oppgaver og utøvelse av myndighet. Dette har f.eks. bevirket omfattende økning av interkommunalt samarbeid om barnevern (Brandtzæg 2016).

I arbeidet med å få på plass en nullpunktmåling i forbindelse med kommunereformen (Borge et al. 2017), ble det også gjennomført en landsdekkende kartlegging av interkommunalt samarbeid. Her ble følgende definisjon av interkommunalt samarbeid lagt til grunn:

«Med formalisert interkommunalt samarbeid menes avtalebasert samarbeid i form av kjøp og salg av tjenester, administrativt vertskommunesamarbeid med overføring av myndighet til en vertskommune etter kommunelovens §28b, og dessuten alle former for samarbeid med en organisatorisk overbygning dvs. vertskommune med felles folkevalgt råd, styrer etter kommunelovens §27, interkommunalt selskap (IKS) eller aksjeselskap (AS) med kommunal eiermajoritet. Samarbeid hvor staten eller private aktører er dominerende deltakere blir ikke regnet som interkommunalt samarbeid, heller ikke organisasjoner, foreninger, fagnettverk og midlertidige prosjekt.»

Den landsdekkende kartleggingen viste at de mest omfattende samarbeidsområdene er renovasjon, revisjon og legevakt. Over halvparten av kommunene inngår samarbeid om øyeblikkelig hjelp-tilbud, PP-tjeneste, innkjøp, reiseliv/destinasjonsselskap, brannvesen, IKT, skatt og barnevern.

Vi har tidligere sett at de relative forskjellene mellom kommunene når det gjelder befolkningsstørrelse har økt. Dette har bidratt til å sette generalistkommuneprinsippet under økende press. Så lenge det ikke er ønskelig å gjennomføre endringer i kommunestrukturen, er det økt satsing på interkommunalt samarbeid som er alternativet. Det går en grense for hvor omfattende det interkommunale samarbeidet samlet sett kan være før samarbeidsulempene blir større enn fordelene. Det er vanskelig å definere en eksakt grense for dette, men det er klart at denne vil variere både ut fra omfanget av samarbeid, antallet kommuner som er involvert i samarbeidet, hva det samarbeides om, og hvordan samarbeidet er organisert. Tidligere utredninger har vist at noen av de største utfordringene i forbindelse med interkommunalt samarbeid er knyttet til koordinering og demokratisk styring og kontroll av samarbeidene.

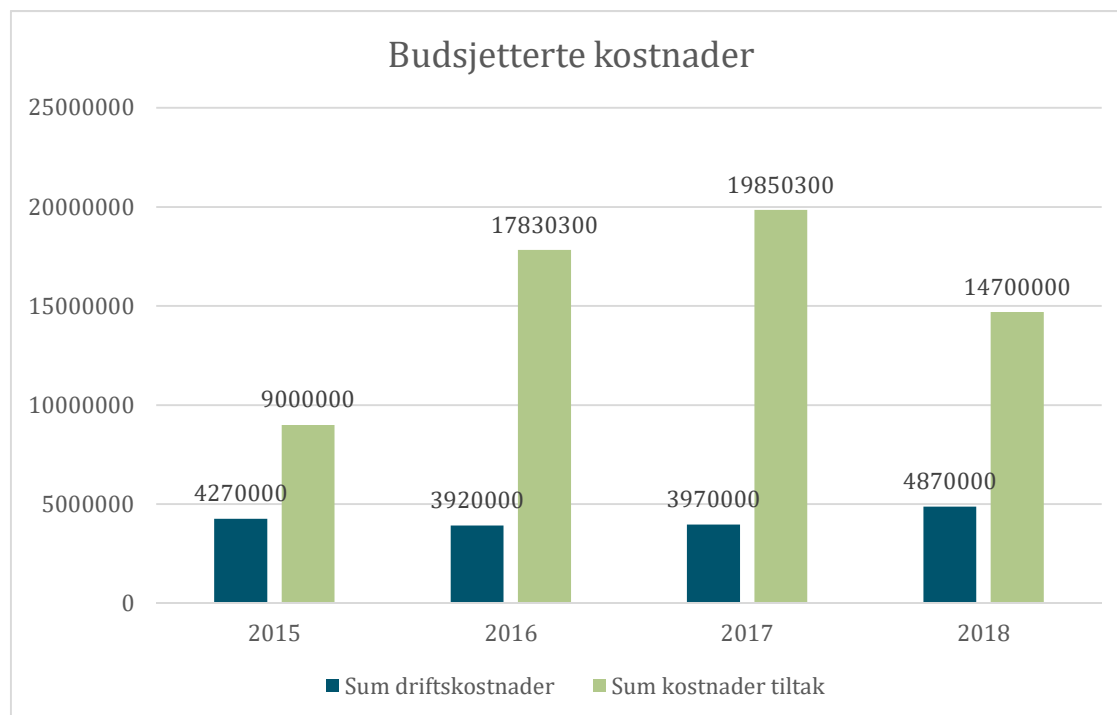
6.2 Samarbeidet i Kongsbergregionen

6.2.1 Overordna prioriteringer

Som nevnt innledningsvis har prioriterte satsningsområder for Kongsbergregionen vært:

- Tilrettelegging for næringsutvikling og arbeidsplasser
- Kommunikasjon/infrastruktur/samferdsel
- Steds- og områdeutvikling
- Kunnskapsutvikling
- Tjenesteutvikling

Med utgangspunkt i den årlige strategiplanen er det utarbeidet årlige handlingsplaner med prioritering av tiltak og budsjetterte kostnader og finansiering.

Figur 5 Samlede budsjetterte kostnader til drift og tiltak.

Vi ser at driftskostnadene har vært relativt stabile fra 2015 og fram til i dag. I 2015 lå driftskostnadene på 4,27 mill. kr. De gikk noe ned i 2016 og økte til 4,87 mill. kr i 2018. Det er verdt å merke seg at driftskostnadene fra og med 2015 var 10 millioner lavere enn tidligere pga. etableringen av K-IKT. Dette gjelder også 1,4 millioner satt av til etablering av digital infrastruktur i regionen. Vi ser at budsjettpostene har vært rimelig stabile de siste årene. De største driftsutgiftene har gått til sekretariatsdrift/regional koordinator, SuksIT, innkjøp og etablererveiledning. Økningen fra 2018 har sammenheng med samarbeid om felles personvernombud. Felles personvernombud for de sju kommunene i Kongsbergregionen skal etter planen tiltre 1. mars 2018.

Kostnader til sekretariatsdrift/regional koordinator omfatter lønn, reiseutgifter og andre driftsutgifter. Kostnader knyttet til SuksIT dekker koordinatorstilling – herunder lønn, husleie, inventar, driftskostnader, utstyr m.m. Videre inngår kostnader til gjennomføring av diverse møter og seminarer og oppfølging av ulike digitaliseringsprosjekter. Utgifter til innkjøp omfatter lønn, reise/kurs/møtefasilitering, og utstyr/kontor knyttet til en 70 % stilling som regional innkjøpskoordinator.

Utgifter til felles LMS-koordinator omfatter fra 2016 en 10 prosent stilling som administrator/koordinator. Her inngår utgifter til lønn, reise/kurs/møtefasilitering og utstyr m.m. Utgifter til etablererveiledning omfatter de fire kommunene i Buskerud. Her dekker de fire kommunene 1/3 del av utgiftene mens fylkeskommunen og Innovasjon Norge dekker det resterende.

Tabell 4 Budsjetterte driftskostnader 2015-2018. 1000 kr.

Navn på prosjekt/aktivitet/løsning	Budsjett 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Sekretariatdrift/regional koordinator	1 200	1100	1100	1 100
SuksIT	1100	1100	1100	1100
Representantskap	120	60	60	60
Regionråd og rådmannsutvalg	100	60	60	60
Andre adm. kostn.	300	250	250	250
Innkjøp	550	600	650	650
SNKR drift av nettverk	50	40	40	40
Felles LMS koordinator	220	110	110	110
SNKR (attraktivitets-/næringsanalyse)	30	0	0	
SNKR Etablererveiledning (F255 og F259)	600	600	600	600
Felles personvernombud				900
Sum driftskostnader	4 270	3 920	3 970	4 870

Budsjetterte kostnader til tiltak har ligget en del høyere enn utgiftene til drift (jf. Tabell 5). Vi ser at en stor andel budsjetterte kostnader til tiltak de siste årene er knyttet til digitaliseringsprosjekter. De største satsingene er knyttet til nytt sak- og arkivsystem og innføring av velferdsteknologi. Kompetanseutviklingstiltak er også i stor grad knyttet mot arbeidet med digitalisering og tjenesteutvikling. Det er verdt å merke seg at i budsjettet for 2016 var 5 mill. kr avsatt til attraktivitets-/næringsutviklingsprosjekter under forutsetning av vedtak om næringsutviklingsprogram og ekstern finansiering. Dette programmet ble ikke gjennomført fordi ekstern finansiering falt bort. Det hadde sammenheng med at potten med regionale utviklingsmidler til fylkeskommunalt nivå ble redusert. Forprosjektet knyttet opp mot barnekonvensjonen og arbeidet med flyplass ble finansiert

med eksterne midler. Tiltaksbudsjettet var høyere i 2017 enn tidligere år, og det som det er budsjettert med for 2018. Av det totale tiltaksbudsjettet for 2017 på kr 19 850 300, ble 12 420 000 fordelt på kommunene. De resterende ble dekket gjennom eksterne midler og innsparte midler fra tidligere år. Flere av prosjektene skal avsluttes i 2018.

Tabell 5 Budsjetterte kostnader til tiltak (prosjekter/aktiviteter/løsninger). 1000 kr.

Navn på prosjekt/aktivitet/løsning	2015	2016	2017	2018
SNKR Reiselivskonferanse	50	0		
Digital infrastruktur	50	0		
Renovasjon - Etableringsprosjekt	1 000	0		
Prosjekt Tjenestesamarbeid økonomi og personal	350	0		
Anskaffelse av regionalt konkurransegjen-nomføringsverktøy	200	0		
Anskaffelse av SMS-løsning for bered-skapsvarsling	400	0		
Hovedprosjekt sak/arkiv	600	0		
Velferdsteknologi	1 000	0		
Ny kommunikasjons- og samhandlingsløs-ning	400	0		
Etablering av regional IKT-driftsenhet	2 950	0		
SNKR Attraktivitet / Næringsutviklings-prosjekter	1 000	5 000	2 500	0
Barnekonvensjonen – Forprosjekt	0	600	0	
Flyplass	0	400	0	
Kompetanseregionen	1 000	600	600	600
Søknadskoordinering		350	350	
Hovedprosjekt Digital Dialog		300	1 250	1 800
Hovedprosjekt Digital Kompetanse		650	520	550
Anskaffelse sak/arkivsystem og elektro-niske arkiver		5 350	4 900	1 300
Hovedprosjekt Arkitektur og standardise-ring		300	300	1 150
Program Velferdsteknologi		3 630,3	2 830,3	2 800
Oppvekst og utdanning – IOP og IUP i skoler og barnehager		350	3 600	3 300
Hovedprosjekt Digital plan og bygg		300	900	1 000
Digital administrasjon			1 600	2 200
Forprosjekt Smart City			500	
Sum kostnader tiltak	9 000	17 830,3	19 850,3	14 700

Samlet sett viser budsjettprioriteringene at en vesentlig del av samarbeidet har dreid seg om utvikling av digital infrastruktur, nye digitale løsninger og tjenesteutvikling. Gjennom intervjuene blir

det også pekt på det samme, og det er, som vist innledningsvis, også utarbeidet en egen strategiplan for dette arbeidet. Vi skal i det følgende se nærmere på oppfølging av de ulike innsatsområdene i strategiplanene, og starter med digitaliseringsarbeidet.

6.3 Digitalisering

6.3.1 Organisering og samhandling

Som nevnt i kap. 2.2.2 har kommunene i Kongsbergregionen samarbeidet om digitalisering og IKT i flere år. Samarbeidet er begrunnet med at digitalisering gir mulighet for bedre og mer effektive offentlige tjenester. I forbindelse med samarbeidet har man jobbet med å etablere en IKT-infrastruktur som er viktig for å kunne realisere digitale tjenester og løsninger.

I 2010 etablerte kommunene «SuksIT» som samarbeidsorgan for kommunenes satsning og samarbeid innen digitalisering. Videre etablerte kommunene 1. juni 2015 Kongsbergregionen IKT Drift (K-IKT), som har ansvar for å drifte kommunenes samlede IKT-infrastruktur.

Den viktigste oppgaven for SuksIT er å koordinere og planlegge kommunenes digitaliseringsarbeid, og SuksIT har ansvar for utarbeidelse av regional digitaliseringsstrategi og årlige handlingsplaner. Det er ansatt en koordinator for SuksIT, som har kontor i Kongsbergregionens lokaler på Kongsberg. Videre sitter det en representant fra hver kommune i SuksIT. Kommunene er representert på følgende måte:

- Nore og Uvdal kommune: Økonomisjef
- Rollag kommune: Leder Fellestjenesten
- Flesberg kommune: Rådmann
- Kongsberg kommune: Assisterende rådmann
- Notodden kommune: Rådgiver
- Hjartdal kommune: Økonomisjef
- Tinn kommune: Kommunalsjef Samfunn

Det er kompetanse fra ulike kommunale sektorer som er representert i SuksIT. Det er ca. seks faste møter pr. år i tillegg til videomøter o.l.

Kommunene har felles digitaliseringsstrategi, og kommunene etablerer ikke egne digitale løsninger. Som nevnt innledningsvis har kommunenes felles strategiske organ SuksIT ansvaret for å koordinere og vurdere forslag til nye løsninger. I den forbindelse er det mange regionale nettverk som jobber med kvalitet og kompetanse på ulike tjenesteområder, og disse fungerer som bindeledd mellom SuksIT og de kommunale enhetene. Tiltakene vedtas av rådmannsutvalget i forbindelse med utvalgets årlige budsjettvedtak. Rådmannsutvalget møtes fast siste fredag i måneden. Utvalget har mange saker, men tilbakemeldingene er at rådmannsutvalget er opptatt av digitalisering, og at det i utvalget er opparbeidet bra kompetanse på digitalisering. Suks-IT har møter 6 ganger i året, og behandler 60–70 saker i året.

K-IKT, som har ansvar for å drifte Kongsbergregionens samlede IKT-infrastruktur, har 25 ansatte. De ansatte er lokalisert på Notodden og Kongsberg, og driftsavdelingen har ansvar for rundt 200 ulike systemer som ligger på felles servere. Målet med etableringen av K-IKT var å profesjonalisere driften. Det er etablert et felles «helpdesk-system» som ansatte kan henvende seg til dersom det er

behov for bistand. Det gis uttrykk for at driftssamarbeidet har bidratt til en vesentlig forbedring av infrastrukturen. Man er heller ikke lenger avhengig av å sitte på eget kontor for å få tilgang til informasjon. Man kan logge seg på systemene uavhengig av lokalisering, noe som gjør at det også blir lettere å samarbeide mellom kommunene, og kunne utføre oppgaver for hverandre dersom det skulle være behov for det.

Leder for K-IKT sitter også i SuksIT. Tilbakemeldingene er at dette bidrar til god samkjøring mellom strategisk utvikling og drift. Opplevelsen er at K-IKT framstår som en profesjonell driftsenhet som tar hånd om alle kommunene. Tidligere var det en utfordring at man hadde sju ulike driftsansvarlige i kommunene. I praksis har man fungert som en felles driftsenhet fra 2010, noe som har vært en styrke med tanke på kompetanse, utvikling, implementering og oppfølging.

Som vist i kap. 5.4, er flere av fagnettverkene er knyttet opp mot tjenesteutvikling og digitalisering. Når det gjelder digitalisering, er det SuksIT som behandler innspill om behov for nye systemer og løsninger. Videre spiller fagnettverkene også en viktig rolle når nye løsninger skal implementeres og forankres. I og med at det gjennom digitaliseringsarbeidet innføres like systemer og rutiner på ulike områder, bidrar dette også til at det blir enklere for kommunene å bistå hverandre dersom det skulle være behov for det, f.eks. ved sykdom eller skifte i bemanning. Slik sett bidrar dette samarbeidet også til å redusere sårbarheten i den enkelte kommune. Det gjør også at det blir lettere å inngå interkommunale samarbeid på bestemte tjenesteområder dersom det skulle være behov for det.

6.3.2 Oppfølging av ulike innsatsområder

Som vist i kap. 2.2.2 er det ni innsatsområder knyttet til den regionale digitaliseringsstrategien:

1. Digital dialog
2. Strategisk ledelse og IKT
3. Kompetanse
4. Arkiv og dokumenthåndtering
5. Personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet
6. Arkitektur og standardisering
7. Helse og velferd
8. Oppvekst og utdanning
9. Plan, bygg og geodata

Som grunnlag for oppfølging av disse innsatsområdene utarbeides det årlige tiltaksplaner. Som nevnt er SuksIT ansvarlig for å utarbeide disse med tilhørende budsjett. Planen vedtas av rådmannsutvalget i forbindelse med sekretariatets budsjettforslag hver høst. SuksIT har også ansvar for å følge opp gjennomføringen av tiltaksplanen og gjennom dette sørge for at aktuelle regionale nettverk/prosjekter og lokale partere er godt involvert. Vi vil foreta en kort gjennomgang av hvilke oppgaver og tiltak som prioriteres innenfor de ulike innsatsområdene, og hvordan disse følges opp.

Innsatsområdet **digital dialog** har fokus på etablering av digitale selvbetjeningsløsninger som er forståelige og enkle å ta i bruk. Hovedmålet er å tilby digitale kanaler tilrettelagt for dialog med innbyggere og næringsliv, og at man skal ha et bevisst forhold til hvilke digitale kanaler som brukes til hvilke formål. Her er det etablert løsninger på enkelte områder, f.eks. bruk av sosiale medier, men det er behov for å jobbe videre med dette området.

Innsatsområdet **Strategisk ledelse og IKT** har fokus på hvordan man skal realisere gevinster som følge av bruk av IKT. Gevinstplanlegging er en sentral aktivitet i de regionale digitaliseringsprosjektene, mens kommunene selv har ansvaret for å realisere gevinstene. Alle prosjekter gjennomføres etter PLP-metoden, og gevinstrealisering er en del av denne prosjektstyringsmetodikken. I 2017 har det vært ledelsessamlinger med fokus på gevinstrealisering.

Når det gjelder innsatsområdet **digital kompetanse**, er det lagt til grunn at kompetanse er viktig på alle nivå i organisasjonen for å utvikle en moderne digital forvaltning. Hovedprosjektet «Digital kompetanse» ble etablert i 2016 for å bidra til å nå målene på dette området, og regionalt kompetanseforum er prosjektgruppe for prosjektet. Det har bl.a. vært fokus på å øke lederes forståelse av digitalisering, og det har bl.a. vært gjennomført en kursrekke med lederopplæring i strategisk kompetanseledelse.

Digitale arkiv er både en forutsetning for, og et resultat av, en elektronisk kommunikasjon og saksbehandling. Innenfor innsatsområdet **Arkiv og dokumenthåndtering** har kommunene gjennom regionalt arkivnettverk jobbet med felles anskaffelse av sak/arkivsystem. Det ble i 2016 inngått kontrakt med Evry og kjøp av det saks- og arkivsystemet som heter Ephorte Elements. I skrivende stund er systemet i ferd med å implementeres og testes ut i Hjartdal kommune. Gjennom uttestingen har man avdekket en del svakheter som gjør at det vil ta noe tid før systemet implementeres i de andre kommunene. Etter planen skal implementeringsarbeidet avsluttes i 2018.

Personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet er et eget innsatsområde. God informasjonssikkerhet og god internkontroll framheves som viktig for å sikre at kommunene behandler personopplysninger lovlig, sikkert og forsvarlig. Kommunene har felles digitalt kvalitetssikringssystem, men det er usikkerhet om oppfølgingen av dette i hver kommune. I 2018 vil kommunen ansette felles personvernombud. Dette har sammenheng med at nytt regelverk trer i kraft i mai 2018. Ansettelse av personvernombud vil innebære en ytterligere styring av arbeidet med å følge opp personvern, taushetsplikt og informasjonssikkerhet.

Gjennom innsatsområdet **Arkitektur og standardisering** arbeides det med bruk av standarder og felleskomponenter som skal sikre at de digitale systemene kommuniserer seg imellom, at informasjon kan gjenbrukes, og at systemene skal fungere effektivt og oppleves brukervennlige. Man har foretatt en kartlegging av hvilke systemer som er i bruk i kommunene, men det gjenstår fortsatt mye arbeid når det gjelder muligheter for gjenbruk av data og samspill mellom systemene.

Innenfor innsatsområdet **Helse og velferd** har det vært fokus på digitalisering av tjenestene for å styrke kvalitet og effektivitet i helse- og omsorgssektoren. Et sentralt område som det har vært jobbet med, er etablering av felles responscenter knyttet til pleie- og omsorgstjenestene. I 2017 har det vært arbeidet med å bytte analoge trykksentraler og koble nye digitale alarmer opp mot det felles responscenteret. Responscenteret er under etablering og er lokalisert til den nye legevakta på Kongsberg. Et velfungerende responscenter er en forutsetning for utvidet bruk av velferdsteknologi i kommunene. Satsingen og arbeidet med velferdsteknologi i Kongsbergregionen har blitt lagt merke til på nasjonalt nivå. Regionen har således, sammen med Øvre og Nedre Eiker, i 2017 blitt tildelt status som utviklingskommuner i det nasjonale velferdsteknologiprogrammet. Gjennom denne statusen har regionen fått tilgang på nye ressurser og midler til kompetanse i det videre arbeidet med velferdsteknologi. Regionen har bl.a. fått tilgang på midler fra Helsedirektoratet som kan brukes til å frikjøpe implementeringsansvarlige for velferdsteknologi i regionkommunene. Implementeringsansvarlige skal bidra til at rutiner og kartleggingsverktøy for velferdsteknologi blir gjort kjent og tatt i bruk i kommunene. De skal også delta med internundervisninger og gi veiledning til tjenester som tar i bruk nye teknologiske løsninger.

Når de gjelder innsatsområdet **Oppvekst og utdanning**, har det vært fokus på bruk av digitale læremidler, men også digitale løsninger knyttet til forvaltning og administrasjon. Arbeidet innenfor dette området gjennomføres i regi av det regionale oppvekstnettverket.

Kongsbergregionen har gjennomført et omfattende arbeid for å kartlegge reell bruk og behov for digitale løsninger i oppvekstsektoren. En rapport om dette forelå høsten 2016 og har vært brukt som utgangspunkt for en prosess mot fornying av IKT-systemer, og for en dialog med kommersielle leverandører innenfor dette markedet. I den siste tiden har det vært arbeidet med anskaffelse og implementering av nye digitale løsninger innenfor skole og barnehage. I september 2017 ble det inngått kontrakt med IST for leveranse av nytt oppvekstadministrativt system (OAS). Den nye løsningen inkluderer blant annet opptak, timeplanlegging, vikarhåndtering, karakterer/orden og oppførsel, fravær, IOP, kommunikasjon skole/SFO/barnehage – hjem, administrasjon av ansatte/elever og fakturering. Planlegging av implementering, opplæring og utrulling er startet. Flere nye løsninger skal etableres i løpet av 2018, og man planlegger å hente ut gevinster som følge av dette i 2019. Man er også i gang med anskaffelse av nye digitale løsninger for PP-tjenesten. Valg av løsning er planlagt innen utgangen av 2018.

Når det gjelder **Plan, bygg og geodata** ble det i 2016 etablert et hovedprosjekt for «Digitale plan- og byggesaksprosesser» som har fått i oppgave å øke digitaliseringsgraden innenfor denne sektoren. Det har vært fokus på å få på plass gode grunnlagsdata, og samtidig arbeides det med å etablere ny byggesaksmodul i nytt sak-/arkivsystem. Det er også deltakelse i utviklingsarbeid for utvikling av heldigital byggesaksløsning i samarbeid med KS. Dette er noe man ser kan legge til rette for en gradvis utvikling av tjenestesamarbeid mellom kommunene i regionen på dette området.

Innsatsområdet **Digital administrasjon** har sin bakgrunn i at SuksIT i løpet av 2016 mottok henvendelser fra noen avdelinger i kommunene om behov for løsninger som støtter opp om administrative oppgaver. Det ble besluttet i rådmannsutvalget at slike anskaffelser ikke skal gjennomføres med mindre de inngår i tiltaksplan for digitalisering. Det er lagt til grunn at i forkant av eventuelle anskaffelser av slike løsninger skal SuksIT gjennomføre nødvendige forberedelsesaktiviteter og legge fram en anbefaling for rådmannsutvalget før ev. kontraktsinngåelse. Anbefalingen skal inneholde en kost-/nyttevurdering, forslag til kostnadsfordeling og overordnet plan for implementering. Rådmannsutvalget godkjente i november 2016 mandatet for et felles e-handel-prosjekt for kommunene i Kongsbergregionen. Kommunene oppnevnte representanter til en arbeidsgruppe, og oppstartsmøtet fant sted i slutten av januar 2017. Prosjektet er avgrenset til å omhandle innkjøpsprosessene, med bruk av et IT-system for bestilling og oppfølging knyttet til avtaler inngått mellom kommune og leverandør. Formålet er å oppnå bedre, enklere, sikrere og mer effektive innkjøp.

6.3.3 Samlet vurdering av prosjekter og satsinger

Mye av digitaliseringssamarbeidet har dreid seg om å skaffe større og tyngre IT-løsninger som kommunene har behov for. Disse anskaffelsene har blitt definert som prosjekter, og det har blitt leid inn prosjektledere til gjennomføring av arbeidet. Prosjektene er gjennomført etter PLP-metoden, hvor daglig leder av Kongsbergregionen har funksjon som prosjektansvarlig (PA). Tilbakemeldingene er at man jevnt over følger denne metodikken, og at dette har vært viktig for å sikre god prosjektgjennomføring.

Vurderingene er at organiseringen mellom SuksIT og K-IKT fungerer bra. Det er også andre som etablerer samarbeid etter samme modell. Det som trekkes fram som en viktig suksessfaktor, er at

man har hatt et operativt og forpliktende samarbeid på rådmannsnivå. Rådmennene har faste møter hver måned, der det også har blitt fattet beslutninger i viktige digitaliseringsprosjekter. Dette har bidratt til å styrke eierskapet til digitaliseringsarbeidet og til å sikre framdrift.

Gjennom samarbeid om anskaffelse av tyngre IT-løsninger rapporteres det om gevinster på flere områder. For det første blir det vist til at det er gevinster å hente på selve anskaffelsen ved at det er lettere å forhandle fram en god pris. Tilbakemeldingene er at man oppnår mellom 20 og 50 prosent i besparelse på innkjøp og årlig drift. For det andre blir det lettere å drifte ett system i stedet for sju. Det innebærer også effektiviseringer ved at man kan drive felles opplæring. I og med at kommunene har felles systemer, gir det også muligheter for samarbeid der ansatte i ulike kommuner kan samarbeide om å drive saksbehandling for hverandre.

Som vi har sett i det foregående, har det vært gjennomført flere store fellessatsinger når det gjelder digitalisering. Det ene er det treårige velferdsteknologiprogrammet som har vært ønsket fra kommunene. Dette er et stort og komplekst område som det for den enkelte kommunene er vanskelig å ta tak i på egen hånd. Velferdsteknologiprogrammet har hatt en økonomisk ramme på 8–9 mill. kr over en treårsperiode. Dette omfatter bl.a. innføring av digitale trygghetsalarmer i alle kommunene, hvor kommunene får én felles løsning med felles mottak. Disse løsningene er nå ute til etablering. Gjennom dette prosjektet bygger man også en digital infrastruktur som gjør at det f.eks. vil være mulig å bruke nye trygghetsskapende teknologier, f.eks. GPS og ulike former for sensorer. Det blir i den forbindelse vist til at hjemmetjenestene i dag må forholde seg til ulike varslingssystemer og innloggingsrutiner. Fellesløsninger gjør at man kan samle velferdsløsninger ett sted og knytte dem til brukernes journaler. Dette er noe som kan bidra til forenkling og effektivisering, og som også legger til rette for diagnostisering ved bruk av velferdsteologi.

Gjennom større satsinger som dette har man hatt ansatt en programleder på heltid, samtidig som helse- og omsorgssjefene i kommunene har fungert som bestillere. Kommunene er i front på nasjonalt nivå når det gjelder utvikling av velferdsteknologi. Det bekreftes også av statusen som utviklingskommuner i det nasjonale velferdsteknologiprogrammet. Her har Kongsbergregionen bl.a. vært sentrale i utarbeidelse av nasjonale anbefalinger som kan danne grunnlag for etablering av responsentre for trygghetsalarmer.

Gjennom anskaffelse av alarmmottaket har man videre opparbeidet seg erfaring med å jobbe med digitale anskaffelsesprosesser. Her har man kjørt en dialogkonferanse med markedet hvor Kongsbergregionen beskriver sine behov for løsninger, og utfordrer markedet til å beskrive hvordan de kan utvikle løsninger som løser disse behovene. Tilbakemeldingene er at dette også gir et bedre grunnlag for å følge opp prosjektet og sikre gevinstrealisering. Her har man også utvekslet erfaringer gjennom NHOs leverandørutviklingsprogram. Dette programmet har som formål å øke innovasjonseffekten av offentlige anskaffelser. Innovative anskaffelser handler om å utnytte mulighetene som ligger i anskaffelsesregelverket og virkemiddelapparatet til å kjøpe bedre produkter og tjenester.¹ Man har også benyttet innovative anskaffelser i forbindelse med innføring av nye digitale løsninger innenfor skole- og barnehageområdet. Dette dreier seg blant annet om nye pedagogiske løsninger, nye systemer for å håndtere barnehageopptak og systemer for kommunikasjon mellom skole/barnehage og foreldre. På dette området skal nye systemer tas i bruk i kommunene i 2018. Her har man også i utgangspunktet gjort en omfattende jobb for å definere behovene, bl.a. gjennom workshops med brukere.

¹ <http://innovativeanskaffelser.no/>

I Kongsbergregionen har man fått tilbakemeldinger fra leverandørene om at regionen er en krevende kunde, som følge av de innovative anskaffelsesprosessene. I det digitale utviklingsarbeidet er man bevisst på at man ikke vil ha «silosystemer» som ikke kommuniserer med hverandre, og man ønsker ikke løsninger som gjør at man blir låst til en leverandør. Man tilstreber fellesløsninger for vedlikehold av data på ett sted, og at de spiller på lag med ulike systemene som man har behov for.

Et annet stort prosjekt som man har jobbet med den senere tiden, er etablering av felles sak- og arkivsystem, hvor kommunene dermed også etablerer felles rutiner og saksbehandlingsprosesser. Dette er et system som berører mange ansatte i kommunene. Målet er å innføre et velfungerende digitalt arkiv hvor informasjon er lett tilgjengelig. Som nevnt er man nå i ferd med å implementere og teste ut systemet i Hjartdal kommune. For de andre kommunene blir det nye systemet innført i 2018. Videre dreier en del av dette arbeidet seg også om å etablere en modul for elektronisk byggesaksbehandling. Her er Kongsbergregionen med i et pilotprosjekt sammen med Bodø kommune, hvor man utvikler nye løsninger for elektronisk byggesaksbehandling.

Som nevnt over har kommunene i Kongsbergregionen også etablert et felles prosjekt på e-handel. Her er tilbakemeldingene at løsninger er tilgjengelige, men at de foreløpig ikke er tatt i bruk. På dette området er det utfordringer med at kommunene gjør mange innkjøp, og at det er flere innkjøpere i en kommune. Innkjøpene har fram til nå blitt gjort ved at man ringer, reiser eller sender e-post til en butikk. Man har således liten kontroll på at innkjøp gjennomføres innenfor inngåtte rammeavtaler. Nye løsninger på e-handel gjør at man får opp de produktene man har rammeavtale på, og hva som er prisene på disse produktene. De nye løsningene har videre til hensikt å forenkle innkjøpsprosessen, samtidig som man bruker mindre tid på administrasjon og betaling. Videre vil det være gevinster å hente knyttet til lavere priser som følge av sterkere lojalitet til leverandørene.

Nye løsninger innebærer som oftest også nye arbeidsrutiner og digital organisasjonsutvikling. Arbeidet med digital kompetanse, ledelse og gevinstrealisering har fokus på dette. Her jobber man også med utvikling av en felles kompetanseportal hvor det bl.a. lages korte e-læringsvideoer for å vise hvordan løsningene skal brukes. PLP-metoden ligger til grunn for alt prosjektarbeid. I den forbindelse er det utarbeidet en generell «kokebok» for gevinstrealisering. Alle prosjekter har en gevinstrealiseringsplan, og linja i den enkelte kommune har ansvar for å realisere disse.

En annen effekt av at kommunene i regionen har en felles digital infrastruktur, er at det blir lettere å samarbeide mellom kommunene på de ulike kommunale fagområdene, og at det blir lettere å drive opplæring og dele på kompetanse og ressurser. Det blir enklere å bistå hverandre direkte, f.eks. om det skulle oppstå problemer med personalmangel i en prekær situasjon. Slik sett blir det gjennom tettere samarbeid på ulike områder lettere å hente ut gevinster når det gjelder både effektivitet og kvalitet. Tilbakemeldingene er at godt og velfungerende samarbeid vil være viktig for å håndtere framtidige utfordringer. Kommunene i Kongsbergregionen har valgt å ikke slå seg sammen, men satser på et tett og praktisk interkommunalt regionsamarbeid som svar på de utfordringene man står overfor.

6.3.4 Videre arbeid

Mange av målene i tiltaksplanen er nådd, men ikke alle. Det gjelder bl.a. målene knyttet til IKT-arkitektur og standardisering. For at innbyggere og næringsliv skal oppleve de digitale tjenestene som gode, er det i strategiplanen gitt uttrykk for at de interne systemene må kommunisere seg imellom og utveksle informasjon på tvers av forvaltningsnivå. Det er behov for at kommunenes

IKT-arkitektur er basert på felleskomponenter og standarder. At man ikke er i mål på dette området, dreier seg i stor grad om at kommunene i dag har 200 ulike systemer som det er vanskelig å få til å spille sammen i automatiserte prosesser, og at kommunene selv ikke har nok kompetanse til å være pådrivere i arbeidet. Her har det skjedd kompetanseøkning knyttet til administrativ ledelse og involverte nettverk. Dette har ført til økt oppmerksomhet rundt digitalisering, men tilbakemeldingene er at det fremdeles er behov for å jobbe med kompetanseutvikling. Rådmannsnivået er relativt tett på samarbeidet, men for en del kan det være utfordrende å forankre digitaliseringsarbeidet i egen virksomhet.

Erfaringen så langt er at forståelsen av ambisjonsnivået og behovet for samarbeid er rimelig godt avstemt mellom kommunene, og at det også gjelder samarbeidet i SuksIT. De mindre kommunene ser at de ikke har muligheter for å gjennomføre digitaliseringen på egen hånd. Også de større kommunene ser nytteverdien av å være med, både når det gjelder innføring av nye løsninger, kompetanse i sekretariatet og økonomiske gevinster når det gjelder anskaffelser og drift.

Alle de store prosjektene skal være sluttført i løpet av 2018. Derfor er det også behov for å ha en ny strategi på plass i løpet av sommeren 2018, med tanke på å peke ut viktig innsatsområder i årene framover. Sentrale spørsmål om videre arbeid er om kommunene fremdeles ønsker å jobbe sammen om digitalisering, og hva slags ambisjoner og tempo man skal ha på arbeidet – hva man skal samarbeide om og hvor lista skal ligge?

Når det gjelder disse spørsmålene, er tilbakemeldingene jevnt over at kommunene har behov for å samarbeide videre på dette området også i framtiden. Oppfatningene er at utfordringene og mulighetene på dette området er umulig å håndtere for den enkelte kommunen alene. Det blir gitt uttrykk for at Kongsberg er den eneste kommunen som er stor nok til å gjøre en del ting på egen hånd, men at også Kongsberg har nytte av å delta i samarbeid.

Samarbeid om digitalisering blir sett som avgjørende for å utvikle effektive og gode løsninger på ulike kommunalområder. For å sikre et godt samarbeid blir det fra ulike hold samtidig understreket at det er nødvendig at eierskapet til samarbeidet er godt forankret i kommunene. Det blir i den forbindelse poengtert at det er viktig at samarbeidet i Kongsbergregionen ikke kun blir oppfattet som samarbeid om digitalisering, men som basis for samarbeid om utvikling av gode og framtidssrettede kommunale tjenester i årene som kommer. Det etterlyses også bedre informasjon om dette til politikerne rundt om i kommunestyrene som ikke er så tett på samarbeidet i Kongsbergregionen i det daglige. I og med at det digitale arbeidet i Kongsbergregionen er i front på nasjonalt plan på en del områder, er det kommet tilbakemelding på at suksesshistoriene kan formidles på en bedre måte. Det blir vist til at de ulike kommunene bidrar med en betydelig sum penger i samarbeidet, og at det er viktig å synliggjøre hva man får igjen for dette. Ellers bli det vist til at det er rimelig god forankring av samarbeidet på administrativt nivå, og at man i økende grad føler seg som den del av et felleskap. En av dem vi intervjuet uttrykte det på følgende måte: «Man har gått fra å snakke om *de* i Kongsbergregion til *vi* i Kongsbergregionen».

Det vil i framtida også komme mye ny teknologi som berører kommunene, og tilbakemeldingen er jevnt over at det vil være behov for samarbeid for å utvikle gode og effektive tjenester i framtida. På helse- og velferdsområdet har man investert i en grunnleggende digital infrastruktur som kan håndtere ny teknologi. Det er i tiden framover behov for bedre løsninger for integrasjon av systemer, og det er behov for å ha en dataforvaltning der data om innbyggerne forvaltes og vedlikeholdes ett sted og ikke i mange forskjellige systemer. Dette er et utfordrende område, ikke bare for Kongsbergregionen, men på nasjonalt nivå. Per i dag oppleves det som problematisk at de store leverandørene leverer «silo-baserte» løsninger som ikke kommuniserer med hverandre. Det jobbes

gjennom KS med å få utviklet en del nasjonale felleskomponenter som ulike systemer må kunne kommunisere med.

Videre blir det pekt på at det i tiden som kommer, er behov for å jobbe med gevinstrealisering i kommunene, dvs. hvordan man skal forenkle, fornye, forbedre og jobbe smartere. Dette dreier seg også om utvikling av kompetanse på digital ledelse og digital organisasjonsutvikling.

Nye personvernregler innebærer at alle innbyggere har krav om å vite hvordan data om dem selv er registret. Kongsbergregionen er nå i gang med et prosjekt sammen med KS og Telemarkskommunene for å lage verktøy for å kartlegge slik informasjon. Målet er å lage en felleskomponent som alle kommuner kan bruke. Som tidligere nevnt, skal Kongsbergregionen tilsette et eget personvernombud.

Når det gjelder videre samarbeid om digitalisering, er det flere som ser behov for å etablere et mer permanent digitaliseringsteam. Samarbeid om digitalisering krever koordinering. Satsingene på digitalisering har fram til nå vært program- eller prosjektorganisert. Leder av Kongsbergregionen har stort sett vært prosjektansvarlig (PA) for flesteparten av prosjektene og har hatt ansvar for å følge opp prosjektlederne. På flere områder er det også innleide prosjektlederressurser som forsvinner ut av organisasjonen når prosjektet er ferdig. I et videre samarbeid blir det sett som ønskelig med en mer permanent organisering, hvor man får flere faste ressurser med spisskompetanse som kan brukes for å følge opp og støtte kommunene, drive mer kontinuerlig utviklingsarbeid, og som har kompetanse på virksomhetsarkitektur, prosesser og tjenestereiser innenfor ulike kommunalområder. I den forbindelse blir det sett som viktig at prosjektledere som bygger opp kompetanse på Kongsbergregionen, ikke forsvinner ut når prosjektene nærmer seg slutten. Det er behov for gjenbruk av informasjon og kompetanse på tvers av virksomhetsområder. Dette er viktig med tanke på forbedring og automatisering av arbeidsprosesser gjennom digitalisering. Realisering av gevinster innebærer nye måter å jobbe på. I dag jobber kommunene på forskjellige måter på mange av de samme tjenesteområdene. Med tanke på framtidig samarbeid blir det fortsatt sett som viktig å samarbeide om tjenstedesign, virksomhetsarkitektur, informasjonsforvaltning og prosjektledelse. Kommunene må selv ha kompetanse på digital ledelse og gevinstrealisering.

Tilbakemeldingene er også at det er behov for ressurser som kan hjelpe kommunen med å implementere nye løsninger på en måte som gir grunnlag for hente ut gevinster på en best mulig måte. Framover vil det bl.a. være behov for å fokusere på innbyggernes behov og forenkle innbyggernes kommunikasjon med kommunen. Behov for mer permanent bemanning i sekretariatet er derfor et spørsmål som bør diskuteres i forbindelse med arbeidet med ny strategiplan.

6.4 Samfunnsutvikling

6.4.1 Innsatsområder

Dersom vi tar utgangspunkt i eksisterende strategiplan for Kongsbergregionen, dekker arbeidet med digitalisering flere av disse innsatsområdene, spesielt kunnskapsutvikling og tjenesteutvikling. Ut fra tilbakemeldingene gjennom intervjuene, og prioriteringene gjennom de årlige handlingsplanene, går det også fram at det er arbeidet med digitalisering og tjenesteutvikling som har hatt størst oppmerksomhet i samarbeidet. I tillegg er det i strategiplanen noen innsatsområder som kan beskrives som samfunnsutviklingsoppgaver. Disse er som følger:

- Tilrettelegging for næringsutvikling og arbeidsplasser
- Kommunikasjon/infrastruktur/samferdsel
- Steds- og områdeutvikling

I forbindelse med samarbeidet i Kongsbergregionen er det tatt initiativ til næringssamarbeid som er representert med næringsansvarlige fra samarbeidskommunene. Målet med dette samarbeidet er å øke tilfanget på arbeidsplasser i regionen på to måter:

- Arbeide for å øke antall arbeidsplasser i regionen
- Arbeide for å sterkere integrere arbeidsmarkedene i regionen

Videre blir det gitt uttrykk for at «*Næringssamarbeidet skal "dyrke" kommunens tilretteleggerrolle og på den måten sørge for at kommunene i Kongsbergregionen i fremtiden vil bli de beste vertskapskommunene for ny og etablert næringsvirksomhet*».

Som en del av dette samarbeidet har det blitt utarbeidet forslag til et næringsprogram for Kongsbergregionen. Dette programmet har fokus på følgende hovedområder:

- Etablering av et regionalt innovasjonsmiljø
- Salg av regionen/rekruttering av virksomhet
- Kompetansemobilisering og spredning
- Næringsrettet plansamarbeid

Tilbakemeldingene er at realisering av dette programmet foreløpig er lagt på is pga. manglende finansiering. Man hadde i utgangspunktet sett for seg bruk av regionale utviklingsmidler som en viktig finansieringskilde, men denne finansieringskilden falt bort når det fra statlig hold ble kuttet i de regionale utviklingsmidlene.

Gjennom intervjuene uttrykkes det at det i regionrådet er lettest å samarbeide om saker hvor fellesinteressene er åpenbare, f.eks. større samferdselsprosjekter som berører regionen. Tilbakemeldingene er at man har samlet seg godt om slike prosjekter. Dette gjelder bl.a.

- utbygging av jernbanene på strekningen Hokksund-Kongsberg
- utvidelse av Notodden lufthavn
- utbyggingstiltak på rv. 134 og andre regionale veitiltak som binder regionen sammen på en bedre måte
- uttalelser til ny transportplan

Det blir også vist til næringsutviklingsprosjekter som man har gjennomført i felleskap, og man har samarbeidet gjennom virkemiddelapparatet. Kongsbergregionen har vært partner i NCE Kongsberg og LUP-programmet.² Det har vært arbeidet med et digitaliseringsprogram for industrien gjennom fagskolen Tinius Olsen.

Det er også etablert et felles etablererkontor som dekker alle kommunene i Kongsbergregionen. Etablererkontoret har kontor både på Notodden, Kongsberg og Rjukan. I kommuner som ikke er representert med eget kontor, er det faste besøksdager.

Ellers er tilbakemeldingene gjennom intervjuene at det er mer krevende å finne fram til felles samarbeidsområder når det gjelder samfunns- og næringsutvikling. Dette fordi Kongsbergregionen er

² Nasjonalt leverandørutviklingsprogram.

stor i utstrekning, noe som gjør at utfordringene og behovene i kommunene også lett blir forskjellig. Det blir i den forbindelse pekt på at det innfor Kongsbergregionen er ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner, noe som gjør at samarbeidsområder som berører lokaliseringsspørsmål fort blir krevende å enes om. Gjennom intervjuene er det enkelte som har kommentert at det er en utfordring at ingen av politikerne har et ansvar for utviklingen av regionen som helhet. Vi har tidligere også sett at kommunene i Kongsbergregionen fordeler seg på fire ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner (jf. kap. 4.2).

Slik sett blir det sett som en utfordring politisk å sammen finne områder hvor man politisk kan bidra til en positiv utvikling i næringslivet, og som kommer alle kommunene til gode. Et aktuelt samarbeidsområde som enkelte trekker fram, er digitalisering og kompetanse innenfor næringslivet. I den forbindelse blir det vist til digitaliseringsprogrammet for industrien som er nevnt i det foregående. Dette er etterutdanningsprogram som Kongsbergregionen og Rollag sammen med fagskolen Tinius Olsen har fått midler fra Innovasjon Norge til å utvikle. Formålet er å øke kompetansen til eksisterende industriarbeidere for den teknologiske utviklingen som kommer. Det blir pekt på at det ikke bare er store bedrifter som må omstille seg, men også små og mellomstore. Små og mellomstore bedrifter står for en stor del av verdiskapingen, og det blir i den forbindelse understreket at det også vil være viktig å ha fokus på hva automatisering og digitalisering betyr for de mer tradisjonelle yrkene både i byer og distrikter. I den forbindelse blir det sett som viktig at man også har fokus på hvordan man skal omstille og hjelpe slike bedrifter videre. Det gis uttrykk for at i en tid med omstilling vil det være viktig ikke bare å ha fokus på nye arbeidsplasser, men bidra til å sikre og videreutvikle de arbeidsplassene som allerede eksisterer. For å legge bedre til rette for opplæring og muligheter til å ta i bruk ny teknologi, er det forslag om at man satser mer på utvikling av tilpassede studieprogram på fagskolenivå, hvor det drives opplæring i bedriftene. Innenfor dette området blir det pekt på at det kunne være muligheter for et større politiske samarbeid om kompetanseutvikling, hvor man har fokus på hele livsløpet. Et slikt samarbeid vil i mindre grad medføre lokaliseringsproblematikk, og kan være til nytte for næringslivet i hele regionen.

Det blir i den forbindelse også vist til at kommunene er gjensidig avhengig av hverandre. Notodden er underleverandør til mye av industrien på Kongsberg. Mye av industrien har vært oljerelatert. På grunn av fall i oljeprisene har man mistet 2-3000 arbeidsplasser i Kongsberg, noe som er dramatisk. Dette har ført til økt arbeidsledighet og færre som bor midlertidig eller fast i kommunen. Dette gir igjen lavere inntekter til kommunen. I en slik situasjon er kunnskap og kompetanse avgjørende for å være omstillingsdyktig.

Et annet området som blir trukket fram som aktuelt å samarbeide om, er arbeid med bruk av virkemidler for næringsutvikling. Her blir det pekt på at slike virkemidler fungerer best lokalt, men at det kan være gevinster å hente på å ha et regionalt samarbeidsorgan hvor man kan utveksle informasjon og erfaringer, og trekke veksler på hverandres ressurser og kompetanse på området. Vi har også gjennom tidligere evalueringer av verdiskapingsprosjekter sett at det for flere kommuner kan være vanskelig å orientere seg i virkemiddelapparatet, utnytte mulighetene som finnes, og få ulike virkemidler til å spille på lag. Dette gjelder spesielt virkemidler som forutsetter søknader og initiativ fra aktører på lokalt nivå (Haukeland & Brandtzæg 2009, Haukeland et al. 2010, Haukeland & Brandtzæg 2014). I flere regionale samarbeid, f.eks. om utvikling av regionalparker, har det nettopp vært en viktig målsetting å bistå lokalt næringsliv og andre lokale aktører med å unytte virkemiddelapparatet som grunnlag for lokale utviklingsprosjekter. Dersom man f.eks. ønsker å satse på stedsutvikling, kan det være aktuelt å kombinere virkemidler fra ulike finansieringskilder, f.eks. fra Innovasjon Norge og fra natur-, kultur- og landbruksforvaltningen. Tidligere evalueringer av nasjonale virkemidler og programmer viser at ikke alle virkemidler når fram dit de er

tenkt, fordi mottaksapparat i kommunene er begrenset. Midlene kan således ha tendens til å gå til aktive kommuner som har kapasitet og kompetanse til å utnyttet mulighetene, i stedet for til kommuner hvor behovene er størst (Brandtzæg & Lønning 2001, Svardal et al. 2014).

Fra enkelt kommuner blir det også pekt på at det kan være aktuelt å vurdere en form for plansamarbeid mellom kommunene i Kongsbergregionen. Fra enkelte av de mindre kommunene blir det gitt uttrykk for at kommunal planlegging og revidering av kommunale planer kan være krevende, og at det kunne vært en fordel med kompetanse i Kongsbergregionen som man kan spille på i den forbindelse.

6.4.2 Samlet vurdering

Det er samarbeid om ulike prosjekter knyttet til samfunns- og næringsutvikling. Det man i størst grad har samlet seg om på politisk nivå, er prosjekter knyttet til samferdsel og infrastruktur i regionen. Gode kommunikasjoner til regionen og internt i regionen er viktig for næringsliv og bosetting. Det er tatt initiativ til næringsprogram for regionen, men det har foreløpig ikke blitt realisert pga. manglende finansiering. Det er tilbakemeldinger på at det er krevende å finne felles samarbeidsområder knyttet til næringsutvikling fordi regionen er stor, behovene forskjellige og at lokalisering fort blir en problemstilling som det er vanskelig å enes om. Et tema som blir trukket fram av enkelte som framtidig satsingsområde, er fokus på digitalisering og kompetanseutvikling i næringslivet. Digitalisering og kompetanseutvikling vil bli sentralt også for utvikling og konkurransekraft i tradisjonelle næringer. Her kan det være aktuelt å bygge videre på erfaringer med omstillingsarbeidet som Rollag kommune og Kongsbergregionen har gjennomført i samarbeid med Fagskolen Tinius Olsen. Det vil i utgangspunktet være behov for en kartlegging av digitaliserings- og kompetansebehov i næringslivet i Kongsbergregionen. Arbeid med digitalisering, kompetanseutvikling, omstilling og innovasjon er områder som kan komme hele næringslivet i Kongsbergregionen til gode, og det vil således være lettere å få til fellesprosjekter knyttet til dette. Dette vil også være satsinger som er i tråd med noen av innsatsområdene som ble foreslått i næringsprogrammet for Kongsbergregionen.

Videre er det foreslått at det kan være aktuelt med et regionalt samarbeidsorgan for utveksling av erfaringer med bruk av ulike virkemidler rettet mot lokal samfunns- og næringsutvikling. Dette er et område som det for den enkelte kommune kan være vanskelig å ha god oversikt over, og hvor det dermed kan være vanskelig å få utnyttet de muligheter som finnes. Dette vil da også være en form for kompetansesamarbeid som kan gjøre de enkelte kommunene bedre i stand til å utøve sin rolle som nærings- og samfunnsutviklingsaktør. I den forbindelse blir det også pekt på at en form for samarbeid knyttet til kommunal planlegging kan være aktuelt.

7. Betydning av regionreformen

Stortinget behandlet regionreformen 8. juni 2017, og fra 2020 vil det være 11 fylker, inkludert Oslo. Hovedmålet med regionreformen er at fylkesinndelingen skal være bedre tilpasset de samfunnsutfordringene vi står overfor, og legge til rette for en styrket samfunnsutviklerrolle for fylkeskommunene. Mer konkrete mål går på at fylkeskommunene skal få bedre forutsetninger for å samordne og koordinere aktiviteter innenfor ulike sektorer og få en tydeligere rolle i forhold til samfunnsutviklingsarbeidet. Dette inkluderer også en tydeligere rolle i samhandlingen med statlige aktører. Stortinget har framhevet større regioner som en forutsetning for at det regionale folkevalgte nivået skal få en forsterket samfunnsutviklerrolle og nye oppgaver. Det er også satt ned et ekspertutvalg som skal se på nye oppgaver som kan overføres til fylkeskommunene. Dette utvalget forventes å legge fram sin rapport i løpet av februar 2018.

Samarbeidet i Kongsbergregionen har fram til i dag omfattet kommuner fordelt på to fylker, dvs. tre kommuner i Telemark og fire i Buskerud. I forbindelse med regionreformen har det blitt vedtatt at Telemark og Vestfold fylkeskommuner og Buskerud, Akershus og Østfold fylkeskommuner skal bli slått sammen til to nye fylker. Samarbeidet i Kongsbergregionen vil således i framtiden gå på tvers av de to nye fylkene.

I forbindelse med intervjuene ble det stilt spørsmål om ny fylkesinndeling kan påvirke samarbeidet på en eller annen måte. Tilbakemeldingene er jevnt over at dette ikke vil ha noe særlig betydning for samarbeidet i Kongsbergregionen. Erfaringene er at samarbeidet har fungert bra med dagens fylkesinndeling, og at man ikke ser at nye fylker vil ha noen stor betydning for det. Det blir også vist til at det av og til har vært en fordel å tilhøre to fylker. Dersom Kongsbergregionen går sammen med to fylker for å fremme en sak, kan dette gi økt tyngde og gjennomslagskraft.

Fram til nå har det blitt sett som viktig å forankre regionsamarbeidet inn i fylkeskommunene. Det blir også sett som viktig i de nye fylkene hvor det kanskje blir vel så krevende å nå fram med Kongsbergregionens interesser. God forankring og synlighet blir av enkelte framhevet som spesielt viktig dersom de nye regionene får oppgaver og virkemidler med betydning for regional utvikling. Noen viser i den forbindelse at det kan være nyttig å fremme interesser og være synlig i forbindelse med arbeidet med å bygge de nye fylkeskommunene. Enkelte viser til at Kongsbergregionen blir en utkant i begge de nye storfylkene, og at dette i seg selv er noe som fører til behov for å styrke samarbeidet som følge av regionreformen.

I forbindelse med intervjuene stilte vi også spørsmål ved om det har vært vurdert behov for grensejusteringer eller behov for utvidelse av samarbeidet i Kongsbergregionen som følge av regioninndelingen. Inntrykket er at man er åpne for at flere kommuner kan være med dersom det er ønskelig for andre å være med, og at det kan bidra til å gi regionen økt tyngde. Enkelte gir også uttrykk for at man bør vurdere å jobbe aktivt med dette. I Buskerud blir Øvre Eiker og Sigdal nevnt som aktuelle for å delta i samarbeidet. Øvre Eiker var tidligere en del av Kongsbergregionen, men har senere konsentrert seg som deltakelse i Drammensregionen. I og med at Øvre Eiker ikke er med i kommunesammenslåingsprosessene i Drammensområdet, er det en del som peker på at det for Øvre Eiker igjen kan bli aktuelt med deltakelse i samarbeidet i Kongsbergregionen. Det er også enkelte som lurer på om kommunestrukturendringene i Midt-Telemark kan medføre behov for endret regiontilknytning for disse kommunene.

Hovedinntrykket fra tilbakemeldingene når det gjelder regionreformen, er at den ikke vil ha noen stor betydning for samarbeidet. Sannsynligvis vil samarbeidsbehovet bli forsterket i framtida, og

samarbeidet kan få økt betydning for å forankre og posisjonere regionene inn de nye fylkeskommunene. I forbindelse med den kommende strategiprosessen kan det således være nyttig å tenke gjennom hvordan regionen skal arbeide, samhandle og posisjonere seg inn i de nye fylkeskommunene i årene som kommer. Det gjelder også behovet og mulighetene for å utvide samarbeidet med flere kommuner.

8. Sammenfattende vurderinger og anbefalinger

Kongsbergregionen er stor region som omfatter sju kommuner, hvor kommunene er spredt på fire ulike bo- og arbeidsmarkedsområder, og hvor utfordringene og behovene varierer. Dette setter begrensninger for hvilke oppgaver det er hensiktsmessig for alle kommunene å samarbeide om i fellesskap.

Hovedinntrykket er at samarbeidet i Kongsbergregionen fungerer bra. Man samarbeider på områder hvor gevinstene er åpenbare, og man samarbeider på en måte som gjør de samarbeidende kommunene bedre i stand til å løse sine oppgaver.

Samarbeid om digitalisering og tjenesteutvikling har fram til i dag vært det mest sentrale satsingsområdet. De ulike samarbeidene har fokus på felles dataforvaltning, felles systemer, løsninger og rutiner på ulike områder. At man samarbeider om både utvikling og drift, gjør at man får gevinster knyttet til innkjøp, anskaffelser og opplæring, samtidig som man gjennom fagnettverk og felles opplæring også får kompetanseheving. Dette bidrar i sum til at man får både mer effektive og bedre tjenester enn hva kommunene ville maktet på egen hånd. Samarbeidet er innrettet slik at man gjennom digitale løsninger og kompetanseutvikling skal sette den enkelte kommune i bedre stand til å løse sine oppgaver og gi gode tjenester til innbyggerne. Det innebærer også at det vil være opp til den enkelte kommune å hente ut en del av gevinstene som samarbeidet legger til rette for. Nye digitale løsninger innebærer som oftest nye arbeidsrutiner og måter å jobbe på innenfor ulike tjenesteområder. I den forbindelse har det vært fokus på hvordan man skal jobbe med gevinstrealisering ut i kommunene, og man ser at dette også er et område som det er behov for å legge mer vekt på, og som krever oppfølging. Dette dreier seg om digital ledelse og digital organisasjonsutvikling og hvordan man skal jobbe med å forenkle, fornye, forbedre og jobbere smartere.

En annen fordel med at man har felles digital infrastruktur, like systemer og felles rutiner, er at det blir samarbeidet på tvers av kommunegrensene om bestemte oppgaver dersom det skulle være behov for det. Dersom det av ulike årsaker, f.eks. ved sykdom eller skifte av jobb, skulle oppstå mangel på kapasitet til å gjennomføre oppgaver i en kommune, blir det lettere å bistå hverandre og inngå interkommunale tjenestesamarbeid mellom de kommunene som måtte ønske det. Slik sett bidrar samarbeidet om digitalisering og tjenesteutvikling i regi av Kongsbergregionene også til å redusere sårbarheten i den enkelte kommune.

Når det gjelder samfunns- og næringsutvikling, har det ikke vært like lett å samle seg om større helhetlige utviklingsprosjekter i regionene. Det man i størst grad har stått samlet om, er infrastrukturprosjekter knyttet til vei, bane og flyplass. Man har laget opplegg for næringsutviklingsprogram, men manglende ekstern finansiering har gjort at det har blitt lagt på is. Det er samarbeid om etablererveiledning og samarbeid mellom næringsansvarlige i kommunene.

Framtidige samarbeidsområder som trekkes fram på dette området, dreier seg om kompetanse på digitalisering og omstilling i næringslivet og hvordan man kan bruke virkemiddelapparatet til utviklingsprosjekter som kommer kommunene og regionene til gode. Dette vil da også være samarbeidsområder hvor man går sammen og utvikler og styrker kompetansen på en måte som gjør at den enkelte kommune, og dermed regionen som helhet, kan styrke sin rolle som samfunnsutviklingsaktør. Bruk av virkemidler må kobles opp mot strategier og mål for framtidig utvikling.

Organiseringen av samarbeidet synes å fungere bra. Rådmannsutvalget opererer innenfor rammer som gjør at rådmennene er tett på samarbeidsprosjektene og kan fatte beslutninger raskt og effektivt. I en del tilfeller kan det være aktuelt å vurdere en tettere kobling mellom regionråd og rådmannsutvalg, spesielt på spørsmål som går på kostnadsfordeling og lokalisering. Kostnadsfordeling mellom kommunene i samarbeidet er det området som er gjenstand for størst diskusjon. Det etterlyses kriterier og prosedyrer for gjennomføring av slike diskusjoner. Som et innspill i dette arbeidet har vi sett på en modell som tar utgangspunkt i innbyggertall, men som er justert med utgangspunkt i kommunenes inntektsnivå (korrigerte frie inntekter).

Sekretariatet fungerer godt og har god tilgang på høy kompetanse. Med mange prosjektstillinger er det en utfordring at viktig opparbeidet kompetanse om regionen forsvinner. For å kunne unytte kompetansen som bygges opp på en bedre måte, kan det være behov for noe mer fast bemanning i sekretariatet. Dette kan bidra til økt stabilitet og redusert sårbarhet.

Det er etablert fagnettverk på ulike tjenestoområder. Noen av disse fungerer bedre enn andre, men tilbakemeldingen er at disse spiller en sentral rolle i utviklingsarbeidet, både når det gjelder innspill til utviklingstiltak og når det gjelder å forankre nye løsninger tilbake i organisasjonene. Dette gjelder spesielt med tanke på arbeidet med digitalisering og tjenesteutvikling.

Det virker ikke som regionreformen vil ha vesentlig betydning for samarbeidet i Kongsbergregionen. Tilbakemeldingene er at regionreformen i tilfelle vil medføre behov for en ytterligere styrking av samarbeidet i Kongsbergregionen for bedre å kunne posisjonere og synliggjøre regionen i de sammenslåtte fylkeskommunene. Dette vil være spesielt viktig dersom de nye fylkene får flere oppgaver og virkemidler som har betydning for det regionale utviklingsarbeidet.

Med utgangspunkt i evalueringen av samarbeidet i Kongsbergregionen, har vi følgende anbefalinger med tanke på framtidig strategiarbeid:

- Sett ambisjonsnivå for framtidig arbeid med digitalisering og tjenesteutvikling
 - Det er tilfredshet med samarbeidet om digitalisering og tjenesteutvikling. Alle erkjenner at det vil være behov for samarbeid på dette området i framtida, og at man egentlig er i en tidlig fase i arbeidet med digitalisering. Man er dag i front på nasjonalt nivå på en del områder, og inntrykket er at man ikke ønsker å senke ambisjonsnivået i tiden som kommer.
 - Digitaliseringsarbeidet vil være en prosess i stadig utvikling hvor nye systemer og løsninger utvikles og implementeres. Det vil i tiden framover være spesielt behov for bedre løsninger for integrasjon av systemer, og det er behov for å ha en dataforvaltning der data om innbyggerne forvaltes og vedlikeholdes ett sted og ikke i mange forskjellige systemer.
 - Et velfungerende responscenter er en forutsetning for utvidet bruk av velferdsteknologi i kommunene. Etableringen av responscenteret i Kongsbergregionen gir således grunnlag for videre tjenesteutvikling i årene som kommer, og behov for nye strategier og mer samarbeid på det området.
 - Det vil også være behov for ressurser som kan hjelpe kommunene med å implementere nye løsninger på en måte som gir grunnlag for å hente ut gevinster på best mulig måte. Videre vil det bl.a. være behov for å fokusere på innbyggernes behov og forenkle innbyggernes kommunikasjon med kommunen.
- Vurder behov for mer permanent bemanning i sekretariatet
 - Det synes spesielt å være behov for mer permanent bemanning i det videre arbeidet med digitalisering og tjenesteutvikling

- Det er behov for flere faste ressurser med spisskompetanse som kan brukes for å følge opp og støtte kommunene, bistå med gevinstrealisering og drive mer kontinuerlig utviklingsarbeid, og som har kompetanse på virksomhetsarkitektur, prosesser og tjenestereiser innenfor ulike kommunale områder
- Ha fokus på synliggjøring av resultatene og betydningen av samarbeidet i Kongsbergregionen
 - God forankring og synliggjøring av resultater i kommunene blir sett som viktig for å styrke samarbeidet framover og bygge identitet til Kongsbergregionen som samarbeidsregion
 - Forankring av samarbeidet er svakere på politisk nivå enn på det administrative, og det blir sett som utfordrende å gi politikerne nok kunnskap om samarbeidet. Samtidig blir det sett som viktig at det er bred politisk forståelse av arbeidet fordi samarbeidet utgjør en betydelig post i kommunenes budsjetter
 - Bedre formidling av suksesshistorier gjennom nyhetsbrev og bedre involvering av representantskapet er tiltak som er foreslått
- Vurder behov for å styrke samarbeidet om nærings- og samfunnsutvikling
 - Samarbeidsområder som kan være av interesse med fellessatsinger er:
 - Kompetanse om omstilling, kompetanseutvikling og digitalisering i næringslivet. Dette er et område som blir framhevet som viktig for å beholde og videreutvikle eksisterende arbeidsplasser. Det blir sett som vel så viktig å beholde og videreutvikle eksisterende arbeidsplasser som å jobbe for å tiltrekke seg nye.
 - Bruk av det offentlige virkemiddelapparatet i arbeid med nærings- og samfunnsutvikling. En del av virkemidlene har en tendens til å gå til kommuner som har kapasitet og kompetanse til å utnytte mulighetene i stedet for til kommuner hvor behovene er størst. Mange av kommunene i Kongsbergregionen er små og kan gå glipp av en del muligheter som finnes.
 - Samarbeid om kompetanse på kommunal planlegging.
- Vurder om det er behov for tettere kobling mellom rådmannsutvalg og regionråd
 - Fra politisk hold har enkelte tatt til orde for at saker av overordnet eller prinsipiell karakter med fordel kan løftes opp til politisk diskusjon før de skal vedtas i kommunestyrene. Dette må vurderes opp mot hensynet til effektivitet. Tilbakemeldingene er at rådmannsutvalget fungerer bra som styringsorgan for det administrative samarbeidet
- Etabler prinsipper eller kriterier for avklaring av kostnadsfordeling mellom kommunene.
 - Kostnadsnøklene er gjenstand for diskusjon fra prosjekt til prosjekt, og resultatene blir gjerne forskjellig fra gang til gang. Det etterlyses derfor kriterier og prosedyrer for bedre avklaring av kostnadsfordelingen.
 - En fordelingsnøkkel justert for nivået på korrigerte frie inntekter kan være vel så egnet som en kostnadsnøkkel basert på innbyggertall kombinert med en fast sum per kommune
- Ha fokus på synliggjøring og posisjonering av Kongsbergregionen i forbindelse med regionreformen
 - Nye og større fylker kan gjøre det mer krevende å fremme regionens interesser
 - Nye oppgaver og virkemidler til fylkeskommunene kan øke behovet for å synliggjøre og fremme kommunenes og regionens interesser. Dette kan bidra til at samarbeidsbehovet mellom kommunene i Kongsbergregionen øker, og det vil således også være viktig å ha gjennomtenkte strategier rundt dette

- o Flere kommuner i samarbeidet kan gi økt tyngde og gjennomslagskraft

Referanser

- Borge, L.-E., Brandtzæg, B.A., Flatval, V.S., Kråkenes, T., Rattsø, R., Røtnes, J., Sørensen, R.J., & Vinsand, G. 2017. Nullpunktsmåling: Hovedrapport. Senter for økonomisk forskning, NTNU.
- Brandtzæg, B.A. & Aastvedt, A. 2013. Kommune- og forvaltningsgrenser. Utfordringer i byområder. Gjennomgang av noen eksempler. – Telemarksforskning. Rapport nr. 312.
- Brandtzæg, B.A. & Sanda, K.G. 2003. Vellykkede interkommunale tjenestesamarbeid. Resultater fra en kartlegging høsten 2002. - Telemarksforskning-Bø. Rapport nr. 204 2003.
- Brandtzæg, B.A. 2016. Evaluering av interkommunale barneverntjenester i Sør-Trøndelag. – Telemarksforskning. Rapport 382.
- Brandtzæg, B.A., Kili, T. & Aastvedt, A. 2008. Eierskap. Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid i kommunene. - Telemarksforskning-Bø. Arbeidsrapport nr. 7 2008.
- Damvad 2013. Flere tette bysentra gir mer effektive norske byregioner. - DAMVAD Norge A/S.
- ECON 2006. Interkommunalt samarbeid i Norge – omfang og politisk styring. – ECON-rapport 2006-057.
- Gjertsen, A. & Martiniussen, K. 2006. Styring og kontroll av kommunale selskaper og foretak. – Nordlandsforskning. NF-rapport nr. 18/2006.
- Gundersen, F. & Juvkam, D. 2013. Inndelinger i senterstruktur, sentralitet og BA-regioner. NIBR-rapport 2013:1.
- Haukeland, P.I. & Brandtzæg, B.A. 2009. Den brede verdiskapingen. Et bærekraftig utviklingsperspektiv. – Telemarksforskning. TF-notat nr. 20 2009.
- Haukeland, P.I. & Brandtzæg, B.A. 2014. Naturarv skaper verdier. Sluttanalyse av verdiskapingsprogrammet Naturarven som verdiskaper. Telemarksforskning. Rapport nr. 351.
Brandtzæg & Lønning 2001
- Haukeland, P.I., Svandal, S. Brandtzæg, B.A., Clemetsen, M., Krogh, E., Bjørnstad, K., Mose, I., Siegrist, D. Hammer, T. & Weixlbaumer, N. 2010. Landskapsøkonomi. Bidrag til bærekraftig verdiskaping, landskapsbasert entreprenørskap og stedsutvikling. Med eksempler fra regionalparker i Norge og i Europa. – Telemarksforskning. TF-rapport nr. 263.
- Jacobsen, D.I. 2014. Interkommunalt samarbeid i Norge. Former, funksjoner og effekter. Fagbokforlaget.
- Leknes, E., Gjertsen, A., Holmen, A.T.K., Aars, J., Sletnes, I. & Røiseland, A. 2013. Interkommunalt samarbeid. Konsekvenser, muligheter og utfordringer. Rapport IRIS – 2013/008.
- Mæland, H. 2005. Mange vil ha, men få vil selje? Småbruk som ressurs for busetting. – Telemarksforskning. Rapport 222 2005.

- Svardal, S., Kobro, L.U., Leikvoll, G.K., Thorstensen, A. 2014. Sluttrapport fra følgeevaluering av programmet Lokal samfunnsutvikling i kommunene (LUK). – Telemarksforskning. Rapport 352.
- Vareide, K, Kobro, I. og Storm, H. 2013. Forslag til ny programteori for attraktivitet. Milepelsnotat 2. Telemarksforskning. Tf-notat nr. 11/2013.
- Weigård, J. 1991. Interkommunalt samarbeid - et alternativ til kommunesammenslåing. - Norsk institutt for by- og regionforskning. NIBR-rapport 1991:22.

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 19.03.2018
Arkiv : C83
Saksmappe : 2018/19
Avd. : Rådmann

Saksbehandler : Rune Antonsen

Mandat og fremdriftsplan for utredning av politisk organisering for perioden 2019-2023

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Kommunestyret	23.04.2018	33/18

Saken gjelder:

Mandat og fremdriftsplan for utredning av politisk organisering for perioden 2019-2023.

Fakta:

Kommunestyret fattet følgende vedtak i sak 4/18 om etablering av arbeidsgruppe for vurdering av politisk organisering i Nore og Uvdal kommune gjeldende fra neste valgperiode (2019-2023):

- 1. Det etableres en arbeidsgruppe for utredning av politisk organisering i Nore og Uvdal kommune gjeldende fra neste valgperiode (2019-2023).*
- 2. Til arbeidsgruppa velges Eli Hovd Prestegården, Ingvar Svendsen, Nils Friis, Morten Sommer og Nils Helge Tufto.*
- 3. Forslag til mandat og fremdriftsplan for arbeidet legges frem for kommunestyret til vedtak 23.04.18.*

Gjennom prosjektet «Nore og Uvdal for fremtiden» fremkom flere forslag til endringer i den politiske organisering av kommunen, som et ledd i å reduseres kommunens samlede utgifter til politisk formål. Forslagene gjaldt:

Kode	Tiltak
S-3	Redusere ordførerstilling med 20 %
S-16	Redusere antall medlemmer i kommunestyret
S-20	All politisk møtevirksomhet flyttes til kveldstid
T-3	Avvikle hovedutvalg
K-4	Kunstutvalg avvikles
K-7	Kulturarvstyret avvikles. Legges inn under annet utvalg, eks NMK.

Forslagene må ses i sammenheng med behovet for å redusere de samlede utgiftene til drift av kommunen som følge av sviktende inntekter.

Arbeidsgruppas vurdering:

Arbeidsgruppa avholdt sitt første møte 05.03.18. Det var på møtet enighet om at følgende temaer bør inngå i mandatet for arbeidsgruppa:

- Revidering av reglement for godtgjøring og arbeidsvilkår for folkevalgte i Nore og Uvdal kommune, herunder vurdere en forenkling av dagens godtgjøringsordningsordning
- Vurdering av politiske organ som ikke er lovfestet
- Vurdering av antall medlemmer i lovfestede og ikke lovfestede politiske organ
- Tidspunkt (på døgnet) for gjennomføring av politiske møter
- Økonomiske virkninger av ulike alternativer
- Revidering av reglement for kommunestyret (se vedlegg)

Arbeidsgruppa var videre enig om følgende fremdriftsplan for det videre arbeidet:

23.04.18: Kommunestyret vedtar mandat for arbeidsgruppa

26.11.18: Kommunestyret behandler arbeidsgruppas forslag

Arbeidsgruppas forslag til vedtak:

1. Følgende mandat vedtas for arbeidet med utredning av politisk organisering for perioden 2019-2023:

- Revidering av reglement for godtgjøring og arbeidsvilkår for folkevalgte i Nore og Uvdal kommune, herunder vurdere en forenkling av dagens godtgjøringsordningsordning
- Vurdering av politiske organ som ikke er lovfestet
- Vurdering av antall medlemmer i lovfestede og ikke lovfestede politiske organ
- Tidspunkt (på døgnet) for gjennomføring av politiske møter
- Økonomiske virkninger av ulike alternativer
- Revidering av reglement for kommunestyret (se vedlegg)

2. Følgende fremdriftsplan vedtas for arbeidet:

23.04.18: Kommunestyret vedtar mandat for arbeidsgruppa

26.11.18: Kommunestyret behandler arbeidsgruppas forslag

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 26.03.2018
Arkiv : 020
Saksmappe : 2018/345
Avd. : Rådmann

Saksbehandler : Rune Antonsen

Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Formannskap	09.04.2018	21/18
Kommunestyret	23.04.2018	34/18

Saken gjelder:

Høringsuttalelse fra Nore og Uvdal kommune til rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene.

Fakta:

Da Stortinget behandlet stortingsmeldingen om regionreform (Meld. St. 22 (2015–2016)), ba Stortinget regjeringen sette ned et ekspertutvalg som skal foreslå ytterligere oppgaver til fylkeskommunene. Regjeringen satte ned ekspertutvalget i juni 2017, etter at Stortinget hadde vedtatt en fylkesinndeling med 11 fylkeskommuner inkludert Oslo.

Utvalgets mandat var å vurdere oppgaver hos staten som kan overføres til fylkeskommunalt nivå. Forslagene skal kunne styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle, gi en mer brukervennlig forvaltning, en bedre offentlig ressursbruk, og bedre tjenester for innbyggere og næringsliv. Utvalget leverte sin rapport 101.02.18. Ekspertutvalgets rapport er tilgjengelig på <https://www.regjeringen.no/contentassets/2ac32be8629541259acade7d15d9451e/regionreform---rapport-fra-ekspertutvalget.pdf>

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ønsker at berørte og interessenter skal få anledning til å vurdere helheten i utvalgets forslag, før regjeringen tar stilling til forslagene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender derfor rapporten fra ekspertutvalget på høring.

Høringsfrist er 09.05.18.

Etter at regjeringen har mottatt høringsinnspillene, vil departementene vurdere forslagene i rapporten. Eventuelle forslag som krever lov- eller forskriftsendringer vil bli sendt på høring på ordinær måte, slik at høringsinstansene får anledning til å uttale seg om regjeringens forslag. Forslag til lovendringer fremmes deretter for Stortinget. Ev. forslag fra regjeringen som krever budsjettendringer, vil bli fremmet for Stortinget i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Rådmannens vurdering:

Kommunenes Sentralforbund (KS) har hatt saken til behandling i de fylkesvise rådmannsutvalg og fylkesstyrer. Med tanke på utarbeidelse av saksframlegg i deres kommuner oversender vi saksframlegget benyttet i KS samt ekspertutvalgets forslag i kortform til hjelp for de som ønsker dette.

KS' fylkesstyrer i BTV utarbeidet et felles vedtak 09.03.18 som lyder:

«Fylkesstyrene i BTV støtter ekspertutvalgets forslag til ny oppgavefordeling. Fylkesstyrene mener det er viktig å følge helheten i forslaget og ikke overlater vurderinger til det enkelte departement å forsvare sine fagområder, men at stortinget gjør en samlet og helhetlig vurdering av ekspertutvalgets forslag.

Fylkesstyrene peker spesielt på følgende forutsetninger for ny oppgavefordeling;

- *Oppgaver må legges så nært innbyggerne som mulig.*
- *Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen.*
- *Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering må legges til folkevalgte organer.*
- *Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, må legges til samme forvaltningsorgan.*
- *Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.*

Fylkesstyrene gir uttrykk for ytterligere presiseringer:

- *Fylkesmannens oppgaver skal være konsentrert på tilsyn, kontroll og klage mens utviklingsoppgavene legges til kommunesektoren.*
- *De oppgavene som anbefales overført vil styrke fylkeskommunenes mulighet til å lykkes som regionale samfunnsutviklere. Forslaget vil desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.*
- *Fylkesstyrene er positive til utredninger som innebærer flytting av oppgaver fra statlige organer til kommunene. Fylkesstyrene mener det ikke er behov for utredninger som innebærer flytting av oppgaver fra kommuner til fylkeskommuner.*
- *Fylkesstyrene etterlyser en vurdering av statlige oppgaver som utvalget har vurdert å overføre til regionalt nivå/fylkeskommune, men som ikke fremkommer av utvalgets anbefalinger.*

- *En viktig dimensjon ved barnevernets arbeid er tett og tverrfaglig samarbeid mellom ulike tjenester på lokalt nivå. Det er viktig at gjennomføring av reformen ikke svekker det lokale handlingsrommet for utvikling og tverrfaglig godt arbeid.*
- *Fylkesstyrene støtter forslaget om en økt eierandel for fylkeskommunene i innovasjon Norge og mener at fylkeskommunenes eierandel må være på mer enn 66 prosent og at fylkeskommunene bør ha mer enn 2/3 flertall.*
- *Organisering av de statlige virksomheter må ses i sammenheng de nye fylkeskommunene.*

Saksfremlegget til fylkesstyrene i BTV fremgår av vedlegg til kommunestyresaken.

KS Hovedstyre hadde saken til behandling i møte 19.03.18 19 og fattet slikt vedtak:

«Administrasjonen gis fullmakt til å innlevere høringsuttalelse om rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene, basert på følgende hovedprinsipper og konklusjoner:

- 1. KS er i all hovedsak enig i de prinsipper som ekspertutvalget har lagt til grunn for sine vurderinger i rapport om overføring av oppgaver, og mener at ekspertutvalgets forslag vil styrke demokratiet, desentralisere makt til det beste for innbyggerne, og føre til bedre og mer effektiv forvaltning av virkemidler.*
- 2. KS forutsetter en samlet vurdering av ekspertutvalgets forslag i Stortinget.*
- 3. KS støtter i all hovedsak de foreslåtte oppgaveoverføringene, og mener disse vil styrke fylkeskommunens mulighet til å bidra til positiv, regional, samfunnsutvikling. I tillegg vil KS bemerke følgende:*
 - Det forutsettes fullfinansiering av oppgavene som overføres til fylkeskommunene gjennom regionreformen.*
 - Dersom man skal operere med nasjonale institusjoner på kulturfeltet er det av avgjørende betydning at ikke samtlige av de omfattede institusjonene ligger i Oslo.*
 - En overføring av kommunens ansvar for barnevern til fylkeskommunene bør ikke utredes.*
 - KS støtter at det gjennomføres en utredning av fremtidig organisering av sykehusene hvor en av modellene som utredes er en overføring av ansvaret til fylkeskommunene.*
- 4. KS vil foreslå utredning av overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, c) øvrige oppgaver som krever samordning og d) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.*
- 5. KS ber om at det blir utredet å gi fylkeskommunene ansvaret for regional samordning som gjelder brann- og ulykkesberedskap.*
- 6. KS vil også understreke fylkeskommunens viktige ansvar for internasjonalisering. Dette samfunnskritiske området bør utredes nærmere.»*

Saksfremlegget til KS Hovedstyre fremgår av vedlegg til kommunestyresaken.

Hovedstyrets vedtak og det likelydende vedtaket i fylkesstyrene i BTV oppsummerer, etter rådmannens vurdering, på en god måte de momenter som også bør vektlegges i

en høringsuttalelse fra Nore og Uvdal kommune. Rådmannen foreslår derfor at Nore og Uvdal kommune i sin høringsuttalelse støtter disse høringsuttalelsene.

Rådmannens forslag til innstilling:

Nore og Uvdal kommune støtter de høringsuttalelser som er vedtatt av KS Hovedstyre og KS' fylkesstyre i Buskerud, Telemark og Vestfold.

Behandling Formannskap- 09.04.2018:

Rådmannens forslag til innstilling ble enstemmig vedtatt.

Innstilling Formannskap- 09.04.2018:

Nore og Uvdal kommune støtter de høringsuttalelser som er vedtatt av KS Hovedstyre og KS' fylkesstyre i Buskerud, Telemark og Vestfold.

Vedlegg:

- 1 Sak til KS Hovedstyre - Høring - Ekspertutvalgets rapport
- 2 Saksframlegg KS fylkesstyre - Ekspertutvalgets forslag til oppgaver nye fylkeskommuner

Saksframlegg

Dokumentnr.: 18/00398-12

Saksbehandler: Marte Malones

Dato: 09.03.2018

Sak nr.	Behandles av:	Møtedato
	Hovedstyret	19.03.2018

HØRING - EKSPERTUTVALGETS RAPPORT

Forslag til vedtak

Administrasjonen gis fullmakt til å innlevere høringsuttalelse om rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene, basert på følgende hovedprinsipper og konklusjoner:

1. KS er i all hovedsak enig i de prinsipper som ekspertutvalget har lagt til grunn for sine vurderinger i rapport om overføring av oppgaver, og mener at ekspertutvalgets forslag vil styrke demokratiet, desentralisere makt til det beste for innbyggerne, og føre til bedre og mer effektiv forvaltning av virkemidler.
2. KS støtter i all hovedsak de foreslåtte oppgaveoverføringene, og mener disse vil styrke fylkeskommunens mulighet til å bidra til positiv, regional, samfunnsutvikling. I tillegg vil KS bemerke følgende:
 - Det forutsettes fullfinansiering av oppgavene som overføres til fylkeskommunene gjennom regionreformen.
 - KS støtter ikke overføring av IMDis oppgaver på bosettingsfeltet.
 - Dersom man skal operere med nasjonale institusjoner på kulturfeltet er det av avgjørende betydning at ikke samtlige av de omfattede institusjonene ligger i Oslo.
 - En overføring av kommunens ansvar for barnevern til fylkeskommunene bør ikke utredes.
 - KS støtter at det gjennomføres en utredning av fremtidig organisering av sykehusene hvor en av modellene som utredes er en overføring av ansvaret til fylkeskommunene.
3. KS ønsker en samlet vurdering av ekspertutvalgets forslag i Stortinget.
4. KS vil foreslå utredning av overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, og c) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.

Saksframstilling

Rapporten «*Regionreform. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene*» er utarbeidet av et ekspertutvalg nedsatt av kommunal- og moderniseringsdepartementet våren 2017 som følge av anmodningsvedtak i Stortinget våren 2016. Utvalget har hatt som mandat å vurdere overføring av ytterligere oppgaver og ansvar fra staten til de nye fylkeskommunene, med oppmerksomhet mot ansvar, oppgaver og myndighet som støtter opp under fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle. Generalistkommuneprinsippet er lagt til grunn for arbeidet, og oppgavefordelingen bør i tillegg ivareta hensynet til brukerne, lokalt selvstyre og deltakelse, så vel som nasjonale mål.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt rapport fra ekspertutvalget ut på høring. Høringsfrist er satt til 09.05.18. Etter at Regjeringen har mottatt høringsuttalelsene vil departementene vurdere forslagene i rapporten. Eventuelle forslag som krever lov- eller forskriftsendring vil bli sendt på høring på ordinær måte, før de fremmes for Stortinget, mens forslag fra regjeringen som kun krever budsjettendringer vil bli fremmet for Stortinget i den ordinære budsjettprosessen. Det bør også påpekes behovet for en samlet vurdering av ekspertutvalgets forslag i Stortinget.

Ekspertutvalget påpeker i rapporten at de har tolket Stortingets vedtak som et svar på to utfordringer:

- Selv etter første fase av kommunereformen er gjennomført vil det i Norge være mange små kommuner som vil ha utfordringer med å rekruttere og ivareta nok kompetanse, samt å gi fullverdige tjenester til sine innbyggere.
- Den betydelige veksten i, og oppdelingen av, den statlige forvaltningen de siste årene har ført til silotenkning og manglende koordinering på tvers.

På bakgrunn av særlig sistnevnte punkt utøves mye av dagens nasjonale politikk av ikke-folkevalgte organer, med de konsekvenser det har for befolkningens muligheter for å holde *noen* til ansvar gjennom valg for de beslutninger som er tatt. Dette er en demokratisk utfordring all den tid avveininger og prioriteringer mellom legitime mål og interesser er, og bør være, en politisk oppgave.

Samtidig utfordres fylkesdemokratiet av en relativt sett lavere interesse enn kommunedemokratiet og det nasjonale demokrati. Selv om dagens fylkeskommunale oppgaver i stor grad påvirker folks hverdag, og i seg selv er svært betydningsfulle, avspeiler de i liten grad de politiske konfliktdimensjonene i det norske samfunnet, noe som langt på veg forklarer den lavere interessen for deltakelse i fylkesdemokratiet.

Utvalget er av den oppfatning av løsningen på disse utfordringene er å styrke det regionale folkevalgte nivået. På denne måten vil en større del av det som i dag er administrativt utførte oppgaver underlegges folkevalgt kontroll, samtidig som man får samordnet og koordinert virkemidlene bedre enn i dag. Således er dette både en demokratireform og reform for bedre og mer effektiv styring.

Som basis for vurderingen av hvilke oppgaver som eventuelt kan overføres fylkeskommunen har utvalget videreutviklet Oppgavefordelingsutvalgets retningslinjer for fordeling av oppgaver mellom forvaltningsnivåene, og samtlige oppgaver vurderes etter disse fem retningslinjene:

1. Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning.
2. Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen.
3. Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer.
4. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre bør legges til samme forvaltningsorgan.
5. Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvar for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.

Utvalgets tilnærming er å styrke de oppgaver og roller som fylkeskommunene allerede har som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og som bindeledd i forvaltningen. I den sammenheng utpekes fem politikkkfelt hvor fylkeskommunen bør ha oppgaver og handlingsrom for å utøve sin rolle som samfunnsutvikler og sterk regional politisk aktør:

- Næring, kompetanse og integrering
- Samferdsel
- Klima, miljø og naturresurser
- Kultur og kulturminnevern
- Helse og levekår

På disse feltene foreslår ekspertutvalget store endringer som berører flere statlige institusjoner og tilskuddsordninger. Samlet innebærer forslaget en overføring av 24 milliarder kroner fra staten til fylkeskommunene, hvorav i underkant av 9 milliarder kroner er driftsmidler i de institusjonene som er foreslått nedlagt og overført fylkeskommunenes oppgaveportefølje.

Ekspertutvalget foreslår, som nevnt, å overføre oppgaver gruppert sammen i nær tilknytning til ansvarsområder som allerede ligger hos fylkeskommunen. Dette gjør seg gjeldende på alle de ovenfor nevnte oppgaveområder, men særlig på samferdselsfeltet vil fylkeskommunen med ekspertutvalgets forslag sitte igjen med et nærmest fullstendig ansvar. En oppgaveportefølje med gjennomgående ansvar på enkeltområder, og også på tilstøtende og relaterte områder, vil bedre forvaltningen. Et samlet ansvar forenkler samordning og man kan unngå at tiltak som virker logiske og gode i en sektor virker mot sin hensikt når man ser på helheten. Det bidrar også til at fylkeskommunen kan kalkulere med hvordan et tiltak rettet mot en problemstilling også påvirker andre problemstillinger på deres ansvarsområde. Kort forklart lar store og viktige samfunnsoppdrag seg vanskelig sektorvis kategoriseres, og jo større verktøykasse man har for å finne tiltak i, desto bedre og mer effektivt vil man kunne utføre dette oppdraget. Eksempelvis vil ekspertutvalgets forslag om overføring av ansvaret for introduksjonsprogrammets kompetansemål og tiltak gjøre fylkeskommunen i stand til å se sammenhenger mellom egen skolestruktur og ordninger for yrkesopplæring i tilknytning til integreringsarbeidet. Slike eksempler på positive synergier vil det bli flere av dersom ekspertutvalgets forslag tas til følge.

Norge er i dag et av verdens sterkeste og frieste demokratier, og nordmenn flest har stor grad av tillit til sine folkevalgte institusjoner. Den europeiske og internasjonale trenden med dalende tillit til politikere og politiske systemer er vi derimot ikke immune mot i Norge heller. En av de sikreste måtene et demokrati kan svekke seg selv, både reelt og oppfattet, er unnta beslutninger fra folkevalgt kontroll og ansvar. Dette gjelder særlig beslutninger som er gjenstand for avveininger og prioriteringer mellom ulike legitime mål og interesser – slike beslutninger hører hjemme i det folkevalgte domene. Over tid har nettopp slike beslutninger endt opp i ikke-folkevalgte, statlige, institusjoner. Det kan eksemplifiseres ved beslutninger om vern, hvor denne interessen står i kontrast til for eksempel et lokalt behov for areal til industri og bosetning. I så måte kan ekspertutvalgets forslag karakteriseres som et bidrag til å styrke demokratiet ved nettopp å foreslå at denne typen oppgaver overføres til et forvaltningsnivå som er underlagt direkte folkevalgt myndighet og kontroll - fylkeskommunen.

Selv om Norge i europeisk kontekst har en sterk sentralstat, særlig sett opp imot de store føderalstatene på kontinentet, har vi også store regionale og lokale forskjeller som har betydning for hvordan oppgaver løses mest effektivt. Dette gjør seg åpenbart gjeldende som bakgrunn for den sterke oppslutningen det norske kommunale selvstyret har, og også som bakgrunn for generalistkommuneprinsippet. Den som har skoen på vet best hvor den trykker.

Det vil likevel være slik at noen oppgaver krever større befolkningsgrunnlag, større fagmiljøer, samordning mellom større geografiske områder, enn kommunene kan bidra med. Effektivitetshensyn tilsier at kommunene ikke bør løse enkelte oppgaver. Dette gjelder særlig i et kommunelandskap med stor variasjon i folketall. I mange tilfeller vil en avveining mellom et slikt effektivitetshensyn som utelukker overføring til kommunene, og et nærhetsprinsipp som tilsier at oppgaver bør løses nærmere innbyggerne enn statlig nivå, tilsi at fylkeskommunen er det beste forvaltningsnivået. Staten har i mange tilfeller delegert slikt ansvar til regional stat, og særlig fylkesmannen. Ekspertutvalget foreslår nå å overføre mange av disse oppgavene til fylkeskommunene.

I så måte kan regionreformen, forutsatt en bred gjennomføring av ekspertutvalgets forslag, betegnes som en demokrati-, samordnings-, effektiviserings-, og nærhetsreform. I tillegg er det helt avgjørende å nevne at ekspertutvalgets forslag også styrker fylkeskommunenes rolle ovenfor kommunene, gjennom blant annet å legge nye momenter til veiledningsansvaret (for eksempel klimatilpasning). Her er det avgjørende å understreke at det er snakk om samarbeid og samspill, og ikke en plassering av fylkeskommunen som overordnet kommunen. Det er all grunn til å være våken for slike «overkommune»-effekter som følge av endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåer, og det vil eventuelt påpekes i en høringsuttalelse dersom de kan tenkes å oppstå.

Det er behov for den samme årvåkenheten når det gjelder arbeidstakerhensyn. Samtidig som det er forståelig at det oppstår usikkerhet blant ansatte hvis arbeidsplass foreslås underlagt et annet forvaltningsnivå, og dermed muligvis en annen type styring, er det viktig å understreke at fylkeskommunen er, og skal være, en god arbeidsgiver. Det må legges til rette for en god og ryddig prosess med så tidlige avklaringer som mulig, for på denne måten å vise forståelse for arbeidstakeres behov for trygghet. Fylkeskommunene er allerede i dag en stor kompetansearbeidsplass, med nye oppgaver kommer også behovet for ny kompetanse. Arbeidstakerhensynet må alltid være med i vurderingen, også når det gjelder ekspertutvalgets rapport.

Blant de viktigste og sterkeste effekter av ekspertutvalgets forslag til oppgaveoverføringer fremstår styrkingen av samfunnsutviklerrollen. Utvalget har gjennomgående foreslått overføring av oppgaver som bidrar til at fylkeskommunene mer konkret og målrettet kan påvirke samfunnsutviklingen i sitt nedslagsfelt. Dette kommer særlig tydelig frem i deres forslag knyttet til den regionale planleggingen. Regional planlegging er et verktøy, ikke et mål i seg selv. Ekspertutvalget er derimot helt tydelig på at dersom regional planlegging som verktøy skal ha den effekten på samfunnsutviklingen som ligger i fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle er to faktorer helt avgjørende. Først og fremst må fylkeskommunene ha de nødvendige virkemidlene for å oppnå sine mål. Dette løser ekspertutvalget gjennom forslag til betydelige oppgaveoverføringer. Sist, men ikke minst, må en stor og viktig aktør som staten ikke bare bidra til utarbeidelsen av planen, men også forplikte seg til å etterleve den. Dette er ekspertutvalgets viktigste, overordnede, strategiske grep.

Den totale effekten av ekspertutvalgets forslag er stor, både med tanke på antallet ansatte som blir berørt, så vel som økonomiske konsekvenser. Også her har utvalget gjort seg noen vurderinger. Utvalget mener fylkeskommunen i hovedsak bør finansieres av skatteinntekter og rammetilskudd. Dette legger til rette for politiske prioriteringer, basert blant annet på en inngående kjennskap til lokale behov. Frie inntekter understøtter fylkeskommunens rolle som demokratisk organ, og deres samfunnsutviklerrolle. I tillegg bidrar det til forenkling og effektivisering gjennom å kreve mindre rapportering. Utover dette påpeker utvalget at det kan være behov for øremerkede tilskudd i enkelte tilfeller hvor det gjelder særlige nasjonale hensyn, og at fylkeskommunene skal forvalte tilskuddsmidler hvor de selv kan tilpasse disse til regionale forhold.

For øvrig sier utvalget lite om hvordan finansieringsprinsippene skal være, og dette ligger da heller ikke til mandatet. I mandatet fremgår det at rammestyring (økonomisk og juridisk) bør legges til grunn ved overføring av nye oppgaver til fylkeskommunene. Utvalgets utgangspunkt har vært at overføringen av oppgaver skal bidra til bl.a. mer effektiv ressursbruk.

Videre sier utvalget at dette forutsetter finansieringsmodeller som legger til rette for lokale prioriteringer, og i prinsippet vil dette være modeller basert på rammeoverføringer.

Nærmere konkretisering av finansieringsprinsippene for de nye oppgavene må forutsettes å bli en del av arbeidet med inntektssystemet som KMD har igangsatt frem mot 2020. Det vil likevel være viktig å påpeke behovet for fullfinansiering av overførte oppgaver, og at en eventuell effektiviseringsgevinst ikke skal tas ut av rammen, men være et incentiv for godt fylkeskommunalt arbeid.

Etter en faglig gjennomgang vurderes ekspertutvalgets forslag som i hovedsak gode og velbegrunnede, men det er likevel behov for noen påpekninger/forslag til endringer. Konkretisering av disse følger.

På integrasjonsfeltet foreslår utvalget overføring av store deler av de oppgavene som i dag ligger til IMDi. En overføring av IMDis oppgaver knyttet til kvalifisering vil ha positive ringvirkninger for muligheten til å se synergier opp imot fylkeskommunens opplæringstilbud. Når det gjelder bosettingsarbeidet vil det derimot kunne oppstå utfordringer. IMDi forvalter bosettingsarbeidet som er en del av den nasjonale utlendingsforvaltningen. Endringer i ansvarsforholdene i arbeidet kan svekke samordningen i migrasjonsskjeden og koplingen til utlendingsforvaltningen. IMDis bosettingsarbeid inneholder flere koordinerings- og forvaltningsoppgaver knyttet til Utlendingsdirektoratet, UNE og BUFDIR, blant annet oppgavene ved uttak av overføringsflyktninger sammen med UDI, UNE og PST. Samarbeidet med UDI i bosettingsarbeidet, asylmottakene og integreringsmottakene, samt koordinering av bosetting, er nasjonale oppgaver. Det samme gjelder oppgaver knyttet til bosetting av enkelte grupper hvor man må ha en helhetlig vurdering for hele landet (enslige mindreårige, personer med atferd eller funksjonshemninger). Det er viktig å se hele landet under ett når bosettingskommune skal fastsettes, noe som tidligere var en svakhet da ansvaret lå under regionkontorene. Å innføre flere aktører i bosettingsarbeidet kan bidra til mer byråkrati og lengre beslutningslinjer. I tillegg kan man også risikere svekket beredskap ved svingninger i asylankomster. Ved en slik ordning vil fylkeskommunene sannsynligvis også måtte ta statens rolle i anmodningsarbeidet, og dermed ansvaret for at selve bosettingsbehovet dekkes. Dette vil stille fylkeskommunen i et overordnet forhold til kommunene. Det anbefales derfor ikke at IMDis oppgaver på bosettingsfeltet overføres til fylkeskommunene.

På kulturfeltet bør det oppfordres til en begrepsavklaring og til at man gjør et ytterligere arbeid på å definere institusjoners tilknytning. Selv om det ikke er noen motsetning mellom å være regionalt finansiert/eid og å være en del av nasjonal kulturpolitikk, bør det bemerkes at det ikke bør være noen automatikk i at en institusjon plassert utenfor Oslo ikke har noen nasjonal interesse, ei heller at institusjoner automatisk får denne merkelappen fordi de ligger i hovedstaden. Det må anerkjennes at flere av de store institusjonene utenfor Oslo, for eksempel i de andre store byene i Norge, har et like tungt og viktig nasjonalt oppdrag som institusjoner i Oslo. Like fullt virker det å være et behov for en gjennomgang av hvilke institusjoner som skal regnes som nasjonale, og dermed fullfinansieres over statsbudsjettet, slik at det som oppleves som en skjevfordeling ikke videreføres.

Det anbefales heller ikke at det utredes å overføre kommunenes ansvar for barnevern til fylkeskommunene. Barnevernet bør fortsatt være underlagt kommunal politisk styring, slik at det blir sett i sammenheng med kommunenes helhetlige ansvar for oppvekstmiljø og for tjenester til utsatte barn og familier.

Utvalget foreslår å vurdere sykehusenes organisering på nytt, og at en fylkeskommunal modell da bør inngå i vurderingen. Framtidig organisering av det statlige eierskapet av sykehusene er nylig vurdert av et offentlig utvalg, men overføring av ansvaret til fylkeskommunene inngikk ikke i mandatet til utvalget¹. I et faglig grunnlagsnotat til utvalget har professor ved avdeling for helseledelse og helseøkonomi på UiO, Terje P. Hagen (også leder av ekspertutvalget) likevel drøftet dette:

Dagens fylkeskommuner er for små til å styre sykehusene. En modell basert på 9-11 regioner kan klare det, men også denne modellen vil ha sterke og svake sider. Styrken vil være direkte folkevalgt styring og mulighetene til å variere skattesatsen til at eventuelle lokale ønsker om høyere tilbud reflekteres gjennom høyere beskatning. Svakheterne vil være at det må etableres overføringsordninger mellom regionene for å finansiere opp universitetssykehusene eller at universitetssykehusene eventuelt må gis særskilte tilskudd fra staten.

Ekspertutvalget er på sin side av den oppfatning at de nye fylkeskommunene i lys av sin størrelse vil kunne håndtere eierskapet til spesialisthelsetjenesten. Det er vanskelig å si noe om ønsket organisering av sykehusene på nåværende tidspunkt, men nettopp den løsningen som ekspertutvalget foreslår – en åpen utredning også av en overføring til det regionale nivået - fremstår som en god løsning.

Eksempler på ytterligere oppgaver finnes for eksempel på filmfeltet. Filmfeltet er ikke omtalt av ekspertutvalget, og det god grunn til å implementere de prinsipielle linjene utvalget har trukket opp også på dette feltet. Dette er allerede godt forankret som en regional oppgave, og de regionale filmsentrene er en godt utviklet infrastruktur. Filmsentrene er et godt eksempel på regionalpolitisk prioritering av et felt, og dette vil ved regionalisering kunne sees tettere i sammenheng med andre satsinger. I tråd med dette bør regionale filmsentre og -fond styrkes, og overta deler av filminstituttets midler. En etablert struktur med god kunnskap om bransjen og det regionale næringslivet vil på den måten utnyttes bedre. Et samarbeid mellom regionene vil styrke feltet ytterligere. Regional filmsatsing (kap. 334, post 73) burde derfor kunne overføres fylkeskommunene.

Lasse Hansen

Helge Eide

¹ NOU 2016: 25 Organisering og styring av spesialisthelsetjenesten – Hvordan bør statens eierskap innrettes fremover?

Saksframlegg

Dokumentnr.: 18/00305-8

Saksbehandler: Jan Erik Innvær

Dato: 15.02.2018

Sak nr.	Behandles av:	Møtedato
	Fylkesstyret i Vestfold	09.03.2018

EKSPERTUTVALGETS FORSLAG TIL OPPGAVER NYE FYLKESKOMMUNER

Forslag til vedtak

Fylkesstyret i Vestfold har disse kommentarene til ekspertutvalgets forslag:

-

Saksframstilling

Et ekspertutvalg ledet av professor Terje P. Hagen ved Universitetet i Oslo ble nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet våren 2017. Utvalget ble oppnevnt som følge av etanmodningsvedtak i Stortinget våren 2016. Utvalget har hatt som mandat å vurdere overføring av ytterligere oppgaver og ansvar fra staten til de nye fylkeskommunene, med oppmerksomhet mot ansvar, oppgaver og myndighet som støtter opp under fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle. Generalistkommuneprinsippet er lagt til grunn for arbeidet, samt at oppgavefordelingen bør ivareta hensynet til brukerne, lokalt selvstyre og deltakelse, samt nasjonale mål.

Ekspertutvalget la fram sin rapport 1.februar, og rapporten er nå sendt på høring.

Kort om utvalgets mandat og hovedpunkter i arbeidet:

Utvalget tolker Stortingets vedtak om regionreformen som et svar på to utfordringer. For det første har det de siste årene skjedd en betydelig vekst og oppdeling i den statlige forvaltningen, særlig i direktoratene og direktoratliknende enheter. Dette har gitt en sektorisert forvaltning med lavere grad av samordning enn ønskelig. For det andre vil mange kommuner etter første fase av kommunereformen fortsatt ha få innbyggere. Fylkeskommunene har et potensial til å forsterke sin rolle som partner og veileder for kommunene blant annet i form av fagkompetanse og som deltaker i kommunenes utviklings- og planarbeid.

Det er i tillegg en utfordring at fylkeskommunenes legitimitet, og interessen for fylkesdemokratiet, er noe lavere enn interessen for kommunedemokratiet og våre nasjonale demokratiske institusjoner. Dette har sammenheng med at fylkeskommunene har hatt få oppgaver som har avspeilet konflikt-dimensjonene i norsk politikk. Skal fylkeskommunen oppnå økt politisk oppmerksomhet, må de nye oppgavene i større grad enn tidligere reflektere sentrale politiske konflikt-dimensjoner og ha betydning for innbyggerne.

Utvalget har videreutviklet Oppgavefordelingsutvalgets retningslinjer for fordelingen av oppgaver mellom forvaltningsnivåene, og vurdert oppgaver og ansvar etter følgende fem retningslinjer:

1. Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning.
2. Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen.
3. Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer.

4. Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan.
5. Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning

Utvalget er enig med flertallet i Stortinget i at oppgavefordelingen må endres for å løse grunnleggende samfunnsutfordringer landet står overfor på en bedre måte enn i dag. Utgangspunktet for utvalgets vurderinger er derfor at overføring av oppgaver skal bidra til tydeligere ansvarsfordeling, mer effektiv ressursbruk og bedre tjenester til innbyggere og næringsliv.

Dagens samfunnsutfordringer er grense- og sektoroverskridende. Det stilles krav til omstilling i næringslivet, innovasjon i offentlig sektor, integrering, kutt i klimagassutslipp og tilpasning til nye klima- og miljøvilkår. Innbyggere og næringsliv har behov for tjenester og tilrettelegging fra flere forvaltningsnivåer og sektorer. Nasjonal, regional og lokal politikk og forvaltning må virke sammen. Å samle oppgaver i ett folkevalgt organ og én administrasjon, vil legge til rette for mer koordinert offentlig virkemiddel- og ressursbruk i forvaltningen.

Utvalget mener representativitet, deltakelse og åpenhet er grunnleggende demokratiske verdier som kan styrkes gjennom å flytte oppgaver fra staten til fylkeskommunen. Overføring av oppgaver fra stat til fylkeskommune vil bidra til at makten fordeles i samfunnet og til at interessen for fylkesdemokratiet kan styrkes. Fylkeskommunen må ha klart definerte oppgaver, og de veivalg fylkeskommunen gjør må ha relevans og konsekvenser for innbyggere og næringsliv.

Utvalget mener regionreformen og ny fylkesstruktur legger grunnlag for en substansiell oppgaveoverføring til fylkeskommunen. Regionreformen legger dermed grunnlag for at sentrale oppgaveområder for samfunnsutviklingen i ulike deler av landet bedre kan ses i sammenheng og underlegges politisk diskusjon nærmere de som berøres av prioriteringer og tiltak.

Nærmere om utvalgets forslag i det vedlagte sammendraget.

[HER kan du](#) se/lese presentasjonen som ble vist da utvalget la fram sin rapport.

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 16.02.2018
Arkiv : A22
Saksmappe : 2018/200
Avd. : Skole, barnehage og kultur
Saksbehandler : Merethe Rød Knudsen

Endring av vedtekter for skolefritidsordningen (SFO)

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Hovedutvalg livsløp og kultur	19.04.2018	8/18
Kommunestyret	23.04.2018	35/18

Saken gjelder:

Endring av minimumsantall deltakere på SFO i skolens sommerferie (§ 16), samt endring av opptaksperiode (§ 12).

Fakta:

Saken viser til utredningstiltak O-5 i omstillingsprosjektet; Kostnadseffektiv drift av SFO i skoleferiene. I Handlingsprogram 2018 – 2021, årsbudsjett 2018 (K-sak 96/17) er tiltaket beskrevet: *Utgifter til bemanningen er på et minimum og langt lavere enn mange andre kommuner. Årsaken til dette er at vi i motsetning til flere kommuner ikke har krav om pedagogisk kompetanse i SFO. For ytterligere innsparing må vedtektene § 16 (k-sak 49/14) om tilbud i juni og aug. uansett antall barn oppheves, kan ev. settes til minimum 7 påmeldte. Egen sak om dette fremmes til politisk behandling.*

Samtidig er det ønskelig å endre opptaksperioden til å gjelde fram til eleven begynner i 5 klasse.

Forslag til endring av vedtekter har vært ute på høring i skolenes samarbeidsutvalg (SU) med frist 23.03.17. SU ved Rødberg skole og foreldrenes arbeidsutvalg (FAU) ved Uvdal skole har levert høringsuttalelse.

Høringsuttalelsene omhandler § 12 Opptakskriterier, § 13 Oppsigelse og § 16 Åpningstider.

Rådmannens vurdering:

§ 12 Opptaksperiode

Til nå har foresatte måttet søke hvert år, og skolene har fattet vedtak om plass for ett år om gangen. Ved å endre opptaksperioden vil foresatte få vedtak om plass ut 4. klasse (jf. opplæringslovens § 13-7, som stiller krav om SFO-tilbud til og med 4. trinn), og vil bare måtte søke om endring av omfang hvis nødvendig, samt si opp plassen hvis de ikke lenger har behov for SFO. Bakgrunnen for endringen er at kommunen nå har fått et nytt administrativt system for SFO som forenkler søknadsprosessen gjennom digitale løsninger i kontakten hjem-SFO. Løsningen legger opp til et mer fleksibelt og brukervennlig system som vil erstatte papirskjemaene som til nå er brukt.

Begge høringsuttalelsene støtter forslaget til endring.

§ 13 Oppsigelse

Nytt administrativt system forenkler dialogen mellom foresatte og skolen/SFO, teksten endres fra «skriftlig» til «digitalt».

Begge høringsuttalelsene støtter forslaget til endring.

§ 16 Åpningstider

I gjeldende vedtekter, § 16 Åpningstider, står det:

- *Daglig og årlig åpningstid blir fastsatt av rektor ved den enkelte skole ut fra behov og tildelt budsjett.*
- *Det må minst være minst 7 deltakere pr skole om det skal holdes åpent.*
- *SFO-tilbudet holdes minimum åpent i skoleåret (38 uker), jf. Vedtatt skolerute.*
- *Ved behov holdes SFO åpent i skolens ferie og på fridager. Til slike dager gjelder bindende påmelding innen fastsatt frist.*
- *Samarbeid med andre skolefritidsordninger og barnehager i kommunen kan være aktuelt for å kunne gi tilbud.*
- *SFO skal tilbys i skolens sommerferie (bortsett fra juli) uavhengig av antall påmeldte barn. Tilbudet samles på den skolen som har flest påmeldte deltakere.*

Tiltaket i omstillingsprosjektet la opp til en vurdering av om tilbudet om SFO i skolens sommerferie skal opprettholdes uavhengig av antall barn som benytter tilbudet, alternativt sette minimumsgrense på 7 påmeldte.

Begge høringsuttalelsene ønsker at tilbudet opprettholdes. En uttalelse støtter forslaget om minimumsgrense på 7 påmeldte barn, den andre synes tallet er for høyt.

Vedlagt er en oversikt over deltakelse i SFO fra juni 2015 til og med august 2017.

Tallene viser relativt liten oppslutning i skolens ferier. Erfaring viser at det ofte meldes på flere deltakere enn de som faktisk benytter seg av tilbudet. Å sette et minimumstall for antall påmeldte vil gi innsparing på dager med liten påmelding.

Høringsuttalelse fra FAU i Uvdal fremmer også ønske om å styrke tilbudet på den skolen elevene går for å stimulere til økt oppslutning. Primært ønskes det SFO-tilbud på begge skolene. Hvis det blir aktuelt med samarbeid mellom SFO'ene påpekes viktigheten av å møte kjente personer.

Trivsel for de elevene som skal være på SFO disse dagene bør vektlegges. Det kan være flere faktorer som kan bidra til trygghet og trivsel på SFO i feriene.

Vi bor i en liten kommune, og barn og voksne møtes på tvers av skolegrensene gjennom idretts-, fritids- og kulturtilbud fra barna er små. De fleste barna i skolealder har vært i hverandres barnehager og skoleområder gjennom samarbeid mellom enhetene. For de fleste kan dette være «godt nok» til å føle seg trygge, selv om SFO-tilbud blir gitt på den andre skolen enn den de går på til vanlig. For noen kan SFO-tilbud på et annet sted med «nye» aktiviteter, leker og utstyr være spennende. For andre vil det kanskje være avgjørende med en kjent medelev eller voksen fra egen skole/SFO.

Etter en samlet vurdering foreslås tilbud om SFO i skolens sommerferie opprettholdt med minimumsgrense på 7 elever. Tilbudet samles på den skolen med flest påmeldte. Ved å samle tilbudet øker en sannsynligheten for å nå minimumsgrensen, ivaretar dermed tilbudet for elever og foresatte, og øker sannsynligheten for kvalitet i tilbudet og trivsel for elevene.

Skolene oppfordres til tidlig informasjon til foresatte om tilbud og påmelding, og god planlegging mellom skolene for å ivareta deltakernes behov for trygghet og trivsel.

Rådmannens forslag til innstilling:

Vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i Nore og Uvdal vedtas med endringer slik vedlegg 4 viser, og gjøres gjeldende fra 01.08.18.

Behandling Hovedutvalg livsløp og kultur- 19.04.2018:

Kåre Gunnar Bergstøl (Sp) fremmet forslag:

§ 16 i vedtektene, siste strekpunkt:

«SFO skal tilbys i skolenes sommerferie(bortsett fra juli) uavhengig av antall påmeldte barn. Tilbudet samles fortrinnsvis på Rødberg ved få påmeldte.»

Bergstøls tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Deretter ble rådmannens forslag til innstilling også enstemmig vedtatt.

Innstilling Hovedutvalg livsløp og kultur- 19.04.2018:

Vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i Nore og Uvdal vedtas med endringer slik vedlegg 4 viser samt tillegget vedtatt i hovedutvalget for livsløp og kultur 19.04.2018, og gjøres gjeldende fra 01.08.18.

Vedlegg:

- 1 Uttalelse fra FAU Uvdal skole til endring av vedtekter for skolefritidsordningen
- 2 Uttalelse fra SU ved Rødberg skole til endring av vedtekter for skolefritidsordningen
- 3 Vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) med forslag til endringer
- 4 Oversikt over deltakelse SFO i sommerferie 2015-2017

Fra: Merethe Rød-Knudsen (merethe.rod.knudsen@nore-og-uvdal.kommune.no)

Sendt: 23.03.2018 15:52:58

Til: Postmottak Nore og Uvdal

Kopi:

Emne: VS: Høring endringer vedtekter SFO

Vedlegg:

[Til registrering i sak 18/200.](#)

[Uttalelse fra FAU Uvdal skole.](#)

Merethe☺

Fra: Kirsten Gjestemoen Hovda

Sendt: 23. mars 2018 14:36

Til: Merethe Rød-Knudsen

Emne: VS: Høring endringer vedtekter SFO

[Og her kommer innspill fra FAU ved Uvdal skole.](#)

Kirsten

Fra: Elin Halland Simensen [<mailto:elin@tmsimensen.no>]

Sendt: 23. mars 2018 14:30

Til: Kirsten Gjestemoen Hovda

Kopi: Lars Erling Granhaug

Emne: VS: Høring endringer vedtekter SFO

Hei Kirsten,

Videre sender e-post jeg sendte Lars i går kveld og som ikke har kommet fram. Håper ikke det er for seint med innspill i denne viktige saken.

Med vennlig hilsen

Elin Halland Simensen

Emne: Høring endringer vedtekter SFO

Hei Lars,

FAU har diskutert høringsforslaget og vi fremmer følgende forslag:

FAU ved Uvdal skole ønsker at SFO-tilbudet opprettholdes i juni og august. Vi mener at minimumsgrense på 7 barn er for mange. Vi mener også det er viktig at tilbudet styrkes på den skolen ungene går. Vi tror det vil medføre økt bruk og oppslutning. Vi går sterkt imot forslaget om å svekke dagens tilbud.

Aller helst ønsker vi at tilbudet gis på den skolen ungene går, men om ikke det går så er det viktig at det er med en ansatt fra hver av SFOene slik at ungene møter kjente og trygge personer. Vi antar at dette vil være med å bidra til at det blir flere deltagere fra begge skolene.

Det er avgjørende at foreldre får god informasjon om tilbudet som gis i feriene. Hvis det også da markedsføres at det vil være med ansatte fra begge SFOene tror vi det vil bidra til flere deltagere.

Vi synes det er et godt forslag at søknadsrutinene endres slik at det kun er nødvendig å søke en gang.

Hilsen Elin

RØDBERG SKOLE

1. -10.klasse,
Syljerudvegen 9, 3630 RØDBERG

Hovedutvalg for livsløp og kultur
3630 RØDBERG

Deres ref.

Vår ref.
89/18/THB

Sted/dato
Rødberg .21.03.18

HØRINGSUTTALELSE FRA SAMARBEIDSUTVALGET VED RØDBERG SKOLE VEDR. ENDRING AV VEDTEKTER FOR SKOLEFRITIDSORDNINGA (SFO) – HØRING.

Samarbeidsutvalget ved Rødberg skole støtter følgende forslag:

- Minimumsgrensa settes til 7 påmeldte barn (§ 16).
- Opptaksperioden skal gjelde fram til og med 4. klasse (§ 12).
- Oppsigelse endres fra skriftlig til digitalt (§13).

Hilsen
Rune Tollefsen
Leder

Torunn-Helene Bakka
Sekretær/rektor

Vedtekter for skolefritidsordningen (SFO) i Nore og Uvdal

~~Gjeldende fra 01.09.2014~~Gjeldende fra
01.08.2018

Vedtatt i kommunestyremøte den 30.11.98, sak 074/98
med endringer i kommunestyremøte 27.03.00, sak 13/00,
16.09.02, sak 51/02 og 20.10.14, sak 49/14.

§ 1 Eierforhold

Nore og Uvdal kommune er eier av de kommunale skolefritidsordningene.

§ 2 Vedtekter og retningslinjer

Drift av kommunale skolefritidsordninger er hjemlet i Opplæringsloven § 13-7 med tilhørende forskrift § 12-1, samt kapittel 9a i Opplæringsloven.

SFO drives etter regler for tildeling av statstilskudd og de vedtekter og retningslinjer som Kommunestyret vedtar.

§ 3 Definisjon og formål

Skolefritidsordningen skal legge til rette for tilsyn, omsorg og lek for barn på småskoletrinnet og for barn med funksjonsnedsettelse på småskole- og mellomtrinnet.

Innholdet og virksomheten skal preges av barnas behov for lek, kultur- og fritidsaktiviteter og sosial læring.

SFO drives i tråd med kommunale mål.

§ 4 Årsplan/virksomhetsplan

Faglig og administrativ leder av SFO har ansvaret for at det utarbeides en årsplan/virksomhetsplan for skolefritidstilbudet. Planen skal beskrive mål og innhold i SFO- tilbudet.

§ 5 Ansvarlig styringsorgan

Hovedutvalg for livsløp og kultur er ansvarlig styringsorgan.

§ 6 Styring og ledelse

- Skolefritidsordningen er administrativt underlagt fagavdeling for skole, barnehage og kultur.
- Rektor er daglig leder og har det overordna faglige og administrative ansvaret for ordningen ved den enkelte skole.
- Foreldre som har barn i SFO er medlemmer av grunnskolens foreldreråd.
- Skolefritidsordningen er saksområde i foreldrerådet og i foreldrerådets arbeidsutvalg.
- I foreldrerådets arbeidsutvalg skal minst ett av medlemmene ha barn i SFO.
- Samarbeidsutvalget ved den enkelte skole er styre for SFO. Dersom ingen av foreldrerepresentantene som velges i samarbeidsutvalget har barn i SFO, skal en fra foreldrerådets arbeidsutvalg som har barn i SFO møte med tale- og forslagsrett i saker som gjelder SFO.
- Daglig leder har møte- og talerett i skolens samarbeidsutvalg.

§ 7 Bemanning

- I tillegg til faglig og administrativ ledelse bør SFO bemannes med minst en voksen pr. 10 barn. Det skal tilsettes et personale som samlet sett kan gi barna et godt tilbud i samsvar med formålet med SFO.
- Ved inntak av barn med funksjonsnedsettelse som etter sakkyndig vurdering trenger et spesielt tilrettelagt opplegg i SFO, bør en styrking av bemanningen vurderes.
- Det stilles kompetansekrav for faglig og administrativ leder (rektor).
- For øvrig personell stilles det i utgangspunktet krav om relevant utdanning for arbeid med barn.
- Ved særskilte behov i barnegruppa bør tilsetting av personer med spesiell kompetanse vurderes.
- Med unntak av faglig og administrativ leder (rektor), tilsettes det øvrige personell på kommunale vilkår.

§ 8 Taushetsplikt

Ansatte i SFO har taushetsplikt etter reglene i Forvaltningsloven §§ 13 – 13f.

§ 9 Politiattest

De som skal arbeide i SFO må legge fram tilfredsstillende politiattest etter § 39 i Politiregisterloven, jf. § 10-9 i Opplæringsloven.

§ 10 Opptaksmyndighet

- Opptak til SFO foretas administrativt av rektor ved den enkelte skole.
- Melding om opptak sendes fagavdeling for skole, barnehage og kultur.
- Avgjørelse om opptak kan av søker påklages til rådmannen v/fagavdeling for skole, barnehage og kultur.
- Klagefristen er 3 uker.
- Klagen må sendes skriftlig og begrunnes.

§ 11 Opptakskriterier

- a) Som hovedregel vil alle som søker SFO gis plass.
- b) Ved avvik fra hovedregel, gjelder disse kriterier for prioritering:
 1. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn som etter sakkyndig vurdering har særlig utbytte av plass i SFO.
 2. Prioritering etter alder, de yngste først.

§ 12 Opptaksperiode

- Opptaksperioden gjelder for ett skoleår til eleven begynner i 5.klasse.
- Hovedopptaket skjer på våren og søknadsfrist settes til 1. april.
- Søknadsfristen blir kunngjort ved oppslag og annen informasjon fra den enkelte skole.
- Skolen utarbeider og legger ut søknadsskjema ved den enkelte skole.

§ 13 Oppsigelse

- Bare i spesielle tilfeller gis det mulighet for endring av SFO-tilbud i løpet av skoleåret.
- Oppsigelsestid er 2 måneder og gjelder fra den 1. i måneden etter oppsigelsestidspunktet.
- Oppsigelse skjer skriftlig og sendes rektor digitalt via kommunens portal.
- Rektor kan i spesielle tilfeller gi dispensasjon fra regelen om 2 måneders oppsigelsestid.
- Kommunen har rett til å si opp plassen ved dårlig utnyttelse, endring av opptakskriterier og ved evt. omlegging/nedleggelse av skolefritidsordninger.

§ 14 Foreldrebetaling

- Det betales for opphold etter betalingssatser og retningslinjer for betaling vedtatt av kommunestyret. Endring av betalingssatser gjelder fra 1. januar. Ved større endringer av betalingssatser eller oppholdstid, skal foreldrene varsles samtidig som forslaget legges ut på høring.
- Dersom SFO-plassen ikke er betalt seinest 1 måned etter fastsatt betalingsfrist, vil barnet miste plassen.
- Ved for sen henting påløper ekstra betaling for hvert påbegynte 15 min etter sats vedtatt av kommunestyret.

§ 15 Måltid

Den enkelte skolefritidsordning skal daglig tilby måltid mot foreldrebetaling. Organisering avgjøres ved den enkelte skole.

§ 16 Åpningstider

- Daglig og årlig åpningstid blir fastsatt av rektor ved den enkelte skole ut fra behov og tildelt budsjett.
- Det må minst være minst 7 deltakere pr skole om det skal holdes åpent.
- SFO-tilbudet holdes minimum åpent i skoleåret (38 uker), jf. Vedtatt skolerute.
- Ved behov holdes SFO åpent i skolens ferie og på fridager. Til slike dager gjelder bindende påmelding innen fastsatt frist.
- Samarbeid med andre skolefritidsordninger og barnehager i kommunen kan være aktuelt for å kunne gi tilbud.
- SFO skal tilbys i skolens sommerferie (bortsett fra juli) ~~uavhengig av antall~~ med minimum 7 påmeldte barn. Tilbudet samles på den skolen som har flest påmeldte deltakere.

§ 17 Skolefritidsordningens leke- og oppholdsareal

Arealene inne og ute skal være egnet og tilpasset formålet, og den aktivitet som drives. Det skal tas hensyn til barnas alder og funksjonsnivå.

Barna skal ha muligheter for varierte aktiviteter i trygge omgivelser.

1. Lokaler

Skolens lokaler og andre lokaler som skolen benytter, stilles til disposisjon for SFO.

2. Uteområdet

Skolens uteområde stilles til disposisjon for SFO.

§ 18 Forsikring

Barna i SFO er forsikret i henhold til Folketrygdlov og kommunal forsikringsordning.

§ 19 Godkjenningsmyndighet

Hovedutvalg for livsløp og kultur er godkjenningsmyndighet ved godkjenninger av skolefritidsordninger.

§ 20 Endring av vedtekter

Endringer/godkjenning av vedtektene foretas av Kommunestyret etter innstilling fra Hovedutvalg for livsløp og kultur.

OVERSIKT OVER DELTAKELSE I SFO FRA JUNI 2015 – AUGUST 2017

2015

Juni	man 22.	tirs 23.	ons 24.	tors 25.	fre 26.	man 29.	tirs 30.
	2	4	4	4	4	2	2

August	man 3.	tirs 4.	ons 5.	tors 6.	fre 7.	man 10.	tirs 11.	ons 12.	tors 13.	fre 14.	man 17.	tirs 18.
	1	1	1	1	1	4	3	4	5	5	3	6

2016

Juni	ons 22.	tors 23.	fre 24.	man 27.	tirs 28.	ons 29.	tors 30.
	1	4	3	0	2	1	2

August	man 1.	tirs 2.	ons 3.	tors 4.	fre 5.	man 8.	tirs 9.	ons 10.	tors 11.	fre 12.	man 15.
	0	2	0	2	0	2	5	3	5	4	3

2017

Juni	ons 21.	tors 22.	fre 23.	man 26.	tirs 27.	ons 28.	tors 29.	fre 30.
	7	5	4	7	7	6	5	0

August	tirs 1.	ons 2.	tors 3.	fre 4.	man 7.	tirs 8.	ons 9.	tors 10.	fre 11.	man 14.	tirs 15.	ons 16.	tors 17.	fre 18.
	4	2	4	1	3	7	4	6	3	6	0	7	8	7

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 05.04.2018
Arkiv : A10
Saksmappe : 2007/751
Avd. : Skole, barnehage og kultur
Saksbehandler : Merethe Rød Knudsen

Endring av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Hovedutvalg livsløp og kultur	19.04.2018	7/18
Kommunestyret	23.04.2018	36/18

Saken gjelder:

Endring av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal.

Fakta:

Vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal har vært på to høringsrunder i forbindelse med ny rammeplan for barnehagen og vedtatte endringer i barnehageloven.

I tillegg til lovendringer og nødvendige justeringer i dokumentet, ble innsparingsforslag fra omstillingsprosjektet *Nore og Uvdal for fremtiden* tatt med i endringsforslagene på første høringsrunde. Samtlige høringsuttalelser ble videreformidlet til kommunestyrerepresentantene før Kommunestyrets behandling av budsjetttrammer for 2018.

Høringsdokumentet som ble sendt ut på andre gangs høring var endret i tråd med budsjettvedtak i Kommunestyret (K-sak 96/2017), innspill fra samarbeidsutvalg (SU) og foreldreråd, samt styernes faglige vurderinger.

Etter høringsfristens utløp har det kommet inn uttalelser fra SU i Nore barnehage, SU i Uvdal barnehage og SU i Rødberg/Tunhovd barnehage. I tillegg har foreldrerådet og personalet ved Uvdal barnehage gitt høringsuttalelser direkte.

Det er kommet innspill på punktene 5 *Tilsatte*, 7 *Opptakskriterier*, 9 *Åpningstider/ferie/oppholdstid* og 10 *Betalingssatser*. I tillegg er det noen kommentarer knyttet til redaksjonelle endringer i dokumentet.

Rådmannens vurdering:

Punkt 2B *Barnehagens formål og innhold* og 3 *Barns rett til medvirkning*

Det er gjort redaksjonelle endringer for å ivareta føringer i lov og forskrifter.

Punkt 4 *Samarbeid mellom hjem og barnehage*

Det er endret på rekkefølgen slik at det jevnlige og generelle samarbeidet settes først, og er noe mer utdypet enn dagens punkt 4C.

Punkt 5 *Tilsatte*

Avsnittene er tilpasset endringer i loven. I tillegg er det framsatt ønske om at krav til politiattest synliggjøres i vedtektene.

Punkt 7 *Opptakskriterier*

Det var i høringsdokumentet foreslått at andre avsnitt skulle lyde: «Barnehagene tilbyr 3-5 dagers barnehageplass.» Høringsuttalelser viser at det er et ønske om å opprettholde muligheten for 2 dagers plass, ev. fram til barnet fyller to år for å ha mulighet til å benytte kontantstøtte. 2 dagers tilbud foreslås opprettholdt, men med mulighet for at styrer i søknadsprosessen kan anbefale foresatte å vurdere flere dager ut fra en faglig vurdering.

Punkt 9 *Åpningstider/ferier/oppholdstid*

Høringsdokumentet la opp til stenging av barnehagene julaften, nyttårsaften og ukedagene mellom, samt ukedagene mellom palmesøndag og skjærtorsdag.

Barnehagene har siden 2015 holdt stengt julaften, nyttårsaften og onsdag før skjærtorsdag. Dette er vedtatt i hovedutvalg for livsløp og kultur ved behandling av barnehageruta det enkelte år. Bakgrunnen for å utvide periodene til å omfatte romjula og ukedagene i påskeuka kom som forslag etter at styrerne i de kommunale barnehagene ble pålagt å se på alternativer for kostnadseffektiv drift av barnehagene.

Forslaget om å holde stengt omtalte perioder ble begrunnet med å kunne pålegge ansatte å ta ut ferie og avspasering og dermed redusere behovet for vikarbruk ellers i året når barnegruppa er fulltallig. Tradisjonelt har flesteparten av barna fri disse dagene, så forslaget rammer på denne måten en mindre gruppe. Forslaget oppleves derimot lite brukervennlig for de foresatte som har behov for barnehage tilbud. For personalet vil forslaget bety reduserte muligheter til å kunne ta ut ferie og avspasering på andre tidspunkt i året. Høringsuttalelser bekrefter disse momentene. Pålagt avspasering/avtalt feriefritid bryter ikke med arbeidsmiljøloven og ferielovens bestemmelser, men begrenser den fleksibiliteten ansatte nå opplever.

Høringsuttalelsene stiller spørsmål ved foreldrebetalingen hvis barnehagene stenger flere dager enn hva som til nå er praktisert. Antall stengte dager i romjul og påske vil variere fra år til år, men kan maksimalt bli 6 hele dager. Foreldreutvalget for barnehager (FUB) omtaler på sine nettsider foreldrebetaling i forbindelse med feriestengte barnehager. De viser til barnehageloven § 7 og barnehageeiers plikt til vedtektsfestede åpningstider. Slik de tolker bestemmelsen (...) *er det først dersom*

barnehagen er stengt utover det som er fastsatt i vedtektene foreldrene kan kreve reduksjon i betalingen.

Første høringsrunde inneholdt forslag om to uker sommerstengt barnehage i juli. Høringsuttalelsene var også her delt, men med flertall for ikke å stenge. Sommerstengt barnehage to uker i slutten av juli ble derfor fjernet til andre høringsrunde. Siste avsnitt i punkt 9 i vedtektene åpner likevel for å kunne holde stengt hvis det er en mulighet for det, alternativt samarbeid barnehagene imellom.

Det er fremmet forslag om å tilføye at det ved samarbeid mellom barnehagene i ferieperiodene skal være med en voksen fra «barnets» barnehage. Dette vil selvfølgelig tilstrebes i planleggingen, og synes ikke nødvendig at fremgår i vedtektene.

Reduksjon i utgifter ved å stenge barnehager i romjula og ukedagene mellom palmesøndag og skjærtorsdag er anslått til kr 50 000-75 000. Innsparingen må sees opp mot ulemperne for brukerne. Slik ordningen er nå, får mange av de ansatte ta ut ferie og avspasering disse dagene da antall barn som faktisk er i barnehagen er relativt få. For å få maksimal utnyttelse uten å måtte stenge, bør det i dialogen mellom hjem og barnehage kunne oppfordres til å vurdere det reelle behovet for barnehageplass disse dagene. Tradisjonelt meldes det på flere barn enn de som faktisk kommer, noe som fører til større bemanning enn nødvendig. I tillegg åpner vedtektene for samarbeid mellom barnehagene i feriestengte perioder.

Ved å opprettholde åpen barnehage i romjula og ukedagene mellom palmesøndag og skjærtorsdag, og oppfordre til god dialog mellom hjem og barnehage om disse dagene, vil det være potensiale for kostnadseffektiv drift uten at det går på bekostning av brukervennlighet for foresatte og fleksibel arbeidssituasjon for de ansatte.

Ut fra en samlet vurdering foreslås endringer i vedtektene slik det fremgår av vedlegg til saken. Rådmannen mener imidlertid at de ulemper som vil være en følge av å holde barnehagene stengt i jul og påske, på sikt må ses i sammenheng med de økonomiske utfordringer kommunen står overfor og de tiltak som samlet sett vil være nødvendig å gjennomføre i årene fremover for å opprettholde balansen mellom inntekter og utgifter i budsjettet. Rådmannen vil derfor understreke at det kan bli behov for å vurdere spørsmålet om reduserte åpningstider på nytt og da i lys av det omstillingsbehov kommunen samlet sett vil ha i årene fremover.

Rådmannens forslag til innstilling:

Endringer i Vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal vedtas og gjøres gjeldende fra 01.08.18.

Behandling Hovedutvalg livsløp og kultur- 19.04.2018:

Kåre Gunnar Bergstøl (Sp) fremmet følgende tilleggsforslag:

Punkt 9: Tillegg siste avsnitt:

«Ved samling i en barnehage forutsettes det at det er med personell fra «egen» barnehage.»

Tilleggspunktet ble enstemmig vedtatt, deretter ble hele forslaget med tillegget enstemmig vedtatt.

Innstilling Hovedutvalg livsløp og kultur- 19.04.2018:

Endringer i Vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal vedtas med tillegget i punkt 9 vedtatt i hovedutvalget for livsløp og kultur 19.04.2018 og gjøres gjeldende fra 01.08.18.

Vedlegg

- 1 Uttalelse til endringer av vedtekter for kommunale barnehager
- 2 Uttalelse til endringer av vedtekter for kommunale barnehager
- 3 Uttalelse til endringer av vedtekter for kommunale barnehager
- 4 Uttalelse til endringer av vedtekter for kommunale barnehager
- 5 Uttalelse til endringer av vedtekter for kommunale barnehager
- 6 Vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal - forslag til endringer 2018

Andre dokumenter ikke vedlagt saken:

1. Sammenstilling etter første høringsrunde; oversikt over forslag til endringer og høringsuttalelser fra SU i Nore, Rødberg, Tunhovd og Uvdal barnehage, og innspill fra foreldrerådene.
2. Barnehageloven
3. Rammeplan for barnehagen

**Referat fra møte i samarbeidsutvalget i Nore barnehage
onsdag 21.03 kl. 11.30-14.00.**

Til stede

Maren Løytegård, foreldrerepresentant
Anne Torun Heggelien, personalrepresentant
Henning Heiderby, eierrepresentant
Sekretær: Bente Gunn Haug

Saker:

1/2018: ORIENTERINGSSAKER

- Nore barnehage, nybygg og oppgradering
 - Tegninger
 - Funksjonsbeskrivelse, barnehagens innspill
 - Overflytting til Nore skole

2/2018: HØRINGER

- **Høring: Endring av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal –
høringsrunde 2**

SU støtter kommunens høringsuttalelse, men har noen innspill:

- 7. Opptakskriterier
 - «Barnehagene tilbyr 3-5 dagers barnehageplass»
Innspill: Barn kan tilbys 2 dagers tilbud fram til barnet fyller 2 år.
(For å ivareta muligheten til å motta halv kontantstøtte)
 - «Opptaket foretas etter følgende kriterier:»
Innspill: Nytt punkt 6. Tilstrebe at alle barn skal få plass i barnehage i sitt nærmiljø dersom det er ønske om det.
- 9. Åpningstider / ferier / oppholdstid
 - Den 4. ferieuuka barn må ta ut i løpet av barnehageåret styres til jul og påske.
 - Det skal tilstrebes at det holdes åpent i den barnehagen der barnet allerede går hvis det er mulighet for det
 - Ved samarbeid mellom barnehager, bør det være med en fra personalet dersom tilbudet gis i en annen barnehage
- 9. Politiattest
 - Det ønskes inn et punkt om dette slik at alle foreldre ser det
- **Barnehageruta 2017/2018:**
 - Planleggingsdag november flyttes til inneklemmt dag i mai
 - I barnehageruta presiseres at det er mulighet til å søke om plass i jul og påske

Nore 21.03.2018
Bente Gunn Haug

Styrer

**SÆRUTSKRIFT FRA MØTE I SAMARBEIDSUTVALGET I RØDBERG
BARNEHAGE ONSDAG 21.03.2018**

Tid: Kl. 18.00

Sted: Rødberg barnehage

Følgende møtte :	Eirik Haug, leder	(foreldrerepr.)
	Susanne L. Lindborg, nestleder	(foreldrerepr.)
	Gunn Lian, utvalgsmedlem	(personalrepr.)
	Lena Loftsgård, utvalgsmedlem	(personalrepr.)
	Gitte Larsen, utvalgsmedlem	(eierrepr.)

Morten Sommer meldte ikke forfall før møte så ingen vararepr. ble innkalt.

Styrer Tordis S Jahren ledet møtet og skrev referat.

**SAK 3/2018 Endring av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal-
høringsrunde 2**

Forslaget ble gjennomgått på møte og SU har innspill til endringene, høringsrunde 2.

Enstemmig vedtak : « Innspill til endringer av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal – høringsrunde 2 , se vedlegg 1 «

Rødberg 22.03.2018

Tordis S Jahren/sekretær og styrer

Sign.

Endring av vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal- høringsrunde 2

Innspill fra SU :

Pkt. 5. Tilsatte

6. avsnitt : Opplysningsplikt til sosialtjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Jf. Barnehageloven § 21.

Pkt. 7. Opptakskriterier

2. avsnitt. Barnehagen tilbyr 2-5 dagers barnehageplass.

2 dagerstilbudet opprettholdes. Dette må foresatte selv avgjøre da det kan være mange grunner for et slikt valg.

Pkt. 9. Åpningstider/ferie/oppholdstid

4. avsnitt. 2. setning, Undervisningspliktige barn må ha tatt ferien **før 15.august**, ikke *før skolestart*.

Pkt. 10. Betalingssatser

Bør det stå noe om muligheten for kjøp av ekstradager og gebyr ved overskridelse av oppholdstid ?

Redusert betaling når bhg er stengt eller ekstra betaling ?

Pkt. 16. (står 15). Utleie av barnehagen

Endre nr på punktet. Ikke 15 , men 16.

I siste setning skal det vel stå **kommunestyret** ikke kommunen.

Pkt. 17. (står 16). Endringer av vedtekter

Bare endre nr på punktet. 17 ikke 16.

Kommentarer til pkt :

Pkt. 9. Åpningstider/ferie/oppholdstid

Hvis barnehagen holdes stengt slik som foreslått i dette pkt., hvilke konsekvenser får dette for personalet ?

En ber administrasjonen avklare dette i god tid før vedtektene trer i kraft, altså 01.08.2018.

Dette er viktig da det er en usikkerhet bl personalet på hvilke konsekvenser dette forslaget vil føre til for dem. Det er viktig at alle parter får muligheter til å komme med innspill i forhold til dette. En dialog mellom administrasjon og organisasjonene/personalet vil være naturlig i forhold til en god prosess og et godt utfall.

Pkt. 10. Betalingssatser

Reduksjon i foreldrebetalingen ?

Ved sist høringsrunde stilte foreldregruppa et spørsmål i forhold til betaling for barnehageplassen. Det er ikke gitt noen tilbakemelding på dette, derfor ber vi om det også denne gangen.

Hvis barnehagen holder stengt som foreslått i pkt. 8. vil dette påvirke foreldrebetalingen slik at foresatte betaler for den tiden barnehagen er åpen ?

Merete Rød Knudsen
Pedagogisk konsulent
SBK

Foreldreutvalget, Uvdal barnehage
v/ Ida Snarheim

Uvdal 20.03.2018

Svar til høringsrunde 2 av «Vedtekter for kommunale barnehager i Nore og Uvdal»

Foreldreutvalget i Uvdal barnehage har hatt møte, og gått igjennom de nye forslagene til endring av vedtektene. Etter dette ønsker vi å komme med noen forslag til endringer, og å stille noen spørsmål som vi ønsker svar på før de nye vedtektene blir vedtatt i kommunestyre.

Punkt 7 i vedtektene

I vedtektene står det «Barnehagen tilbyr 3-5 dagers barnehageplass.». Her ønsker vi at det endres til «Barnehagen anbefaler 3-5 dagers barnehageplass». Vi mener at kommunenes vedtekter ikke skal påtvinge noen en gitt størrelse på barnehageplassen, men at dette er noe foreldrene velger selv. Vi vet at barnehagenes personell ønsker dette av pedagogiske grunner, men vi mener at i de tilfellene der det er behov for øket plass, gjøres det individuelt.

Et annet argument for dette er også at kontantstøtten ikke utløses ved 3-5 dager i barnehage. Det vil si at de foreldre som baserer deler av sin inntekt på kontantstøtten, ikke får innvilget dette. Kontantstøtten gis kun til barn som oppholder seg mindre enn 20 timer i uken, i barnehagen (<https://www.nav.no>). Dette er en støtteordning fra staten, som kommunen tar fra sine innbyggere ved å vedta dette. Det kan også gjøre at noen familier velger å ikke søke barnehageplass, da de mister kontantstøtten. Og vi ønsker vel flest mulig barn i barnehagene?

Fritidsbeboere

Vi kan ikke se at fritidsbeboere er nevnt i vedtektene. Vi stille spørsmål ved dette, da dette er et tilbud Nore og Uvdal kommune har gitt til sine fritidsbeboere. Vi mener at det bør plasseres som pkt.6 under opptakskriterier.

Punkt 9 i vedtektene

I vedtektene står det at «Barnehagen holdes stengt: (...) Julaften og nyttårsaften og ukedagen i mellom, og ukedager mellom Palmesøndag og Skjærtorsdag». Ved å stenge barnehagen i disse periodene, stiller vi spørsmål ved hvordan foreldrebetalingen løses? Ved å si at det er stengt, mener vi at det ikke kan kreves betaling, men at det kan kreves betaling av enkeltdager. Dette etter samme modell som i dag er på SFO i ferier. Du søker om en plass til barnet, og betaler for opphold og mat pr. dag. Dette vil da gjelde dager i romjula og påskeuka som nevnt i vedtektene. Det vil si at vi ønsker redusert foreldrebetaling for desember og mars/april, og at de foresatte som ønsker plass de dagene barnehagen i utgangspunktet er stengt, betaler for dette.

Vi ønsker også at søknaden om barnehageplass i stengte perioder, er en forenklet søknad til styrer i den enkelte barnehage.

Sammenslåing av barnehager i ferier

I vedtektene står det at «I ferieperioder vil det bli et samarbeid mellom barnehagene.». Vi krever da at det skal stå i vedtektene, at en av de ansatte fra barnets barnehage skal være tilstede i den barnehagen som er åpen i ferien. Dette begrunner vi med trygghet og tilknytning for barnet. Barnets beste burde være i fokus, og spesielt for de små (under 3 år) er det viktig med en trygg og kjent voksenperson. Dette er spesielt viktig, hvis det også er i en ukjent barnehage.

Innspill/spørsmål

Vi diskuterte også på møtet i Foreldrerådet 19/3, muligheten for at elever på skolen som ønsker SFO i høstferie/vinterferie, kan søke om at dette oppholdet legges til barnehagen, og ikke til annen skole ved sammenslåing. Er dette en mulighet? Da tenker vi i tilfelle at det vil bli betaling pr. dag som det er i dag, men at dette tilfaller barnehagen.

Deltagelse i forprosjekt

Vi ønsker at foreldre- og ansattrepresentant tidligere tas med på råd, ved forprosjekt, høringer og planutkast, en hva som er gjort i dette arbeidet med vedtektene. Vi ønsker tidligere involvering og deltagelse, for å få et bredere syn på en sak i startfasen.

Vi håper at innspillene følges opp, og at vi får svar på våre spørsmål.

Mvh Ida Snarheim, for Foreldrerådet i Uvdal Barnehage

Endring av vedtekter 2018

Vi vil gjerne komme med innspill som omfatter endringene av vedtektforslagene.

Det ene forslaget var å stenge barnehagene i jul og påske. Dette forslaget vil kunne medføre at vi ansatte blir pålagt å ta ut ferie. (vi er klar over at dette er helt innenfor ifølge lovverket). Dette vil medføre at de ansatte i svært liten grad får vært med å påvirke til sin egen ferie.

Havner julen uheldig ut vil det medføre at de ansatte må bruke opp imot 1 uke ferie på juledagene. Det er i tillegg stengt juleaften, nyttårsaften og onsdag før påske, og disse dagene avspaseres pr dags dato. En bedre løsning på disse ½ dagene, er at de trekkes fra lønnen vår.

Og vi vil også måtte bruke 2 feriedager i påskeuka.

Mange har skolebarn og ønsker mer enn 3 uker ferie på sommeren (mange av oss har ofte 4 uker ferie, og dette har latt seg gjøre på grunn av barnehagebarnas ferie). Noen ønsker å benytte seg av skolens høst og vinterferie. Men med dette forslaget kan det medføre at man må velge det bort. Ofte har noen barnehagebarn også fri i disse feriene.

Man kan heller ikke basere seg på skolens sfo, siden den er som oftest stengt. På grunn av for få søkere.

Det andre forslaget var å stenge i jul og påske, og at barna måtte meldes på om det var noen som hadde behov for plass. Tror det alltid vil være foreldre som har behov for barnehageplass i disse periodene.

Vi i Uvdal barnehage har en ordning som vi syntes fungerer fint. Vi jobber annen hver jul og påske (altså at noen har førsteretten på fri, om det er nok barn som tar ferie) Dette syntes vi er veldig forutsigbart, da vi har mulighet til å kunne «spare» opp avspasering/ferie dager til den «ferien» vi er satt opp på. Det er også mulig å bytte om man ikke ønsker fri disse dagene. Man har også mulighet til å kunne ha ut noen feriedager i skolens høst og vinterferie om man ønsker det.

Så om forslaget som omfatter å stengt barnehagene - og barna må meldes på blir aktuelt. Er vi ikke negative til det (om man kunne få til en slik type ordning vi har i Uvdal barnehage).

Hilsen noen av de ansatte i Uvdal barnehage: Reidun Åstvedt (Fagforbundet), Kirsten Frydenberg (Fagforbundet), Trude Haga (Utdanningsforbundet) og Janne Vikan (plasstillitsvalgt i Uvdal barnehage, Fagforbundet)

Merethe Rød-Knudsen

Fagavdeling SBK

HØRINGSUTTALELSE ENDRING VEDTEKTER BARNEHAGENE I NORE OG UVDAL

UTSKRIFT AV SAK 10: HØRING ENDRING AV VEDTEKTER

Vedtak i møte 12.03.18

«SU ønsker involvering og medbestemmelse fra både foreldre og ansatte gjennom å legge til rette for en reell behandling for de to gruppene innen høringsfristen går ut 23. mars. Høringsbrev og forslag endes ut til alle foreldre på E-post, frist for tilbakemelding til foreldrerepresentant Ida Snarheim innen onsdag 21.mars
Vedtektene sende ut til alle ansatte, behandles på personalmøte 19.mars
Foreldreråd og personale vil levere hvert sitt høringsnotat på vegne av Uvdal barnehage»

Uttalelse fra SU i forhold til innspill gitt av foreldreråd og personale.

Samarbeidsutvalget v/sekretær har mottatt begge hørings-uttalelsene og videresendt dem til alle SU-medlemmene som har lest gjennom og støtter følgende uttalelse på vegne av samarbeidsutvalget:

Punkt 9: Ferieavvikling

Personalrepresentanten i SU støtter ikke uttalelsen fra personalet, men støtter endringene i vedtektene, dvs. stengt barnehage jul og påske, og stiller seg dermed ikke bak det innspillet de øvrige ansatte har kommet med.

Sekretær vil peke på at endringene for ansatte er ikke noe brudd med ferieloven slik den gjelder i dag, men forstår at mindre fleksibilitet ikke er noe flertallet av ansatte ønsker.

Øvrige punkter:

For øvrig støtter Samarbeidsutvalget de innspillene har kommet i forhold til de ulike endringene ber om at innspillene tas til etterretning og innarbeides i forslaget fram til endelig behandling i kommunestyret.

For samarbeidsutvalget

Kari K. Redalen
Sekretær

Vedlegg:

Høringsuttalelse fra personalet

Høringsuttalelse fra foreldrerådet

Vedtekter for kommunale barnehager i

Nore og Uvdal

1. A. Eierforhold.

Nore og Uvdal kommune er eier av de kommunale barnehagene. Kommunen er forpliktet til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder.

B. Administrativ tilknytning.

Tiltak som blir regulert etter Lov om barnehager, legges til fast hovedutvalg for skole, barnehagelivsløp og kultur.

Barnehagene er administrativt underlagt rådmann og delegert fagsjef for skole, barnehage og kultur.

C. Fast Hovedutvalg for skole, barnehage og kultur.

7 representanter med vararepresentanter.

2. A. Lov om barnehager.

Barnehagene drives i samsvar med "Lov om barnehager av 17.juni 2005 nr. 64" og de av Kunnskapsdepartementet til enhver tid fastsatte forskrifter og retningslinjer, kommunale planer og vedtekter og reglement for den enkelte barnehage.

B. Barnehagens formål og innhold.

- I. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

- II. Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Barnehagen skal ta hensyn til barnas alder, funksjonsnivå, kjønn, sosiale, etniske og kulturelle bakgrunn, herunder samiske barns språk og kultur.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Barnehagen skal ha en helsefremmende og en forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Departementet fastsetter nærmere regler om barnehagens innhold og oppgaver (rammeplan) ved forskrift. Barnehagens eier kan tilpasse rammeplanen til lokale forhold.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Med utgangspunkt i rammeplan for barnehagen skal samarbeidsutvalget for hver barnehage fastsette en årsplan for den pedagogiske virksomheten.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Barnehagen skal gi barna et miljø som sikrer dem individuell og gruppevis omsorg og støtte, stimulering, utfoldelse, læring og etisk veiledning.

Departementet fastsetter rammeplan for barnehagen. Rammeplanen skal gi retningslinjer for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagen skal arbeide i nær kontakt med lokalsamfunnet, slik at barna får kjennskap til bygda og lokal kultur. Rammeplanen tilpasses lokale forhold. På hvilken måte den enkelte barnehage når rammeplanens mål, vil avhenge av barnehagens driftsform, åpningstid, barnas alder, barnegruppens størrelse og sammensetning og tilgang på kvalifisert personale.

Årsplan for barnehagens pedagogiske virksomhet legges fram for foreldrene og skal fastsettes av samarbeidsutvalget ved den enkelte barnehage.

3.

Barns rett til medvirkning.

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov. Også de yngste barna og barn som kommuniserer på andre måter enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter på egne vilkår. Barnehagen må observere og følge opp alle barns ulike uttrykk og behov.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,49 cm, Første linje: 0,01 cm

Barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ta.

Personalet skal planlegge og gjennomføre den konkrete virksomheten i barnehagen med støtte i observasjoner, oppfølging og dokumentasjon der barnegruppens og det enkelte barnets intensjoner, behov, interesser, tidligere erfaringer og kunnskaper legges til grunn.

4.

A.

Samarbeid mellom hjem og barnehage Samarbeidsutvalget.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial, 12 pkt, Fet

Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldrene. Foreldresamarbeidet skal både skje på individnivå og på gruppenivå.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Den jevnlige kontakten mellom hjem og barnehage skal sikre oppfølging av barna på individnivå. I tillegg gjennomfører barnehagen foreldresamtaler mellom foreldre/barn og barnehagens personale, min. 2 ganger pr. år.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,5 cm

Foreldremøter arrangert av barnehagens personale.

Formatert: Innrykk: Venstre: 1,24 cm, Første linje: 1,25 cm

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Det skal særlig være med å drøfte barnehagens ideelle grunnlag for å fremme kontakt mellom barnehagen og lokalsamfunnet.

Formatert: Innrykk: Venstre: 2,49 cm, Første linje: 0,01 cm

Hver barnehage skal ha et samarbeidsutvalg som består av:

- 2 representanter oppnevnt av Nore og Uvdal kommune
- 2 representanter oppnevnt av de ansatte
- 2 representanter oppnevnt av foreldrerådet.

- Har barnehagen 36 barn eller færre, skal samarbeidsutvalget bestå av 1 representant for hver av de nevnte grupper.

- Kommunens representanter oppnevnes for valgperioden.

- Foreldre- og de ansattes representant velges for ett år av gangen.

Barnehagens styrer er sekretær for utvalget.

B. Foreldrerådet.

Foreldrerådet består av foreldrene/de foresatte til alle barn i barnehagen.

Foreldrerådet skal

- sikre samarbeidet og fremme fellesinteressene til foreldrene.
- bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppa skaper et godt barnehagemiljø.

C. Samarbeidsutvalget Andre kontaktformer mellom foreldre og barnehage.

Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ. Det skal særlig være med å drøfte barnehagens ideelle grunnlag for å fremme kontakt mellom barnehagen og lokalsamfunnet.

Hver barnehage skal ha et samarbeidsutvalg som består av:

- 2 representanter oppnevnt av Nore og Uvdal kommune
- 2 representanter oppnevnt av de ansatte
- 2 representanter oppnevnt av foreldrerådet.

- = Har barnehagen 36 barn eller færre, skal samarbeidsutvalget bestå av 1 representant for hver av de nevnte grupper.

- = Kommunens representanter oppnevnes for valgperioden.

- = Foreldre- og de ansattes representant velges for ett år av gangen.

- = Barnehagens styrer er sekretær for utvalget.

Foreldremøter arrangert av barnehagens personale.

Foreldresamtaler mellom foreldre/barn og barnehagens personale, min. 2 ganger pr. år.

5. Tilsatte.

Hver barnehage skal ha tilsatt styrer, pedagogisk leder/barnehagelærer og barne- og ungdomsarbeider/assistent.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Grunnbemanning følger til en hver tid gjeldende lovverk. Som et minimum skal det være én ansatt per 3 barn under tre år og én ansatt per 6 barn over tre år.

Pedagogbemanning følger til en hver tid gjeldende lovverk. Som et minimum skal det være én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år.

~~Hver barnehage skal ha tilsatt styrer, pedagogisk leder/førskolelærer og assistent. I barnegrupper med 14 barn eller flere, skal det være tilsatt minimum 3 personer, hvorav minst en av disse må være pedagog.~~

Styreren er den daglige, administrative og pedagogiske lederen av barnehagen.

De tilsatte i barnehagen må arbeide i samsvar med Lov om barnehager, vedtekter, gjeldende retningslinjer og instruksjer.

Alle tilsatte skal ha levert politiattest før de begynner å arbeide i barnehagen, jf. Barnehageloven § 19 og Forskrift om politiattest i barnehager.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Alt personale har taushetsplikt i henhold til forvaltningsloven § 13. Barnehagepersonalet har opplysningsplikt til sosialtjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten, jf. Barnehageloven § 21 og til barneverntjenesten, jf. § 22.
~~Alt personale har taushetsplikt i henhold til forvaltningsloven § 13.~~

~~Barnehagepersonalet har opplysningsplikt til sosialtjenesten og barneverntjenesten.~~

Barnehagene stilles til disposisjon for øvingsopplæring for studenter som tar førskolelærerutdanning. Styrer og pedagogisk leder plikter å veilede disse.

6. Opptaksmyndighet.

Samordna opptak til barnehager foretas av rådmannen eller den rådmannen har delegert det til.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Melding om opptak går til hovedutvalg for livsløp og kultur.

Avgjørelse om opptak kan av søkeren ankes til hovedutvalg for livsløp og kultur. Klagefrist er 3 uker. Klagen må begrunnes og sendes skriftlig til den som har fattet vedtak. Kommunestyret er klageinstans.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

~~Samordna opptak til barnehager — private og kommunale — foretas av rådmannen.~~

~~Melding om opptak går til fast utvalg for skole, barnehage og kultur.~~

~~Avgjørelse om opptak kan av søkeren ankes til fast utvalg for skole, barnehage og kultur. Klagefrist er 3 uker.~~

~~Klagen må sendes skriftlig og begrunnes.~~

~~Fast utvalg for skole, barnehage og kultur er klageinstans.~~

7. Opptakskriterier.

Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august, jf. Lov om barnehager § 12a. Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år. Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Barnehagene tilbyr 2 – 5 dagers barnehageplass.

Opptaket foretas etter følgende kriterier:

1. Barn som opptas, må være bosatt i Nore og Uvdal kommune.
2. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester, jf. § 13 i barnehageloven.
3. Sosiale/pedagogiske grunner (faglig vurdering).
4. Barn som allerede har plass i kommunale barnehager i Nore og Uvdal.
5. Prioritering etter alder.

Opptaket foretas etter følgende kriterier:

- Barn som opptas, må være bosatt i Nore og Uvdal kommune.
- Opptaket skjer etter følgende regler:
- 1. Barn med nedsatt funksjonsevne og barn som det er fattet vedtak om etter lov om barneverntjenester, jf § 13 i barnehageloven.
- 2. Sosiale/pedagogiske grunner (faglig vurdering).
- 3. Barn som allerede har plass i kommunale barnehager i Nore og Uvdal.
- 4. Prioritering etter alder.

I tillegg holdes det av 1 plass i hver barnehage / det enkelte hjem i familiebarnehagen til eventuelle anker er vurdert.

Nærmere retningslinjer gis av fast hovedutvalg for skole, barnehagelivsløp og kultur.

8. Opptaksperiode og oppsigelsesfrist.

Ved søknad om opptak benyttes elektronisk søknad via portal på kommunens nettsider.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Hovedopptaket skjer med søknadsfrist 1. mars med oppstart 15. august. Søknadsfrist blir kunngjort. Supplerende opptak gjennom året.

Dersom det ikke er gitt bekreftelse på mottatt plass innen fastsatt frist, mistes plassen.

Søknad om endring av barnehage tilbud behandles av den enkelte barnehage fortløpende. Ved søknad om opptak benyttes søknadsskjema fastsatt av fast utvalg for skole, barnehage og kultur.

Hovedopptaket skjer på våren med søknadsfrist 1. mars, oppstart 15. august. Søknadsfrist blir kunngjort ved oppslag og i lokalaviser.

Barn som tildeles plass ved hovedopptaket 1. mars beholder denne plassen frem til opplæringspliktig alder så fremt retningslinjer og vedtekter overholdes.

Barn som tildeles plass i barnehage etter søknadsfrist får midlertidig barnehage tilbud frem til neste hovedopptak. Utvidelse/endring av tilbud skjer fortløpende, og tildeles midlertidig.

Dersom det ikke er gitt skriftlig beskjed om mottatt plass innen fastsatt frist, mistes plassen.

Ved ønske om endring av barnehage eller barnehage tilbud neste barnehageår, må det søkes på nytt ved neste hovedopptak.

Det året barnet er undervisningspliktig utgår avtalen om barnehageplass, gjensidig ved endt barnehageår.

Oppsigelse av barnehageplass er gjensidig og skjer digitalt via kommunens portal med 2 måneders varsel, regnet fra den 1. i måneden etter oppsigelsestidspunktet.
Oppsigelse av barnehageplass er gjensidig og må skje skriftlig med 2 måneders varsel, regnet fra den 1. i måneden etter oppsigelsestidspunktet.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Oppsigelsesbestemmelsen gjelder fra den dato en har bekreftet å ha tatt imot barnehageplass. Kommunen har rett til å si opp plassen ved dårlig benyttelse, endring av opptakskriterier og ved eventuell omlegging/nedlegging av barnehageplasser.

9. Åpningstider / ferier.

Åpningstider blir fastsatt av samarbeidsutvalget ved den enkelte barnehage.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Barnehageåret regnes fra 15. august.

Det er mulig å søke om utvidet oppholdstid.

Alle barn skal ha ferie 4 uker i løpet av barnehageåret, 3 uker sammenhengende i tiden 15. juni – 15. august. Undervisningspliktige barn må ha tatt ferien før 15. august. Det kan gis dispensasjon fra bestemmelsene om avvikling av ferie etter skriftlig begrunnet søknad. Barnehageruta og åpningstider blir fastsatt av fast utvalg for skole, barnehage og kultur etter forslag fra samarbeidsutvalget ved den enkelte barnehage. Familiebarnehagen holder stengt i 3 sammenhengende uker i tiden 15. juni – 1. august.

Barnehageåret regnes fra 15. august.

Alle barn skal ha ferie 4 uker i løpet av barnehageåret, 3 uker sammenhengende i tiden 15. juni – 15. august. Undervisningspliktige barn må ha tatt ferien før skolestart. Rådmannen kan gi dispensasjon fra bestemmelsene om avvikling av ferie etter skriftlig begrunnet søknad.

Barnehagene holdes stengt:

- 5 planleggingsdager
- julaften og nyttårsaften
- onsdag før skjærtorsdag

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

I ferieperioder, romjula og påskeuka kan det være aktuelt med samarbeid mellom barnehagene. Foreldrene må selv bringe/hente barna til den/de barnehagene som er åpne i disse periodene.

Det er 5 planleggingsdager for personalet i løpet av barnehageåret, barnehagen er da stengt.

10. Betalingssatser.

Betalingssetser blir fastsatt av kommunestyret ved budsjettbehandling og får virkning fra 1. januar.

Søskenmoderasjon: 50 % moderasjon for barn nr. 2, gratis for barn nr. 3 osv.
Søsken (barn nr 2 i barnehagen) får 50 % moderasjon. For barn nr 3 i barnehagen er tilbudet gratis.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Barn som har vært fraværende mer enn tre uker i sammenheng, grunnet sykdom (legeattest kreves), gis full avkorting i foreldrebetalingen for den tiden som overgår tre uker.

Betaling for opphold i barnehagen skjer til Nore og Uvdal kommune 11 måneder i året.

Dersom barnehageplassen ikke er betalt seinst 1 måned etter vanlig betalingsfrist, vil barnet miste plassen, og tilbudet gis til de som står på venteliste.

Tilleggsavgift ved for sen henting av barn, sats vedtas av kommunestyret.

Formatert: Skrift: (Standard) Arial

Redusert foreldrebetaling innvilges etter søknad og følger gjeldende lov, forskrift og retningslinjer.

Formatert: Innrykk: Venstre: 0 cm

11. Barnehagens utforming.

Barnehagen skal ha lokaler og uteområde som er egnet for formålet ut fra hensynet til barnas alder og oppholdstid. Barna skal ha muligheter for varierte aktiviteter i trygge omgivelser.

A. Fastsatt leke- og oppholdsareal.

Lokaler.

Barnehagens nettoareal fastsettes til min. 4 m² pr. barn over 3 år og til min. 5.4 m² pr. barn under 3 år.

Det vurderes i hvert enkelt tilfelle om f.eks. garderobe, som normalt går inn i barnas lese- og oppholdsareal, fortsatt skal medregnes i nettoarealet.

Fagavdeling for skole, barnehage og kultur vurderer sammen med barnehagens styrer ved hvert opptak, den praktiske arealutnyttinga. Hensynet til funksjonshemmede og antall barn over og under 3 år skal være med i en slik vurdering.

B. Uteområdet.

Uteområdet skal tilsvare min. 6 ganger leke- og oppholdsarealet inne.

12. Godkjenningsmyndighet.

~~Fast Hoved~~utvalg for ~~skole, barnehage~~livsløp og kultur er godkjenningsmyndighet ved godkjenning av barnehager. For barnehager godkjent før 01.01.90, gjelder tidligere godkjenninger.

13. Helsekontroll av barn og personale.

Før et barn skal begynne i barnehagen, skal det legges fram erklæring om barnets helse. Eget skjema fylles ut.

Barnehagens personale har plikt til å gjennomgå tuberkulosekontroll i henhold til gjeldende regler.

14. Internkontroll.

Barnehagen følger til enhver tid det internkontrollsystem som gjelder for Nore og Uvdal kommune.

15. Utleie av barnehagen.

Barnehagens lokaler kan leies ut når barnehagen har stengt. Dette forutsetter at den daglige barnehagedriften ikke hindres. Nærmere retningslinjer gis av ~~fagavdeling for skole og barnehage~~kommunen.

16. Endring av vedtekter.

Endringer / godkjenning av vedtekter foretas av kommunestyret etter innstilling fra ~~fast~~
hovedutvalg for ~~skole, barnehage~~livsløp og kultur.

Disse vedtektene er godkjent i kommunestyremøte 16.12.96, sak 67/96. Endringer er gjort i
kommunestyremøte 27.03.00, sak 12/00, 16.02.04, sak 20/04, 03.12.08, sak 107/07, ~~og~~
21.06.10, sak 57/10 og 23.04.18, sak **/18.

Vedtektene gjelder fra ~~01.08.10~~ 01.08.18.

Nore og Uvdal kommune

Rødberg : 12.04.2018
Arkiv : 034
Saksmappe : 2018/349
Avd. : Rådmann

Saksbehandler : Rune Antonsen

Organisering av Kommuneområde helse og omsorg

MØTEBEHANDLING:		
<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Utvalgssak</i>
Arbeidsmiljøutvalget	17.04.2018	8/18
Administrasjonsutvalget	23.04.2018	4/18
Formannskap	23.04.2018	22/18
Kommunestyret	23.04.2018	37/18

Saken gjelder:

Organisering av Kommuneområde helse og omsorg med tilhørende lederstruktur.

Fakta:

Kommunestyret vedtok følgende i sak 20/17:

«Kommuneområde helse, sosial og barnevern og kommuneområde pleie, rehabilitering og omsorg slås sammen til ett kommuneområde. I den videre omstillingsprosessen innen virksomhetene må både positive og negative konsekvenser ved videre endring/omstrukturering tydeliggjøres. Involvering av de ansatte jfr. vedtatte HMS-rutiner vektlegges.»

Med bakgrunn i vedtaket i kommunestyret ble det nedsatt en arbeidsgruppe høsten 2017 med følgende mandat:

«Arbeidsgruppen har fått til oppgave å se på følgende punkter:

- Hvilke alternativer til lederstruktur ser man i nye HO?*
- ROS analyse av foreslåtte alternativer*
- Prioritering av alternativer*
- Konsekvenser av foreslåtte alternativer for strukturen under virksomhetsledernivå – behov for teamleder? Ansvarsområde(r)?»*

Arbeidsgruppen har vært sammensatt av:

Stefan Olsson, Seksjonsleder Nore og Uvdal legekantor (Prosjektleder)

Grethe Marit Trulsen, Hovedtillitsvalgt fagforbundet

Gunn Karin Snarheim, Hovedverneombud

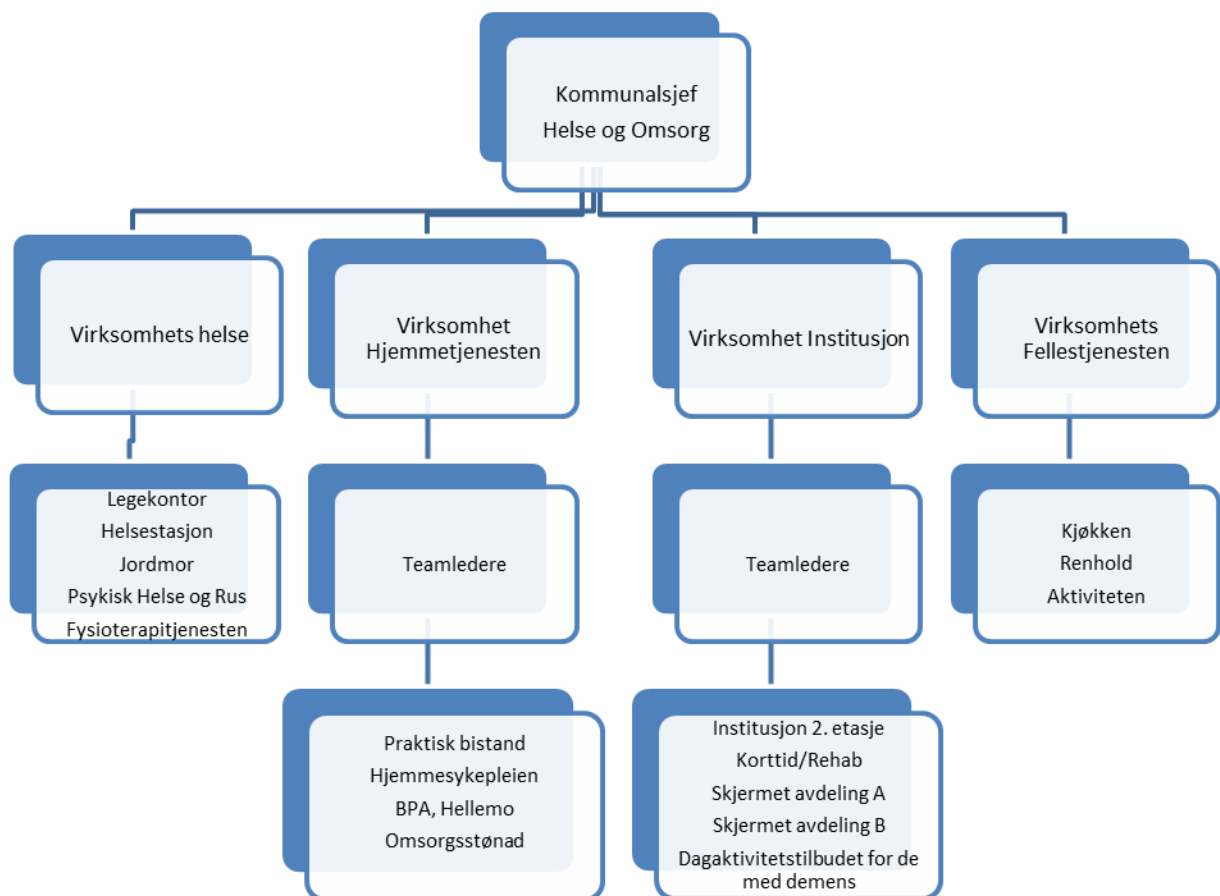
Valerij Chalilov, Virksomhetsleder institusjon

Toril Mikalsen, Virksomhetsleder institusjon skjermet enhet

Linda Jensen, Hovedtillitsvalgt NSF

Organisering av Kommuneområde helse og omsorg

Arbeidsgruppen har utarbeidet forslag til organisering av kommuneområdet. Fremtidig lederstruktur vil speile hvordan kommuneområdet organiseres. Organisering av barnevern og flyktingetjenesten inngår i andre utredninger og er derfor ikke vurdert i denne saken.

Forslaget innebærer at virksomheten korttid/rehabilitering og institusjon 2. etasje slås sammen med virksomheten skjermet avdeling A og B på 1. etasje til Virksomhet institusjon.

Forslaget er begrunnet i:

- bedre utnyttelse av tilgjengelige ressurser:
 - ✓ Krav om effektivisering og bedre ressursutnyttelse av tilgangen på kvalifiserte sykepleiere førte til en endring i arbeids- og ansvarsområdene da ny bemanningsplan ble innført i februar 2018.

- ✓ bedre utnyttelse av ressurspool med helse- og omsorgsarbeidere på tvers av organisasjonen
- ✓ større fleksibilitet ved å kunne bruke både fagressursene og ekstrahjelp på hele Bergtun
- bedre økonomistyring
- felles prosedyrer og rutiner for hele institusjon
- bedre arbeidsmiljø
- enklere samordning av tjenestene
- styrket lederskap

ROS-analyse

Det er gjort en risiko- og sårbarhetsanalyse knyttet til organisering av nytt kommuneområde (jf. vedlegg 1). Nedenfor er gjengitt viktige momenter i analysen basert på forslaget til ny organisering.

Kvalitet/forsvarlighet på tjenestetilbudet

- lovpålagte krav oppfyllelse av forskrifter
- faglig kvalitet på ledelse

Ledelse på helseavdelingen

- ledelse for helseavdelingen med ca. 20 ansatte
- behov for avlastning og støtte til virksomhetsleder
- behov for teamledere

Ledelse på institusjon

- ledelse for institusjon med ca. 60 ansatte
- behov for avlastning / støtte til virksomhetsleder
- behov for teamledere

Ledelse på hjemmetjenesten

- ledelse for hjemmetjenesten med ca. 60 ansatte
- behov for avlastning/støtte til virksomhetsleder
- behov for teamledere

Uønskede hendelser

Innenfor de ulike risikoområdene ble det identifisert 10 områder som man valgte å gjøre en risikovurdering av. Deretter ble det foretatt en vurdering av hvilke tiltak som kan redusere risikoen. Risiko er en funksjon av sannsynlighet for at en uønsket hendelse oppstår og konsekvensene av hendelsen dersom den inntreffer. For å angi risiko ved en uønsket hendelse benyttes fargene rødt, gult og grønt hvor rødt angir høy risiko hvor det må iverksettes tiltak for å redusere risikoen, gult angir moderat risiko og grønn lav risiko.

Alle hendelser som kom ut i rødt ble vurdert med tanke på risikoreduserende tiltak. På hendelser som kom ut med gul risiko ble et utvalg av de viktigste hendelsene vurdert med tanke på risikoreduserende tiltak.

Konklusjon og anbefaling fra arbeidsgruppen

Det er mange ting som spiller inn og som må tas i betraktning ved vurdering av organisering og lederstruktur for en så stor organisasjon som Kommuneområde helse og omsorg. Med ca. 200 ansatte og døgntinuerlig drift blir det et for stort lederspenn for én leder å ha direkte lederansvar for opp mot 60 ansatte. Et så stort antall ansatte i én virksomhet krever derfor en inndeling i team med teamledere hvis viktigste lederoppgave vil være daglig arbeidsledelse. Teamleder vil være nærmeste leder for ansatte i sitt team og vil ha ansvar og myndighet som bestemt av virksomhetsleder.

Ordningen med teamledere er i tråd med vedtatt ledermodell basert på tre ledernivåer – kommunalsjefer, virksomhetsledere og teamledere hvor kommunalsjefer og virksomhetsleder gis fullt ansvar for fag, personal og økonomi innenfor sitt ansvarsområde. Helse- og omsorgsdepartement anbefaler en norm på 25 ansatte per leder, noe som er spesielt viktig da helse og omsorg har en døgntinuerlig drift som stiller store krav til tett oppfølging. Behovet for teamledere innenfor hver virksomhet bestemmes av virksomhetsleder i samråd med kommunalsjef.

Ordningen med enhetlig ledelse innenfor institusjon er vanlig i mange kommuner. Ledere i nabokommuner til Nore og Uvdal har god erfaring med denne modellen. Virksomhet hjemmetjenester og Virksomhet institusjon vil med forslaget til ny organisering være to virksomheter på omtrent samme størrelse.

Arbeidsgruppas anbefaling til organisering av Kommuneområde helse og omsorg bygger på følgende hovedlinjer:

- Beholde helseavdeling som egen virksomhet under én leder
- Beholde hjemmetjenesten som egen virksomhet. Arbeidsgruppen mener at hjemmetjenesten vil kunne drives mer effektivt og med bedre samarbeid og kvalitet i tjenesten ved å ha teamledere som kan koordinere tjenesten og er tett på brukerne
- Felles leder for institusjon
 - Følgende fordeler:
 - ✓ Felles prosedyrer på hele Bergtun
 - ✓ En mer samlet sykepleietjeneste
 - ✓ Større fleksibilitet i bemanning på tvers av avdelinger

Rådmannens vurdering:

Arbeidsgruppen har gjort en grundig vurdering av fremtidig organisering av Kommuneområde helse og omsorg. Virksomhetsleder for helsetjenesten er på plass.

Da leder for hjemmetjenesten sa opp stillingen sin i november 2017, var det viktig for kontinuitet og prosessen videre å få tilsatt en erfaren virksomhetsleder som hadde tillitt hos de ansatte. Etter møte med hovedtillitsvalgte ble tidligere leder for hjemmetjenesten re-innsatt som leder for tjenesten.

Bergtun som institusjon har i dag to likestilte ledere – én for korttid/rehab. og sykehjemsavdeling og én for skjermet avdeling. Rådmannen mener at forslaget om én leder for institusjon gir grunnlag for bedre samarbeid, enklere samordning og et styrket lederskap innenfor tjenesten.

Med bakgrunn i de analyser og anbefalinger til ressursbruk til ledelse og støttefunksjoner innenfor pleie, rehabilitering og omsorg, som fremgår av rapporter fra både Skagerak Consulting AS (2014) og RO-senteret (2008) kan det slås fast at dagens ressursbruk til ledelse/støttefunksjoner er lav med for mange ansatte per leder. Med den foreslåtte organisering av Kommuneområde helse og omsorg i virksomheter, vil det være behov for å styrke lederskapet med teamledere innenfor enkelte av virksomhetene.

Rådmannens forslag til innstilling:

1. Kommuneområde helse og omsorg organiseres i fire virksomheter:
 - Virksomhet helse
 - Virksomhet hjemmetjenester
 - Virksomhet institusjon
 - Virksomhet fellestjenester

Behandling Arbeidsmiljøutvalget- 19.04.2018:

Enstemmig vedtatt.

Vedtak / Innstilling Arbeidsmiljøutvalget- 19.04.2018:

Amu mener at forslaget til organisering av Kommuneområde helse og omsorg er et viktig bidrag i utviklingen av et god arbeidsmiljø. Amu vil særlig peke på betydningen av økt nærledelse i en organisasjon med et stor antall ansatte, store utfordringer innenfor tjenestene og med relativt liten lederressurs i dag.

Vedlegg:

- 1 Organisering av Kommuneområde helse og omsorg-ROS-analyse

Organisering av Kommuneområde helse og omsorg – risiko- og sårbarhetsanalyse

Kvalitet/forsvarlighet på tjenestetilbudet

Nr	Fokusområde	ROS analyse			Vurdering
		S	K	P	
A	Ansvarsområdet for virksomhetslederen for helseavdelingen blir for stort	2	2	4	Det er ca 20 ansatte på helseavdelingen noe som virksomhetslederen klarer av og ha oversikt over. Det er ikke noen som arbeider i turnus unntatt legevakt.
B	Behov for avlastning / støtte til virksomhetslederen for helseavdelingen	3	2	6	Behov for avlastning på legekantoret i forbindelse med mottak av nye vikarleger på helg.
C	Behov for teamledere ved helseavdelingen	2	2	4	Har nøkkelpersoner på hver avdeling som stort sett styrer seg selve.
D	Ansvarsområdet for virksomhetslederen for institusjon blir for stort	5	2	10	Ca 60 ansatte fordelt innom ulike ansvarsområder / spesialiteter for eksempel rehab og skjerma.
E	Behov for avlastning / støtte til virksomhetslederen for institusjon	5	3	15	Flere arbeidsoppgaver som må kunne delegeres til teamledere. 24 timers drift.
F	Behov for teamledere ved institusjon	5	4	20	Behov for 1 teamleder i første etasje, 1 for institusjon annen etasje og 1 for rehab.
G	Ansvarsområdet for virksomhetslederen for hjemmetjenesten blir for stort	5	2	10	Ca 60 ansatte som man ikke har daglig kontakt med da tjenesten er ute på bygden. Uførutsigbar tjeneste.
H	Behov for avlastning / støtte til virksomhetslederen for hjemmetjenesten	5	3	15	Ca 60 ansatte som man ikke har daglig kontakt med da tjenesten er ute på bygden, 24 timers drift ut fra vedtak. Flere ulike ansvarsområder.
I	Behov for teamledere ved hjemmetjenesten	5	4	20	Behov for 1 teamleder for hjemmetjenesten, 1 for BPA og 1 for praktisk bistand i hjemmet.

Oversikt over ROS analyse for alternativet med 3 virksomhetsledere

Svært stor sannsynlighet		D, G	E, H	F, I	
Stor sannsynlighet					
Moderat sannsynlighet		B			
Liten sannsynlighet					
Meget liten sannsynlighet					

	Ubetydelig konsekvens	Lav konsekvens	Moderat konsekvens	Alvorlig konsekvens	Svært alvorlig konsekvens
--	--------------------------	----------------	-----------------------	------------------------	------------------------------

Oversikten viser at det er 4 områder som har høy risiko der nye risikoreduserende tiltak må iverksettes. Det er i tillegg 3 områder som har moderat risiko der nye risikoreduserende tiltak må vurderes.

Risikovurdering med tiltak

Nr	Fokusområde	ROS analyse			Vurdering
		S	K	P	
B	Behov for avlastning på legekantoret i forbindelse med mottak av nye vikarleger på helg.	3	1	3	Legene tar selve ansvaret for å overlevere vekten til vikarlegen som kommer på helg.
D	Mange ansatte fordelt innom ulike ansvarsområder / spesialiteter på institusjon for eksempel rehab og skjerma.	3	1	3	Teamledere som har den daglige kontakten med de ansatte, glidende funksjon mellom ansatte og virksomhetsledere. Ansvarshavende sykepleiere som har det faglige ansvaret på institusjon. Denne funksjonen avlaster virksomhetslederen.
E	Flere arbeidsoppgaver som må kunne delegeres til teamledere for institusjon.	3	1	3	Behov for 1 teamleder i første etasje, 1 for institusjon (2. etasje) og 1 for rehab.
F	Behov for teamledere ved institusjon og se på hvilke funksjoner de skal inneha.	3	1	3	Se på oppgavene som utføres på de forskjellige avdelingene som ikke blir overtatt av teamledere. Det er noen oppgaver som kan føres over og det er noen som ikke kan legges til teamledere.
G	Mange ansatte som man ikke har daglig kontakt med virksomhetslederen for hjemmetjenesten da tjenesten er ute på bygden. Uføruksigbar tjeneste.	3	1	3	Behov for 1 teamleder for hjemmetjenesten, 1 for BPA og 1 for praktisk bistand i hjemmet.
H	Flere arbeidsoppgaver som må kunne delegeres til teamledere for hjemmetjenesten.	3	1	3	Behov for 1 teamleder for hjemmetjenesten, 1 for BPA og 1 for praktisk bistand i hjemmet.
I	Behov for teamledere ved institusjon og se på hvilke funksjoner de skal inneha.	3	1	3	Se på oppgavene som utføres på de forskjellige avdelingene som ikke blir overtatt av teamledere. Det er noen oppgaver som kan føres over og det er noen som ikke kan legges til teamledere.